

PODACI O INVESTICIJSKIM I POMOĆNIM USLUGAMA
v. 17

U primjeni od 2.10.2024.

Sadržaj

PODACI O INVESTICIJSKIM I POMOĆNIM USLUGAMA	1
1. INFORMACIJE O BANCI.....	3
2. KOMUNIKACIJA S KLIJENTIMA	5
3. SUSTAV ZAŠTITE KLIJENTA	7
4. SAŽETAK POLITIKE UPRAVLJANJA SUKOBOM INTERESA U SVEZI OBAVLJANJA INVESTICIJSKIH USLUGA I AKTIVNOSTI.....	9
5. PODACI O DRŽANJU NOVČANIH SREDSTAVA KLIJENATA I POSTUPANJU S FINANCIJSKIM INSTRUMENTIMA KLIJENATA.....	11
6. PODACI O PROVOĐENJU NAMIRE POSREDSTVOM SREDIŠNJE DRUGE UGOVORNE STRANE.....	13
7. RAZVRSTAVANJE KLIJENATA SUKLADNO ZAKONU O TRŽIŠTU KAPITALA.....	20
8. PROCJENA PRIKLADNOSTI I PROCJENA PRIMJERENOSTI.....	22
9. INVESTICIJSKO SAVJETOVANJE	24
10. UPRAVLJANJE PORTFELJEM.....	25
11. TROŠKOVI I IZDACI	26
12. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I RIZICI ZA ULAGATELJE	28
13. UDJELI U SUBJEKTIMA ZA ZAJEDNIČKA ULAGANJA	47
14. SAŽETAK POLITIKE IZVRŠAVANJA NALOGA.....	49
15. Prilog 1. Sažetka Politike izvršavanja naloga - Mjesta izvršenja – za malog ulagatelja	52
16. Prilog 2. Sažetka Politike izvršavanja naloga - Pojmovnik.....	54
17. ODGOVORNO ULAGANJE	55

1. INFORMACIJE O BANCI

Sukladno odredbama Zakona o tržištu kapitala (Narodne novine br. 65/18, uključujući i sve naknadne izmjene i dopune; dalje u tekstu: ZTK), Erste&Steiermärkische Bank d.d. (u daljnjem tekstu: Banka) dužna je Klijentu odnosno potencijalnom Klijentu pravodobno, prije pružanja investicijske ili pomoćne usluge, pružiti informacije u razumljivom obliku, tako da Klijent ili potencijalni Klijent može u razumnim okvirima shvatiti vrstu i rizike investicijskih usluga i specifičnih vrsta financijskih instrumenata koji mu se nude te tako donijeti odluke o ulaganjima na temelju tih podataka.

Osnovni podaci o Banci:

Tvrtka: ERSTE&STEIERMÄRKISCHE BANKA dioničko društvo

Skraćena tvrtka: ERSTE&STEIERMÄRKISCHE BANK d.d.

Sjedište: Jadranski trg 3a, 51000 Rijeka

Poslovna adresa: Jadranski trg 3a, 51000 Rijeka i Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb

SKDD: RIBA

www.erstebank.hr; erstebank@erstebank.hr

Tel.: +385 (0)72 37 1000; +385 (0)72 37 5000

Info telefon: 0800 6789

Matični broj: 3337367

NKD: 65121 (djelatnost banke)

OIB: HR23057039320

MBS: 040001037 (Trg. sud u Rijeci)

Poslovni račun Banke: HR9524020061031262160

SWIFT: ESBCHR22

TELEKS: 24143 bankom hr

REUTERS: ESZH

BLOOMBERG: ESBH

Vlasnička struktura

Erste Group Bank AG 59,02%

Steiermärkische Bank und Sparkassen Aktiengesellschaft 40,98%

Investicijske usluge i aktivnosti i pomoćne usluge

Temeljem sljedećih Rješenja nadležnih institucija Banka je ovlaštena pružati i obavljati financijske usluge regulirane ZTK-om i propisima donesenim temeljem ZTK te investicijske usluge i aktivnosti i pomoćne usluge:

- Rješenje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (u daljnjem tekstu: HANFA) KLASA: UP/I-451-04/09-03/32, URBROJ: 326-111/10-6 od 04.02.2010.
- Rješenje HANFA-e KLASA: UP/I-451-04/10-03/07, URBROJ: 326-111-11-7 od 14.04.2011.
- Rješenje HANFA-e KLASA: UP/I 971-02/17-02/01, URBROJ: 326-01-330-332-18-4 od 19.07.2018.
- Rješenje Hrvatske narodne banke Z. br. 1695/2010. od 12.05.2010.
- Rješenje Hrvatske narodne banke Z. br. 1783/2011. od 11.05.2011.
- Rješenje Hrvatske narodne banke Z. br. 2297/2018. od 12.09.2018.

1. Banka posjeduje valjano odobrenje za rad i pružanje sljedećih financijskih usluga te investicijskih usluga i aktivnosti:

- zaprimanje i prijenos naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata iz članka 5., st. 1., točka 1., ZTK-a.
- izvršavanje naloga za račun klijenta iz članka 5., st. 1., točka 2., ZTK-a.
- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a.
- upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi s tim iz članka 8., st. 1., točka 13. Zakona o kreditnim institucijama (dalje u tekstu: ZOKI);
- investicijsko savjetovanje iz članka 5., st. 1., točka 5., ZTK-a.
- pokroviteljstvo i/ili usluge provedbe ponude financijskih instrumenata uz obvezu otkupa iz članka 5., st. 1., točka 6. ZTK-a.
- usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa iz članka 5., st. 1., točka 7. ZTK-a.

2. Pomoćne usluge koje je Banka ovlaštena pružati:

- pohrana i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući i poslove skrbništva i sa skrbništvom povezane usluge, kao što su upravljanje novčanim sredstvima ili instrumentima osiguranja, isključujući uslugu središnjeg vođenja računa u smislu točke 2. Odjeljka A Priloga Uredbe (EU) br. 909/2014 iz članka 5., st. 2., točka 1. ZTK-a.
- savjetovanje o strukturi kapitala, poslovnim strategijama i povezanim pitanjima, te savjetovanje i usluge povezane sa spajanjima i stjecanjima iz članka 5., st. 2., točka 3. ZTK-a.
- usluge deviznog poslovanja kada su povezane s obavljanjem investicijskih usluga iz članka 5., st. 2., točka 4. ZTK-a.
- investicijsko istraživanje i financijska analiza, te i drugi oblici općih preporuka koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima iz članka 5., st. 2., točka 5. ZTK-a.
- usluge vezane uz usluge pokroviteljstva iz članka 5., st. 2., točka 6. ZTK.
- usluge koje po svojoj naravi odgovaraju uslugama iz stavka 1. i stavka 2. točaka 1. do 6. članka 5. ZTK, vezane za temeljnu imovinu izvedenica iz članka 3. točke 24. podtočke d. podpodtočaka db), dc), dd) i dg) ZTK kada su povezane s pružanjem investicijskih ili pomoćnih usluga.

Navedene izvedenice su:

- db) opcije, budućnosnice, zamjene, unaprijedni ugovori i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne ugovorne strane, osim zbog povrede ili drugog razloga za raskid ugovora
- dc) opcije, budućnosnice, zamjene i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, pod uvjetom da se njima trguje na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP) ili organiziranoj trgovinskoj platformi (OTP), osim onih koji se odnose na veleprodajne energetske proizvode kojima se trguje na organiziranoj trgovinskoj platformi i koji se moraju namiriti fizički u skladu s uvjetima iz članka 5. Uredbe (EU) br. 2017/565
- dd) opcije, budućnosnice, zamjene, unaprijedni ugovori i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, ako nisu navedeni u trećoj podtočki ove točke i ako nemaju komercijalnu namjenu, koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata
- dg) opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na klimatske varijable, vozarine, stope inflacije ili druge službene ekonomske statističke podatke, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne ugovorne strane, osim zbog povrede ili drugog razloga za raskid ugovora, kao i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na imovinu, prava, obveze, indekse i mjerne veličine koje nisu navedene u ovoj točki, a koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata, uzimajući u obzir, među ostalim, trguje li se njima na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi ili organiziranoj trgovinskoj platformi.

Naziv i kontakt adrese nadležnih tijela koje su izdale prethodne suglasnosti za rad:

- Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Ulica Franje Račkoga 6, Zagreb, telefon: +385 (0)1 6173 200, fax: +385 (0)1 4811 507, e- mail: info@hanfa.hr, web adresa www.hanfa.hr.
- Hrvatska narodna banka, Trg hrvatskih velikana 3, Zagreb, telefon: +385 (0)1 45 64 555, e-mail info@hnb.hr, web adresa www.hnb.hr.

Banka je članica sljedećih institucija:

- Zagrebačke burze d.d. (dalje u tekstu: "Burza") sa sjedištem u Zagrebu, Ivana Lučića 2a od 13.06.2011.
- Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. (dalje u tekstu: "SKDD") sa sjedištem u Zagrebu, Heinzelova 62a; na temelju Odluke SKDD o primitku u članstvo U-159/03-2 od 04.08.2003. godine
- SKDD CCP Smart Clear sa sjedištem u Zagrebu, Heinzelova 62a
- član Fonda za zaštitu ulagatelja od 29.07.2009.

Novčana sredstva klijenata

Banka drži novčana sredstava u domaćoj valuti na računu kod HNB i devizna sredstva na računima čiji popis se nalazi na internetskoj stranici banke: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/financijske-institucije>.

Vezani zastupnik: Banka ne djeluje preko vezanog zastupnika.

2. KOMUNIKACIJA S KLIJENTIMA

Komunikacija Klijenta s Bankom odvija se na hrvatskome jeziku, a na poseban zahtjev Klijenta, i na engleskome jeziku.

U slučaju kada Banka omogućava trgovanje s upakiranim investicijskim proizvodima tzv. PRIP-ovima¹ (npr. ETF-ovi, strukturirani proizvodi, izvedenice i dr.) za koje izdavatelj nije izradio Dokument s ključnim informacijama (KID) na hrvatskom jeziku ali za koje je dostupan KID na drugom jeziku, Banka može na poseban zahtjev Klijenta omogućiti mu zadavanje naloga za kupnju takvih upakiranih investicijskih proizvoda uz dostavu KID-a na stranom jeziku pod uvjetom da Klijent potpiše odgovarajuću izjavu kojom će potvrditi da posjeduje adekvatnu razinu znanja stranog jezika na kojem je sastavljen KID potrebnu za potpuno razumijevanje prirode, rizika te mogućih dobitaka i gubitaka upakiranog investicijskog proizvoda opisanog u dokumentima koje kreira izdavatelj pojedinog upakiranog investicijskog proizvoda (npr. KID, Prospekt izdanja, Final terms / Konačni uvjeti).

Banka zadržava pravo jednostrano odrediti koje strane jezike, na kojima je izrađen KID, će dozvoliti u komunikaciji s Klijentima.

Klijent može osim ako nije drugačije posebno ugovoreno, slati sve upute, naloge i obavijesti kao i ostvarivati sve druge oblike komunikacije s Bankom u vezi s financijskim uslugama, investicijskim uslugama ili aktivnostima te pomoćnim uslugama, koje su eventualno ugovorene i regulirane ugovorom sklopljenim između Klijenta i Banke (dalje u tekstu: Ugovor), osobno u Banci ili na adrese i/ili kontakte navedene u nastavku:

Sektor financijskih tržišta
 Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb
 e-mail: Treasury@erstebank.hr

Podaci za kontakt:	Vrsta financijske / investicijske usluge:
Sektor financijskih tržišta Direkcija tržišta kapitala Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: +385 (0)72 37 2413, +385 (0)72 37 1311 Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: capitalmarkets@erstebank.hr	- pokroviteljstvo i/ili usluge provedbe ponude financijskih instrumenata uz obvezu otkupa iz članka 5., st. 1., točka 6. ZTK-a. - usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa iz članka 5., st. 1., točka 7. ZTK-a
Sektor financijskih tržišta; Direkcija distribucije korporativnim klijentima i građanstvu - Kontakt za korporativne klijente Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 2222 Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: CorSale@erstebank.hr	- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a. - investicijsko savjetovanje iz članka 5., st. 1., točka 5., ZTK-a.
Sektor financijskih tržišta; Direkcija distribucije korporativnim klijentima i građanstvu - Kontakt za građanstvo Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 2277 Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: RetSale@erstebank.hr	- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a. - zaprimanje i prijenos naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata iz članka 5., st. 1., točka 1., ZTK-a. - izvršavanje naloga za račun klijenata iz članka 5., st. 1., točka 2., ZTK-a. - upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi s tim iz članka 8., st. 1., točka 13., ZOKI-a. - investicijsko savjetovanje iz članka 5., st. 1., točka 5., ZTK-a.

¹ Upakirani investicijski proizvodi definirani su Uredbom (EU) br. 1286/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi)

<p>Sektor financijskih tržišta; Direkcija trgovanja i distribucije institucionalnim klijentima; Služba deviznog i novčanog tržišta Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 1369; Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: mmdesk@erstebank.hr; fxdesk@erstebank.hr</p>	<p>- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a.</p>
<p>Sektor financijskih tržišta, Direkcija trgovanja i distribucije institucionalnim klijentima; Tim trgovanja vrijednosnim papirima Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 1516 Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: fidesk@erstebank.hr</p>	<p>- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a.</p>
<p>Sektor financijskih tržišta Direkcija trgovanja i distribucije institucionalnim klijentima; Služba distribucije institucionalnim klijentima Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 2288 ; +385 (0)72 37 2841 Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: institutional.sales@erstebank.hr; brokeri@erstebank.hr</p>	<p>- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a. - zaprimanje i prijenos naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata iz članka 5., st. 1., točka 1., ZTK-a. - izvršavanje naloga za račun klijenta iz članka 5., st. 1., točka 2., ZTK-a.</p>
<p>Sektor financijskih tržišta, Direkcija financijskih institucija; Služba skrbništva Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 1595 Fax: + 385 (0)72 37 1905 E-mail: Custody@erstebank.hr Swift: ESBCHR22</p>	<p>- pohrana i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući i poslove skrbništva i sa skrbništvom povezane usluge, kao što su upravljanje novčanim sredstvima ili instrumentima osiguranja, isključujući uslugu središnjeg vođenja računa u smislu točke 2. Odjeljka A Priloga Uredbe (EU) br. 909/2014 iz članka 5., st. 2., točka 1. ZTK-a.</p>
<p>Sektor za ekonomska istraživanja Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: +385 (0)72 37 1383 Fax: + 385 (0)72 37 1926</p>	<p>- investicijsko istraživanje i financijska analiza, te i drugi oblici općih preporuka koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima iz članka 5., st. 2., točka 5. ZTK-a.</p>

Banka će na zahtjev Klijenta predočiti odnosno izdati potvrdu na memorandumu Banke koja potvrđuje da je osoba koja obavlja relevantnu funkciju, za koju je odgovorna i nadležna Banka, ovlaštena osoba u odnosu na relevantnu funkciju koju obavlja.

Za pružanje investicijske usluge zaprimanja i prijensa naloga vezanih uz otvorene investicijske fondove s javnom ponudom kojima upravlja Erste Asset Management d.o.o. Klijent može kontaktirati bilo koju poslovnicu Banke.

Banka će u skladu s prethodnim dogovorom s Klijentom, razmjenjivati dokumentaciju u vezi s obavljenim financijskim uslugama, investicijskim uslugama, aktivnostima ili s pomoćnim uslugama ugovorenima između Klijenta i Banke na adresu i/ili brojeve i/ili mail adresu koje je Klijent dostavio Banci, odnosno koji su navedeni u Ugovoru.

Banka će snimati odnosno na drugi zakonom dopušteni način bilježiti telefonsku te bilo kakvu drugu komunikaciju s Klijentom koja se odnosi na:

- 1) transakcije koje rezultiraju trgovanjem za vlastiti račun, čak i u slučaju kad ne dođe do realizacije takve transakcije odnosno usluge;
- 2) pružanje usluga koje se odnose na postupanje s nalogima Klijenata, odnosno zaprimanje i prijenos te izvršavanje naloga Klijenata čak i kad ne dođe do realizacije takve transakcije odnosno usluge.

Primjerak zapisa takvih razgovora s Klijentom i komunikacija s Klijentom bit će dostupna na zahtjev Klijenta u periodu do maksimalno pet godina od dana kada je zapis zabilježen ako regulatornim propisima nije drugačije utvrđeno. Klijent može zatražiti bez plaćanje naknade snimku razgovora.

Način komunikacije vezan uz pojedina pitanja koja se tiču ugovornog odnosa između Klijenta i Banke prilikom pružanja financijskih i investicijskih usluga po nalogu reguliran je Ugovorom ili Općim uvjetima poslovanja Erste&Steiermärkische Bank d.d. za brokerske i skrbničke usluge (dalje u tekstu: Opći uvjeti) ili Općim uvjetima upravljanja portfeljem u smislu Zakona o tržištu kapitala. Informacije vezano uz postupke i svrhe obrade osobnih podataka u Banci nalaze se u poslovnicama te na internetskim stranicama Banke u dokumentu pod nazivom Informacije o obradi podataka.

Za potrebe svih usluga koje su predviđene ovim dokumentom smatrat će se, osim ako nije drugačije ugovoreno, da je međusobna korespondencija između Klijenta i Banke dostavljena odmah po preuzimanju ako je dostavljena osobno, 48 sati nakon odašiljanja ako je poslana hitnom preporučenom pošiljkom, ako je poslana telefaksom kada je zaprimljena s čitljivim sadržajem, ako je poslana elektroničkom poštom, neposredno nakon odašiljanja, a ako je poslana SWIFT-om u trenutku kada odašiljatelj zaprimi potvrdu izvršenja SWIFT poruke i njene tehničke ispravnosti. Ako je za korespondenciju korištena Internetska stranica Banke, smatrat će se dostavljenom neposredno nakon što je objavljena.

Klijent je dužan odmah obavijestiti Banku o promjeni adresa i drugih podataka koji su relevantni za obavještanje, kao i za izvršavanje obveza Banke prilikom pružanja financijskih, investicijskih i pomoćnih usluga ili obavljanja investicijskih aktivnosti.

Banka će obavještavati Klijenta o svim uslugama koje mu je pružila, uključujući i troškove vezane uz transakcije i usluge koje su poduzete za račun Klijenta, ovisno o slučaju. Priroda, učestalost i vremenski raspored dostave navedenog izvješćivanja detaljnije su obrazloženi u Ugovorima ili Općim uvjetima ili Općim uvjetima upravljanja portfeljem u smislu Zakona o tržištu kapitala. Banka će poslati Klijentu obavijest na trajnom mediju kojim se potvrđuje izvršenje naloga što je prije moguće, a najkasnije prvog radnog dana nakon izvršenja ili, ako Banka primi potvrdu od treće strane, ne kasnije od prvog radnog dana nakon primitka potvrde treće strane.

Ako Klijent smatra da mu je u poslovnom odnosu s Bankom povrijeđeno neko pravo, spornu situaciju može pokušati ponajprije riješiti u izravnom usmenom obraćanju djelatnicima Banke. U većini slučajeva na taj način sporna situacija može biti riješena brzo i jednostavno na obostrano zadovoljstvo. Ako ni nakon razgovora sporna situacija nije riješena, Klijent može besplatno uputiti Banci pisani prigovor.

Ako Klijent odluči podnijeti prigovor Banci, to može učiniti na jedan od sljedećih načina:

- e-mail-om na adresu: vasemisljenje@erstebank.hr
- pisanim putem i to uručjenjem pisanog prigovora djelatniku u poslovnici koji će pisano potvrditi njegov primitak ili putem pošte na poslovnu adresu Banke Jadranski trg 3a 51000 Rijeka ili na Erste&Steiermärkische Bank d.d., Tim za upravljanje kvalitetom usluge, Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb

Banka će Klijentu uputiti odgovor na prigovor unutar zakonskog roka.

3. SUSTAV ZAŠTITE KLIJENTA

Sukladno odredbama ZTK-a imovina Klijenta na računima Klijenata definiranih u Općim uvjetima vodi se na posebnim računima odvojeno od imovine Banke. Navedena imovina nije imovina Banke, ne ulazi u Bančinu imovinu, niti u likvidacijsku ili stečajnu masu, niti može biti predmet ovrhe u vezi s potraživanjima prema Banci.

Radi zaštite tražbina Klijenata koje kreditna institucija kao član Fonda za zaštitu ulagatelja (dalje u tekstu: Fond) nije u mogućnosti isplatiti ili vratiti Klijentima, osnovan je Fond. Banka je po ZTK-u obvezna biti član Fonda. Najveći osigurani iznos tražbine je 20.000,00 EUR po Klijentu Banke kao člana Fonda.

Sredstva Fonda koriste se za isplatu zaštićenih tražbina Klijenta, člana Fonda koji nije u mogućnosti ispunjavati svoje obveze u slučaju nastupanja sljedećih uvjeta:

- kad je nad članom Fonda, otvoren stečajni postupak, ili
- ako Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Agencija) utvrdi da je kod člana Fonda nastupila nemogućnost ispunjavanja obveza prema Klijentima na način da ne može izvršiti novčanu obvezu i/ili vratiti financijske instrumente, koje je držao za račun Klijenta, administrirao ili s njima upravljao, a nije izgledno da će se te okolnosti u dogledno vrijeme bitno promijeniti.

Fondom upravlja Operater Fonda – trenutno je to SKDD (dalje u tekstu: Operater Fonda).

Utvrđivanje iznosa zaštićenih tražbina

Operater Fonda, pri utvrđivanju iznosa zaštićene tražbine pojedinog Klijenta Člana Fonda, dužan je utvrditi tražbine Klijenta prema Članu Fonda na način da u obzir uzme sve zakonske i ugovorne odredbe u vezi svake pojedine tražbine, a osobito je dužan uračunati moguće protutražbine, i to na dan otvaranja stečajnog postupka ili objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja. Iznos zaštićene tražbine Klijenta člana Fonda utvrđuje se na dan otvaranja stečajnog postupka ili na dan objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja. Vrijednost financijskih instrumenata koje je član Fonda dužan vratiti Klijentu utvrđuje se prema njihovoj tržišnoj vrijednosti, na dan otvaranja stečajnog postupka ili na dan objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja.

Postupak Operatera Fonda po nastanku osiguranog slučaja

Operater Fonda dužan je po primitku rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja, pokrenuti postupak obeštećenja klijenata člana Fonda koji je u nemogućnosti ispunjavati svoje obveze te o tome obavijestiti javnost. Operater Fonda dužan je bez odgode objaviti obavijest u najmanje jednim dnevnim novinama. Operater Fonda dužan je, na temelju podataka o Klijentima člana Fonda, koji nije u mogućnosti ispuniti svoje obveze, svakom Klijentu uputiti obavijest s pozivom da podnese zahtjev za obeštećenje.

Klijent člana Fonda koji nije u mogućnosti ispunjavati svoje obveze zahtjev za obeštećenje može podnijeti u roku ne duljem od pet mjeseci od dana objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja u »Narodnim novinama«. Iznimno, kada je Klijent, iz razloga na koje nije mogao utjecati, bio spriječen podnijeti zahtjev za obeštećenje u tom roku, može naknadno podnijeti zahtjev za obeštećenje i to u roku od 1 godine od dana objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja u »Narodnim novinama«. U tom slučaju Klijent je dužan podnijeti dokaze koji potvrđuju opravdanost razloga za njegovu spriječenost i u tom slučaju Klijent gubi pravo na isplatu osiguranog iznosa protekom roka od 5 godina od dana objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja u »Narodnim novinama«.

Član Fonda koji nije u mogućnosti ispuniti svoje obveze dužan je Operateru Fonda na njegov zahtjev bez odgađanja dostaviti:

1. popis Klijenata člana Fonda koji imaju pravo na obeštećenje, sa svim evidencijama koje se odnose na tražbine Klijenata koje su osigurane ZTK-om te eventualnim iznosima tražbina za koje Klijenti imaju pravo na obeštećenje,
2. ostale podatke koje Operater Fonda smatra potrebnim za utvrđivanje i isplatu zaštićenih tražbina.

Sukladno odredbama ZTK tražbine Klijenta člana Fonda osigurane Sustavom zaštite ulagatelja jesu (i) novčane tražbine koje član Fonda duguje Klijentu ili koje pripadaju Klijentu, a koje je član Fonda primio ili drži za Klijenta vezano uz investicijske usluge ugovorene s istim i/ili pomoćnom uslugom upravljanja novčanim sredstvima ili instrumentima osiguranja te (ii) financijski instrumenti koji pripadaju Klijentu člana Fonda, a koje član Fonda drži, administrira ili s njima upravlja za račun svog Klijenta, u vezi s investicijskim uslugama ugovorenima s Klijentima ili pomoćnom uslugom pohrane i administriranja financijskih instrumenata za račun Klijenta, uključujući i poslove skrbništva i sa skrbništvom povezane usluge kao što su upravljanje novčanim sredstvima ili instrumentima osiguranja.

Sredstva klijenata Banke koja su osigurana zakonom kojim se uređuje osiguranje depozita u kreditnim institucijama radi zaštite deponenata u slučaju nedostupnosti depozita te tražbine klijenata Banke kao člana Fonda proizašle iz transakcije za koju je pravomoćnom sudskom odlukom utvrđeno da je povezana s pranjem novca ili financiranjem terorizma su izuzete.

Klijenti Banke čije su tražbine osigurane ovim sustavom jesu svi Klijenti Banke, osim niže navedenih subjekata neovisno o državi sjedišta:

1. pojedini profesionalni ulagatelji (kreditne institucije, investicijska društva, financijske institucije, društva za osiguranje, subjekti za zajednička ulaganja, mirovinski fond),

2. pravna osoba članica grupe člana Fonda,
3. pravna ili fizička osoba koja sudjeluje s više od 5 % udjela s pravom glasa u temeljnom kapitalu u članu Fonda,
4. društvo koje je matično ili ovisno društvo u odnosu na člana Fonda,
5. članovi uprave i nadzornog odbora odnosno upravnog odbora člana Fonda, ako su te osobe na navedenim položajima ili zaposlene u članu Fonda na dan otvaranja stečajnog ili likvidacijskog postupka ili na dan objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranog slučaja ili su na tim položajima bile zaposlene tijekom tekuće ili prethodne financijske godine,
6. vezani zastupnici člana Fonda, a koji u tom svojstvu djeluju na dan otvaranja stečajnog ili likvidacijskog postupka nad investicijskim društvom ili na dan objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranog slučaja ili su u tom svojstvu djelovali tijekom tekuće ili prethodne financijske godine,
7. osobe odgovorne za reviziju financijskih izvještaja člana Fonda te osobe odgovorne za pripremu i pohranu računovodstvene dokumentacije člana Fonda i izradu financijskih izvještaja,
8. članovi uprave, nadzornog odbora odnosno upravnog odbora te osobe koje u vlasništvu imaju 5 % ili više udjela u društvu koje je matično ili ovisno društvo u odnosu na člana Fonda te osobe koje su odgovorne za reviziju financijskih izvještaja tog društva,
9. bračni ili izvanbračni drugovi te srodnici do drugog stupnja u ravnoj liniji i drugog stupnja u pobočnoj liniji osoba iz točaka 5-8 i
10. klijenti člana Fonda čije je neispunjenje obveze prema članu Fonda pridonijelo nastupanju osiguranog slučaja.

Iznos zaštićenih tražbina Klijenta Banke obračunava se kao ukupan iznos potraživanja Klijenta, bilo da ih Banka drži na jednom ili više računa, po jednoj ili više ugovornih osnova ili u vezi s jednom ili više investicijskih usluga, do visine zakonski osiguranog iznosa u koji su uključene i kamate do dana otvaranja stečajnog postupka nad Bankom ili dana objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranog slučaja.

4. SAŽETAK POLITIKE UPRAVLJANJA SUKOBOM INTERESA U SVEZI OBAVLJANJA INVESTICIJSKIH USLUGA I AKTIVNOSTI

Banka je u Politici upravljanja sukobom interesa u svezi obavljanja investicijskih usluga i aktivnosti propisala pravila postupanja te uspostavila mjere, mehanizme i postupke za utvrđivanje i sprječavanje potencijalnih sukoba interesa koji se mogu pojaviti kao rezultat pružanja investicijskih usluga i aktivnosti i pomoćnih usluga između interesa Banke i/ili relevantne osobe ili svih osoba izravno ili neizravno povezanih s njima kontrolom s jedne strane i interesa Klijenata Banke s druge strane te interesa Klijenata Banke međusobno.

Pri utvrđivanju vrsta sukoba interesa do kojih može doći prilikom pružanja investicijskih usluga i aktivnosti te pomoćnih usluga, a čije postojanje može štetiti interesima Klijenta, uključujući njegove preferencije u pogledu održivosti, utvrđuju se okolnosti nalazi li se Banka ili relevantna osoba, ili osoba posredno ili neposredno povezana s Bankom putem kontrole, u jednoj od sljedećih situacija:

- Banka ili relevantna osoba ili osoba izravno ili neizravno putem kontrole povezane s Bankom mogli bi vjerojatno ostvariti financijsku dobit ili izbjeći financijski gubitak na štetu Klijenta;
- Banka ili osoba izravno ili neizravno putem kontrole povezana s Bankom ima interes od ishoda usluge pružene Klijentu ili transakcije izvršene za račun Klijenta, a koji je različit od interesa Klijenta,
- Banka ili osoba izravno ili neizravno putem kontrole povezana s Bankom ima financijski ili drugi motiv da interes nekog Klijenta ili grupe Klijenata stavi ispred interesa drugog Klijenta,
- Banka ili osoba izravno ili neizravno putem kontrole povezana s Bankom obavljaju istu djelatnost kao i Klijent,
- Banka ili osoba izravno ili neizravno putem kontrole povezana s Bankom primaju ili će primiti od osobe koja nije Klijent dodatni poticaj u vezi s uslugom pruženom Klijentu, u obliku novčane ili nenovčane koristi ili usluge.

U cilju identificiranja i sprječavanja potencijalnog sukoba interesa, a imajući u vidu veličinu i poslovne aktivnosti Banke i grupe kojoj Banka pripada, Banka je implementirala sljedeće postupke i mjere

- Banka je uspostavila neovisnu kontrolnu funkciju praćenja usklađenosti čija je odgovornost identificiranje i upravljanje sukobima interesa, te praćenje i nadzor provedbe propisanih mjera i postupaka za upravljanje sukobom interesa,
- Banka je utvrdila organizacijske mjere kojima se bilo kojoj osobi sprječava ili ograničava neprimjeren utjecaj na način obavljanja i pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga ili aktivnosti,
- uspostava informacijskih barijera između jedinica povjerljivosti u cilju osiguravanja da se razmjena povjerljivih informacija ograničava isključivo u skladu s načelom poslovne potrebe,
- sprječavanjem ili kontroliranjem istovremenog ili uzastopnog sudjelovanja zaposlenika Banke ili relevantne osobe u investicijskim uslugama i aktivnostima te pomoćnim uslugama, ako to sudjelovanje može štetiti pravilnom upravljanju sukobom interesa,
- prekidanje poslovnih odnosa i suradnje ako nakon procjene svih rizika upravljanje nije moguće izbjeći sukob interesa niti istim pravilno upravljati,
- obveza prijave i prethodnog odobrenja za izvanposlovne aktivnosti i angažmane,
- praćenje transakcija za vlastiti račun zaposlenika Banke te utvrđivanje pravila za osobne transakcije, i transakcije upućenih osoba i članova jedinica povjerljivosti,
- uspostava pravila o nagrađivanju odnosno primicima zaposlenika kojima se izbjegavaju negativni utjecaji na stvarni ili potencijalni sukob interesa,
- Banka je propisala pravila i smjernice za provedbu investicijskih istraživanja i financijskih analiza, objavu podataka i informacija u svrhu osiguranja neovisnosti i sprječavanja sukoba interesa, kao i posebna pravila za trgovanja za vlastiti račun financijskih analitičara,
- propisivanje pravila za prijavu sukoba interesa i povlaštenih informacija, uključujući relevantne materijalne činjenice,
- Banka je uspostavila i primjenjuje Politiku izvršavanja naloga klijenata koja uređuje način izvršavanja naloga Klijenta. Banka ne smije primiti nikakve naknade, popuste ili nenovčane koristi za usmjeravanje naloga Klijenta na određeno mjesto izvršenja koje bi kršilo zahtjeve o sukobu interesa ili primanju dodatnih poticaja.
- edukacija zaposlenika sa svrhom prepoznavanja okolnosti zbog kojih nastaje sukob interesa i načina smanjenja rizika koji proizlazi iz istog,
- ustrojavanje i vođenje evidencija povezanim s upravljanjem sukobom interesa (matrica sukoba interesa, registar sukoba interesa),
- provođenje potrebnih i/ili prikladnih mjera za identificiranje, upravljanje i sprječavanje sukoba interesa.
- Izdavanje financijskih instrumenata - odgovorna organizacijska jedinica odlučiti će o načinu alokacije ponuda zaposlenicima Banke i trećima, za čiji račun zaposlenik Banke djeluje. U postupku alokacije, zaposlenici se neće tretirati povoljnije od klijenata Banke

Prodaja financijskih instrumenata Banke

Zaposlenici koji obavljaju usluge investicijskog savjetovanja moraju osigurati da Klijent ili potencijalni Klijent razumije financijski instrument i potencijalne rizike u svezi instrumenta.

Obveze upravljanja proizvodima

Prilikom proizvodnje financijskih instrumenata kao i prilikom odlučivanja o opsegu financijskih instrumenata i investicijskih usluga koje Banka pruža ili preporučuje, Banka je obvezna postupati sukladno pravilima upravljanja sukobom interesa.

Politika o procesu odobravanja proizvoda propisuje minimalne standarde cjelokupnog procesa upravljanja proizvodom, od početka njegove proizvodnje do faze odobrenja, plasiranja, nadzora/preispitivanja proizvoda do povlačenja proizvoda iz prodaje.

Dodatni poticaji

Dodatni poticaji definiraju se kao naknade, provizije ili novčana ili nenovčana korist koju je pružatelj investicijske usluge platila ili dala treća strana, a posebno koju je platio ili dao izdavatelj ili proizvođač proizvoda ili osoba koja djeluje za račun treće osobe u svezi investicijske ili pomoćne usluge koja se pruža Klijentu, a koja se plaća u slučaju da se Klijentu pruži dodatna usluga ili usluga više razine, a što je proporcionalno razini takvog dodatnog poticaja. Banka može primiti ili davati dodatne poticaje samo u skladu sa odredbama ZTK-a te odredaba Delegirane direktive 2017/593.

U slučajevima kada organizacijske i administrativne mjere koje je Banka uspostavila radi sprječavanja sukoba interesa nisu dovoljne, kako bi se u razumnoj mjeri osiguralo sprječavanje rizika od nastanka štete za interese klijenata, odgovarajuća organizacijska jedinica dužna je, prema najboljoj prosudbi, jasno

obavijestiti Klijenta o naravi i izvorima sukoba interesa, rizicima koji nastaju kao posljedica sukoba interesa te mjerama poduzetim kako bi se ti rizici ublažili i to na dovoljno detaljan način na trajnom mediju kako bi se Klijentu omogućilo da donese informiranu odluku u vezi s investicijskom ili pomoćnom uslugom u okviru koje dolazi do sukoba interesa. U tom slučaju, moguće je da se Banka suzdrži od vrednovanja, savjetovanja ili preporuke koja se odnosi na predmetni financijski instrument.

5. PODACI O DRŽANJU NOVČANIH SREDSTAVA KLIJENATA I POSTUPANJU S FINANCIJSKIM INSTRUMENTIMA KLIJENATA

Novčana sredstva klijenata za trgovanje i vrijednosni papiri te ostali financijski instrumenti klijenata:

Novčana sredstva

Novčana sredstva klijenata, uplaćena radi kupnje financijskih instrumenata za račun Klijenta ili naplaćena od prodaje Klijentovih financijskih instrumenata, drže se na novčanom računu Banke za posebne namjene.

Na novčana sredstva Klijenta koja se vode na računima otvorenima u svrhu brokerskog ili skrbničkog poslovanju (Računi klijenta), Banka ne obračunava kamatu.

Instrukcija za uplatu za brokersko poslovanje:

Uplate u korist Računa Klijenta

IBAN: HR0224020061300000103

Model 67; Poziv na broj: OIB Klijenta

Instrukcija za uplatu za skrbništvo:

Uplate u korist Računa Klijenata:

IBAN: HR8024020061300000154

Model 67; Poziv na broj: OIB Klijenta

Financijski instrumenti

Financijski instrumenti klijenata kupljeni za račun i po brokerskom nalogu Klijenta u Hrvatskoj doznaju se na račun investitora (Klijenta) u Središnjem klirinškom depozitarnom društvu d.d. (dalje: „SKDD“), te se vode na poziciji registriranoj s Bankom ili izdavateljem predmetnog vrijednosnog papira (sukladno instrukciji Klijenta), ili na skrbnički račun ako je Klijent sklopio skrbnički ugovor s nekim od ovlaštenih pružatelja usluge skrbništva i koji Klijent navede u instrukciji za namiru.

Popis svih trećih osoba s kojima Banka ima sklopljen ugovor o pohrani financijske imovine:

1. Globalni skrbnik: Erste Group Bank AG, Vienna
2. Lokalni skrbnici: Erste Bank a.d. Novi Sad
Sparkasse banka Makedonija ad Skopje

Banka pruža sljedeće usluge skrbništva:

- pohrana i čuvanje financijskih instrumenata - imovine Klijenta na zasebnom računu financijskih instrumenata te mjesečno izvještavanje o stanju imovine na tom računu,
- prijeboj i namira financijskih instrumenata - pružanje Klijentima usluge namire na domaćem i inozemnom tržištu kapitala sukladno njihovim naložima,
- izvještavanje o korporativnim akcijama vezanim uz vrijednosne papire na skrbništvu, izvještavanje o isplati dividende, isplati kamata ili dospijeću vrijednosnih papira te vođenje brige o rasporedu sredstava na tekući ili žiro račun Klijenta,
- obavještavanje o skupštinama izdavatelja dionica i o pravima vezanim za dionice i druge vrijednosne papire na skrbništvu te izvršenje Klijentovih naloga u vezi s ostvarivanjem tih prava,
- pružanje usluga zastupanja i glasovanja na godišnjim skupštinama.

Ugovor o skrbništvu nad financijskim instrumentima i otvaranje računa (Skrbnički ugovor) u SKDD

Služba skrbništva prije zaprimanja i izvršenja prvog naloga Klijenta sklapa s Klijentom Ugovor o skrbništvu nad financijskim instrumentima. Po potpisivanju navedenog ugovora Klijentu se dodjeljuje broj računa vrijednosnih papira i otvara se skrbnički račun u SKDD-u.

Ako je Klijent sklopio skrbnički ugovor s Bankom, Banka će domaće nematerijalizirane financijske instrumente Klijenta pohranjivati na skrbničkom računu koji Banka otvara u SKDD, a koji može biti:

- a) Skrbnički račun – na ime je račun financijskih instrumenata pri čemu identitet Klijenta nije nepoznat niti tajan već je jednoznačno određen;
- b) Skrbnički račun – pod zaporkom je račun financijskih instrumenata koji otvara Banka za jednog ili više klijenata pri čemu jedino Banka zna identitet Klijenta
- c) Skrbnički račun – zbirni je račun financijskih instrumenata kojeg otvara Banka za više klijenata ili za drugog skrbnika pri čemu jedino Banka zna identitet klijenata

Ako je Klijent krajnji vlasnik nematerijaliziranih dionica kreditnih institucija, Banka će takve dionice pohranjivati na skrbničkom računu na ime Klijenta.

Financijski instrumenti klijenata kupljeni za račun i po nalogu Klijenta u inozemstvu se namiruju na skrbnički račun Klijenta kod ovlaštenog pružatelja usluge skrbništva s kojim je Klijent sklopio skrbnički ugovor i koji Klijent navede u instrukciji za namiru ili na zbirni skrbnički račun na ime Banke, a za račun Klijenta kod ovlaštenog pružatelja usluge skrbništva s kojim je Banka sklopila ugovor o skrbništvu, pri čemu su financijski instrumenti u vlasništvu Klijenata i ne ulaze u imovinu Banke, niti u likvidacijsku ili stečajnu masu pa stoga ne mogu biti predmet ovrhe radi namirenja tražbina trećih osoba prema Banci.

Odgovornost za treće strane i insolventnost trećih strana

Banka ne odgovara za radnje ili propuste trećih osoba, uključujući pružatelje usluge skrbništva, SKDD, druge depozitorije i klirinške kuće/institucije za poravnanje i namiru, izdavatelja vrijednosnog papira kupljenog za Račun Klijenta i ostale osobe koje posredno ili neposredno sudjeluju u sklapanju i/ili provedbi transakcija sklopljenih po nalogu Klijenta.

Poravnanje i namira izvršenih transakcija

Prilikom trgovanja nematerijaliziranim vrijednosnim papirima u Republici Hrvatskoj uobičajeni rok namire je dva trgovinska dana (T+2).

Tržišta izvan Republike Hrvatske mogu imati drugačije rokove poravnanja i namire transakcija sklopljenih na tim tržištima, u kojem slučaju će se na takve transakcije primjenjivati rokovi poravnanja i namire pojedine države i/ili pojedinog tržišta na kojem je predmetna transakcija izvršena.

Zaštita imovine klijenata

Novac i financijski instrumenti Klijenta nisu vlasništvo Banke, ne ulaze u njezinu imovinu, ni u likvidacijsku ili stečajnu masu, niti mogu biti predmetom ovrhe u vezi potraživanja prema Banci.

Zabranjena je uporaba financijskih instrumenata Klijenta za vlastiti račun Banke ili za račun drugih Klijenata Banke, osim uz izričiti pristanak Klijenta i to pod točno određenim uvjetima koji su s njime usuglašeni.

Klijent je upoznat da financijski instrumenti na računu financijskih instrumenata kao i ostali Klijentovi financijski instrumenti koji su pod kontrolom Banke na temelju ili u vezi s nalogom te njegova novčana sredstva na novčanom računu i Računima Klijenata služe kao osiguranje svih tražbina Banke na temelju Ugovora o brokerskim uslugama i Ugovora o skrbništvu nad financijskim instrumentima.

Klijent je upoznat s činjenicom da Podskrbnik, globalni skrbnik ili depozitar koji posredno sudjeluje u pružanju usluge skrbništva Klijentu može (ako je to nužno sukladno nacionalnom zakonodavstvu ili za sudjelovanje na lokalnom tržištu) imati i/ili koristiti založno pravo ili pravo prijetoja u vezi s Financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima Klijenta radi osiguranja odnosno namirenja tražbine s naslova troškova vođenja, administriranja i pohrane ili tražbine nastale izvršenjem Skrbničkog naloga za koji Klijent nije pravovremeno osigurao pokriće.

Ako Klijent kasni s plaćanjem tražbina Banci na temelju Ugovora o brokerskim uslugama i Ugovora o skrbništvu nad financijskim instrumentima, Banka može svoju tražbinu na isplatu brokerske i/ili skrbničke naknade (provizije) i sve troškove koji nastanu u vezi s pružanjem brokerske usluge ili usluga skrbništva ili usluga deviznog poslovanja namiriti u skladu s člankom 337. stavkom 5. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i člankom 777. Zakona o obveznim odnosima.

U slučaju neplaćanja o dospelosti bilo kojeg duga po bilo kojoj osnovi Banka može povremeno tereti Račune Klijenata i/ili novčani račun za iznos dospjelog, a neplaćenog duga, ali samo ako i u mjeri u kojoj saldo na tim računima odražava novčana sredstva koja pripadaju Klijentu. Za slučaj da je dug Klijenta denominiran u valuti različitoj od novčanih sredstava Klijenta na Računima Klijenata i/ili novčanom računu, Banka je

ovlaštena teretiti ga za iznos koji predstavlja protuvrijednost dužnog iznosa u valuti na koju glase Računi Klijenata i/ili novčani račun. Banka će odrediti protuvrijednost dužnog iznosa u valuti na koju glasi račun po tržišnom tečaju u okviru svog redovitog poslovanja.

Banka može izvršiti prijeboj bilo koje dospjele obveze Klijenta na temelju ili u vezi naloga s bilo kojom obvezom (bez obzira je li dospjela ili ne) Banke prema Klijentu, bez obzira na mjesto plaćanja ili valutu bilo koje od ovih obveza. Ako su ove obveze izražene u različitim valutama, Banka može, u svrhu prijeboja izvršiti konverziju bilo koje obveze po tržišnom tečaju u okviru svog redovitog poslovanja.

Ako u trenutku primitka sredstva od prodaje financijskih instrumenata i iz prava koja proizlaze iz financijskih instrumenata na računima Klijenata, Klijent ima dospjela dugovanja prema Banci po osnovi brokerske usluge ili usluga skrbništva ili usluga deviznog poslovanja, Banka će ustegnuti dio tih sredstava potreban za namirenje duga uvećanog za kamate, dok će preostali dio isplatiti na novčani račun za isplatu naveden u obrascu „Podaci o Klijentu“.

Financijski instrumenti izdavatelja sa sjedištem u Republici Hrvatskoj kojima se trguje na domaćem tržištu kapitala pohranjeni su na računima nematerijaliziranih vrijednosnih papira u SKDD. Račun nematerijaliziranih vrijednosnih papira može glasiti na Klijenta ili na Banku ako su financijski instrumenti pohranjeni na skrbničkom računu. Imatelj odnosno vlasnik financijskih instrumenata na skrbničkom računu je Klijent za čiji račun Banka drži financijske instrumente. Finacijski instrumenti pohranjeni kod SKDD ne ulaze u stečajnu ili likvidacijsku masu SKDD i ne mogu biti predmetom ovrhe protiv SKDD, tako da se u slučaju insolventnosti, stečaja ili prisilne naplate financijski instrumenti izuzimaju od namirenja vjerovnika SKDD-a.

Kada se financijski instrumenti pohranjuju kod treće strane, Banka je u obvezi postupati u skladu s primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom i tržišnim praksama predmetne države kao i uvjetima ugovora s trećom stranom.

Također je moguće da pravila i prakse nekih tržišta Banci ne dozvoljavaju izravno članstvo u sustavima depozitorija odnosno poravnanja i namire, u skladu s navedenim, a sve kako bi Klijentu omogućilo izvršenje njegovog naloga odnosno pružanje usluga na stranim tržištima, imovina Klijenta može biti pohranjena kod globalnog skrbnika, lokalnog skrbnika/podskrbnika ili kod stranog depozitara odnosno investicijskog društva, pri čemu je moguće da se prema primjenjivom nacionalnom zakonodavstvu (i) financijski instrumenti Klijenta vode kod treće strane na zbirnom računu, (ii) financijske instrumente Klijenta koje drži treća strana nije moguće posebno razlikovati od vlastitih financijskih instrumenata navedene treće strane te (iii) Klijent nema istu razinu zaštite imovine i ne može ostvariti ista prava kao u Republici Hrvatskoj. Također, u skladu s primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom trećih država, moguće je da se financijski instrumenti vode na ime treće strane ili Banke. U prethodno navedenim slučajevima Klijent se izlaže riziku da se njegova imovina u slučaju insolventnosti, stečaja ili ovrhe odnosno prisilne naplate protiv treće strane neće izuzeti od imovine treće strane, kao i riziku da njegova imovina na zbirnim računima kod trećih strana bude predmet ovrhe, prisilne naplate ili namirenja vjerovnika trećih osoba. U slučaju držanja imovine na zbirnim računima, Klijent je izložen potencijalnom riziku nemogućnosti alokacije točne količine odnosno nominalnog iznosa financijskih instrumenata kojih je imatelj, što posljedično može otežati ostvarivanje prava prilikom provedbe korporativnih akcija izdavatelja. Klijent se nadalje izlaže pravnom riziku povezanom s utvrđivanjem odnosno dokazivanjem vlasništva financijskih instrumenata te ostalih inherentnih rizika zbirnog vođenja vlasničkih pozicija za veći broj imatelja financijskih instrumenata.

6. PODACI O PROVOĐENJU NAMIRE POSREDSTVOM SREDIŠNJE DRUGE UGOVORNE STRANE

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA), dana 29. listopada 2021. godine je donijela Rješenje kojim se društvu SKDD-CCP daje odobrenje za pružanje usluga središnje druge ugovorne strane u skladu s člancima 14. i 17. Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (EMIR), u odnosu na poravnanje transakcija prenosivim vrijednosnim papirima iz točke 87. podtočaka a) i b) članka 3. Zakona o tržištu kapitala (Narodne novine br. 65/18, 17/20 i 83/21) koje se izvršavaju na uređenom tržištu i multilateralnoj trgovinskoj platformi kojima upravlja Zagrebačka burza d.d.

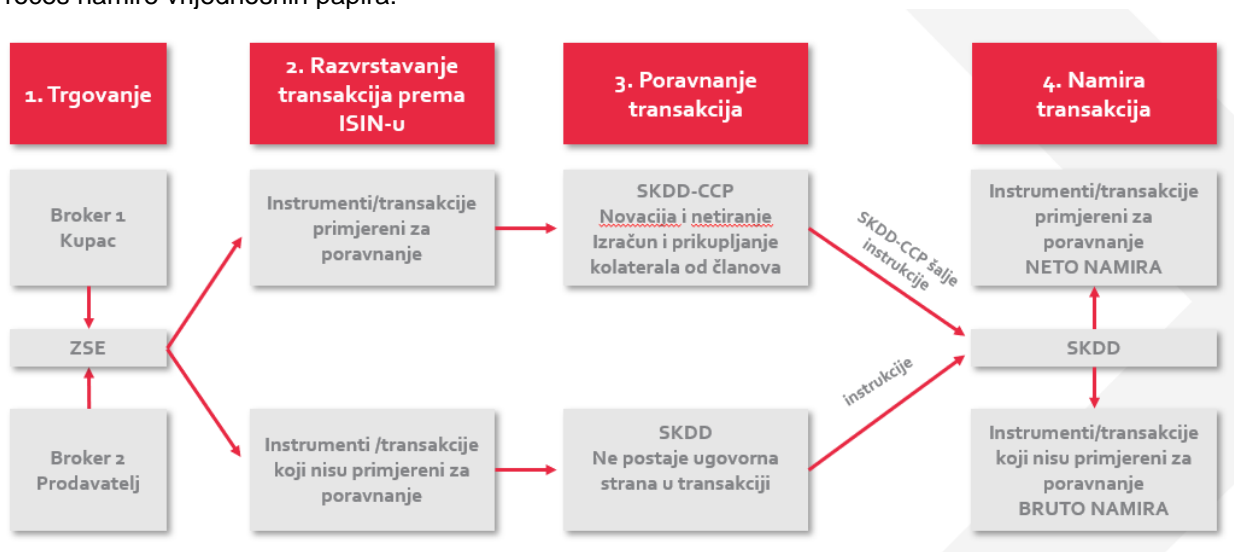
Nakon što je transakcija provedena na uređenom tržištu ili multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP), provodi se postupak poravnanja i namire, odnosno postupak uspoređivanja svih podataka i izračun obveza potreban za plaćanje i prijenos financijskih instrumenata te postupak plaćanja i prijenosa (namire) financijskih instrumenata.

Namira označava postupak posredovanja i kontrole prijenosa nematerijaliziranih vrijednosnih papira i/ili plaćanja u svezi s pravnim poslovima s vrijednosnim papirima.

Poravnanje i namira transakcija sklopljenih na uređenom tržištu i multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP) u Republici Hrvatskoj s nematerijaliziranim vrijednosnim papirima koji su upisani u središnjem depozitoriju, obavlja se putem sustava poravnanja i/ili namire kojim upravlja:

- Središnje klirinško depozitarno društvo i
- SKDD CCP.

Proces namire vrijednosnih papira:

Izvor: SKDD CCP

Putem SKDD-CCP će se namirivati vrijednosni papiri koji su primjereni za poravnanje sukladno kriterijima koji su definirani u Pravilniku o primjerenosti transakcija, a koje SKDD-CCP objavljuje svakodnevno na internetskim stranicama SKDD CCP-a (link: [FI primjerenih za Poravnanje \(skdd-ccp.hr\)](http://FI.primjerenih.za.Poravnanje.skdd-ccp.hr) putanja: SKDD CCP, Članovi, FI primjereni za Poravnanje).

Vrijednosni papiri Klijenata se u SKDD-CCP mogu namirivati putem dvije vrste računa. Svaki od navedene dvije vrste računa omogućava različitu razinu segregacije i različit postupak prijenosa poslovanja na drugog člana SKDD-CCP-a. Pod prijenosom poslovanja na drugog člana SKDD-CCP podrazumijeva se postupak koji provodi SKDD-CCP, a kojim se prenose prava i obveze s računa kojima upravlja član za kojeg je u tijeku postupak isključenja, na račune kojima upravlja član kojeg odabere Klijent, sve bez pristanka člana koji je u postupku isključenja.

Postupak isključenje člana je predviđen aktom SKDD CCP-a: Procedurom kod povrede pravila poravnanja i isključenja člana. Do povrede Pravila poravnanja dolazi u slučajevima opisanim u Glavi VIII. Pravila. SKDD-CCP može, po nastanku povrede Pravila poravnanja, po vlastitoj procjeni, djelujući razumno i razmjerno težini povrede, donijeti odluku o isključenju člana.

Nakon donošenja odluke o isključenju člana, SKDD-CCP odluku objavljuje na svojim internetskim stranicama te je ovlašten, ako su ispunjeni uvjeti za prijenos poslovanja definirani u Pravilima, Glave VIII, izvršiti prijenos poslovanja na drugog člana.

Predmet prijenosa poslovanja su:

- nenamirene transakcije
- kolateral (margin): financijski instrumenti i novčana sredstva i
- nepodmirene obračunate obveze na računu upisane u sustavu SKDD-CCP-a.

U slučaju isključenja člana, član će o tome, bez odgode, obavijestiti klijente.

Banka je podnijela zahtjev za članstvo (Clearing member) u SKDD-CCP-u.

SKDD-CCP u odnosu na Klijente člana podržava sljedeće vrste računa:

a) zbirni (zajednički, omnibus) račun

Na zbirnom računu se zajedno vode Financijski instrumenti i novčana sredstva svih klijenata za koje je otvoren zbirni račun, odvojeno od Financijskih instrumenata i novčanih sredstva koji se vode na računima za izdvojene (individual) klijente.

Financijski instrumenti i novčana sredstva zabilježeni na zbirnom računu vlasništvo su klijenata za koje se račun vodi i izuzeti su iz stečajne ili likvidacijske mase člana u slučaju pokretanja takvog postupka te su izuzeti od ovrhe protiv člana.

Zbirni račun omogućuje razlikovanje financijskih instrumenata člana od onih njegovih Klijenata i služi za poravnanje transakcija Klijenata.

Banka će osiguravati kolateral za Klijente za koje je otvoren zbirni račun.

Prednosti zbirnog računa:

- Klijent je zaštićen od gubitaka i rizika člana koji za njega vodi zbirni račun
- Povećanje učinkovitosti netiranja te s tim povezano potencijalno manji zahtjevi za kolateral
- Manji troškovi održavanja računa za Klijente

Nedostaci:

Viša razina rizika:

- Neispunjenje obveze („*default*“) drugog Klijenta čije se pozicije vode na zbirnom računu
  - o Klijent je izložen riziku koji proizlazi iz pozicija drugih klijenata na takvom zbirnom računu jer se na takvom računu miješa imovina više klijenata. Naime, pozicije članova unutar zbirnog računa se netiraju te nije moguće ograničiti gubitak jednog klijenta samo na njega.
  - o kolateral Klijenta može biti iskorišten za pokrivanje pozicija drugih Klijenata na istom zbirnom računu
- Rizik prijenosa poslovanja
  - o Član na kojeg se obavlja prijenos poslovanja mora prihvatiti, prije početka Prijenosa poslovanja, sve pozicije i imovinu na Zbirnom računu
  - o Za prijenos imovine i vrijednosnih papira Klijenata koji se nalaze na Zbirnom računu na drugog člana potreban je pristanak svih Klijenata zbirnog računa što u praksi može biti složeno
  - o Kod zbirnog računa, ako prijenos poslovanja ne uspije, iznos nakon likvidacije SKDD-CCP vraća članu u defaultu za račun Klijenata (sredstva Klijenata mogu ući u stečajnu masu člana),

Nedostaci su umanjeni činjenicom da Banka kao Član osigurava kolateral za Klijente.

b) Izdvojeni (individual) račun

Na računu se zajedno vode Financijski instrumenti i novčana sredstva pojedinog izdvojenog Klijenata za kojeg je otvoren predmetni račun, odvojeno od Financijskih instrumenata i novčanih sredstva koji se vode na zbirnim (omnibus) računima za Klijente.

Financijski instrumenti i novčana sredstva zabilježeni na izdvojenom računu vlasništvo su tog izdvojenog Klijenta i izuzeti su iz stečajne ili likvidacijske mase člana u slučaju pokretanja takvog postupka te su izuzeti od ovrhe protiv člana.

Ova vrsta računa služi za poravnanje transakcije Klijenta za kojeg je račun otvoren i Klijent nije izložen rizicima drugih Klijenata.

Naknada za otvaranje i vođenje računa propisana je Cjenikom brokerskih usluga.

Banka će osiguravati kolateral za Klijente za ovu vrstu računa.

Prednosti

Niža razina rizika:

- Klijent nije izložen riziku drugih klijenata (kolateral ulagatelja se ni u kojem slučaju ne može upotrijebiti za pokrivanje pozicija drugih klijenata)
- Klijent je zaštićen od rizika svog Člana
- Prije početka prijenosa poslovanja, Član na kojeg se obavlja prijenos poslovanja, mora prihvatiti sve pozicije i imovinu na Izdvojenom klijentu, ali klijent autonomno odlučuje na koga će prenijeti račun (nije vezan drugim Klijentima)
- Kod izdvojenih računa ako prijenos poslovanja ne uspije, iznos nakon likvidacije SKDD-CCP vraća direktno Klijentu,

Nedostaci

- Smanjenje učinkovitosti netiranja te s tim povezano potencijalno veći zahtjevi za kolateral
- Veći troškovi održavanja računa za Klijenta
- Kod izdvojenog računa, višak kolaterala iznad zahtjeva SKDD-CCP-ja koji član prikupi od Klijenta, mora se proslijediti SKDD-CCP-u.

Odabir vrste računa i namira transakcija

Banka Klijentima omogućava odabir između sljedećih vrsta računa:

1. Zbirni (zajednički, Omnibus) račun ili
2. Izdvojeni (Individual) račun

Ovisno o odabiru vrste računa, namira transakcija provoditi će se preko odabranog računa (zbirni ili izdvojeni). Prednosti i nedostaci pojedine vrste računa opisane su u prethodnoj točki.

Ukoliko Klijent ne dostavi Banci informaciju o vrsti računa preko kojeg želi da mu se izvrši namira transakcije koje se provode preko SKDD-CCP do dana zadavanja brokerskog naloga smatrat će se da je Klijent odabrao da mu se namira izvršava preko Zbirnog (zajedničkog, Omnibus) računa.

Klijent može naknadno odabrati namiru preko Izdvojenog (individual) računa na način da dostavi Banci pisani zahtjev. Po zaprimanju zahtjeva Banka će klijentu otvoriti Izdvojeni (individual) račun najkasnije 2 radna dana po zaprimanju zahtjeva o čemu će Klijent biti obaviješten. Prije podnošenje zahtjeva upućuje se Klijenta da se uvidom u cjenik Brokerskih usluga informira o naknadama za vođenje ove vrste računa.

Transakcije ugovorene preko ZSE će se nakon otvaranja Izdvojenog (individual) računa za Klijenta namirivati putem Izdvojenog (individual) računa Klijenta. Klijentu će se na mjesečnoj bazi obračunavati trošak pružanja usluge vođenja izdvojenog računa.

Stečaj, sanacija, likvidacija i druge mjere protiv sudionika u sustavu poravnanja i/ili namire te pravnih osoba koje sklapaju transakcije na ili izvan uređenog tržišta i multilateralne trgovinske platforme (MTP)

Otvaranje stečaja, sanacije ili postupka likvidacije, kao i poduzimanje drugih pravnih mjera protiv sudionika u sustavu poravnanja i/ili namire ili protiv drugih pravnih osoba koje transakcije sklapaju na (i) uređenom tržištu, (ii) multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP), (iii) organiziranoj trgovinskoj platformi (OTP) te (iv) izvan uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a, ako, u skladu sa zakonom ili uredbama Europske unije, takve transakcije podliježu obvezi poravnanja posredstvom operatera sustava poravnanja, a kada su posljedice takvih postupaka ili mjera suspenzija ili prestanak ispunjavanja obveza od strane navedenih sudionika ili navedenih drugih pravnih osoba ili ograničenje njihove sposobnosti slobodnog raspolaganja imovinom, uključujući i privremene zabrane iz Zakona o tržištu kapitala te posebnog zakona kojim se uređuje osnivanje i poslovanje kreditnih institucija, takvi postupci ili mjere neće proizvoditi pravne učinke prema novčanim sredstvima koja se nalaze na posebnim namjenskim novčanim računima otvorenim kod upravitelja platnog sustava, čak i ako je takav postupak ili likvidacija pokrenuta ili čak i ako su druge pravne mjere poduzete prije nego što se izvrši namirenje transakcije. U tom slučaju sredstva na namjenskim novčanim računima

otvorenima kod upravitelja platnog sustava se mogu iskoristiti isključivo za izvršenje platnih transakcija povezanih s obvezom poravnania naloga koji su prihvaćeni u sustav za namiru financijskih instrumenata.

Otvaranje stečajna, sanacije ili postupka likvidacije nad sudionikom u sustavu poravnania i/ili namire ili nad drugim pravnim osobama koje transakcije sklapaju na (i) uređenom tržištu, (ii) multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP), (iii) organiziranoj trgovinskoj platformi (OTP) te (iv) izvan uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a, ako, u skladu sa zakonom ili uredbama Europske unije, takve transakcije podliježu obvezi poravnania posredstvom operatera sustava poravnania, kao i poduzimanje drugih pravnih mjera, kada su posljedice takvih postupaka ili mjera suspenzija ili prestanak ispunjavanja obveza od strane navedenih subjekata ili ograničenje njihove sposobnosti slobodnog raspolaganja imovinom, uključujući i privremene zabrane iz Zakona o tržištu kapitala i posebnog zakona kojim se uređuje osnivanje i poslovanje kreditnih institucija nemaju pravne učinke prema primatelju financijskog osiguranja u smislu posebnog zakona kojim se uređuje financijsko osiguranje, u odnosu na instrument financijskog osiguranja koji je od strane sudionika u sustavu poravnania i/ili namire ili drugih pravnih osoba koje transakcije sklapaju (i) na uređenom tržištu, (ii) na MTP-u, (iii) na OTP-u ili (iv) izvan uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a, ako, u skladu sa zakonom ili uredbama Europske unije, takve transakcije podliježu obvezi poravnania posredstvom operatera sustava poravnania, prenesen na drugog sudionika ili operatera sustava poravnania (primatelja financijskog osiguranja) ili nad kojim je u korist drugog sudionika ili operatera sustava poravnania zasnovano posebno založno pravo u smislu posebnog zakona kojim je uređeno financijsko osiguranje, pod uvjetima utvrđenim u pravilima operatera sustava poravnania.

Instrument financijskog osiguranja dan u vezi sa sudjelovanjem sustavu za poravnania ili namiru financijskih instrumenata i koji je predan operateru sustava ili sudioniku u sustavu isključen je iz stečajne mase sudionika u sustavu koji je dao instrument financijskog osiguranja, ili sudionika u sustavu koji s tim sustavom ima sklopljene sporazume o interoperabilnosti u smislu posebnog zakona kojim se uređuje konačnost namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata, a koji je dao instrument financijskog osiguranja, ili operatera sustava s kojim taj sustav ima sklopljene sporazume o interoperabilnosti u smislu posebnog zakona kojim se uređuje konačnost namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata, a koji nije sudionik, ili bilo koje druge osobe koja je dala instrument financijskog osiguranja u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad bilo kojim od navedenih subjekata.

Otvaranje stečajnog postupka nad sudionikom sustavu za poravnania ili namiru financijskih instrumenata neće spriječiti korištenje novčanih sredstava i financijskih instrumenata položenih i upisanih na računima kolaterala u smislu zakona kojim je uređeno financijsko osiguranje koji nisu opterećeni stvarnim pravima u korist trećih osoba, financijskih instrumenata na računima kolaterala u smislu zakona kojim je uređeno financijsko osiguranje subjekta u stečaju upisanih kao financijsko osiguranje za kredit, u smislu posebnog zakona kojim se uređuje konačnost namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata, pružen sustavu za namiru financijskih instrumenata ako takav kredit, sukladno ugovoru o kreditu, može biti isplaćen za svrhe ispunjenja obveza subjekta u stečaju koje proizlaze iz naloga za namiru unesenih u sustav najkasnije na sistemski radni dan koji je počeo na datum kada je stečajni postupak otvoren (sistemski radni dan je ciklus izvršenja naloga definiran u operativnim pravilima sustava za namiru financijskih instrumenata, tijekom kojeg se izvršavaju poravnania i namira, kao i ostale povezane radnje, a takav dan može završiti i sljedećeg kalendarskog dana).

Financijski instrumenti i novčana sredstva naprijed navedenih sudionika sustava poravnania, te financijski instrumenti i novčana sredstva njihovih klijenata nad kojima je zasnovano financijsko osiguranje u korist operatera sustava poravnania u smislu zakona kojim se uređuje financijsko osiguranje, ne ulaze u imovinu niti u stečajnu ili likvidacijsku masu operatera sustava poravnania niti mogu biti predmetom ovrhe protiv operatera sustava poravnania. Ispunjenje obveza iz ugovora o financijskom osiguranju, uključivši prijevremeni prestanak obveza odnosno obračunavanje, izvršit će se sukladno tom ugovoru bez obzira što je nad davateljem ili primateljem instrumenta financijskog osiguranja otvoren stečajni postupak ili pokrenut likvidacijski postupak ili su pokrenute mjere reorganizacije. Stečajnim planom donijetim sukladno propisima kojima se uređuje stečajni postupak ne može se zadirati u prava odnosno ispunjenje obveza iz ugovora o financijskom osiguranju, uključivši prijevremeni prestanak obveza i obračunavanje.

Novčana sredstva na računu operatera sustava za poravnania financijskih instrumenata otvorenom u platnom sustavu kod Hrvatske narodne banke nad kojima je zasnovano posebno založno pravo, u smislu posebnog zakona kojim je uređeno financijsko osiguranje, ne mogu biti predmetom ovrhe protiv operatera sustava poravnania. Navedeno se ne primjenjuje ako ugovorom o financijskom osiguranju dolazi do prijenosa instrumenta financijskog osiguranja, u smislu posebnog zakona kojim je uređeno financijsko osiguranje, na operatera sustava poravnania, što ne isključuje pravo sudionika sustava poravnania i klijenata sudionika poravnania na primjenu prijevremenog prestanka obveza u smislu zakona kojim je uređeno financijsko osiguranje. Odredbe o prijevremenom prestanku obveza mogu se primijeniti i onda kada je

instrument financijskog osiguranja predmetom tražbina osiguranja ili ovrhe u sudskom ili kakvom drugom postupku.

Operater sustava poravnanja ovlašten je raspolagati instrumentima financijskog osiguranja sukladno pravilima sustava poravnanja, odredbama zakona kojim se uređuje financijsko osiguranje, te odredbama Uredbe (EU) br. 648/2012.

U slučaju da se nad sudionikom sustava poravnanja pokrene stečajni postupak ili drugi postupak radi insolventnosti, stečajni upravitelj sudionika sustava poravnanja nije ovlašten pobijati ili osporavati postupke za prijenos imovine i pozicija clijenata članova sustava poravnanja koje drži član sustava poravnanja nad kojim je stečajni postupak ili drugi postupak radi insolventnosti pokrenut, a koji su pokrenuti sukladno odredbama Uredbe (EU) br. 648/2012.

Ugovor o financijskom osiguranju ili pojedine njegove odredbe nisu pobojni ili ništetni samo zato što je ugovor sklopljen ili je stupio na snagu, ili samo zato što je instrument financijskog osiguranja isporučen, odnosno stečen (i) u propisanom razdoblju prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog ili pokretanje likvidacijskog postupka ili poduzimanja mjera reorganizacije u odnosu na davatelja ili primatelja instrumenta financijskog osiguranja, ili (ii) na sam dan otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja likvidacijskog postupka ili poduzimanja mjera reorganizacije.

Ako je određena financijska obveza nastala ili je instrument financijskog osiguranja isporučen, odnosno stečen na sam dan otvaranja stečajnog ili pokretanje likvidacijskog postupka ili poduzimanja mjera reorganizacije, ali nakon trenutka donošenja odgovarajuće odluke o pokretanju takvog postupka, ta obveza, odnosno ugovor bit će pravno valjani i obvezujuć, ako primatelj instrumenta financijskog osiguranja dokaže da nije znao, niti je morao znati za otvaranje stečajnog ili pokretanje likvidacijskog postupka odnosno za pokretanje mjera reorganizacije.

Ukoliko je ugovorom o financijskom osiguranju utvrđeno pravo primatelja instrumenta financijskog osiguranja da uslijed smanjenja njegove vrijednosti zatraži dodatni ili zamjenski instrument financijskog osiguranja, odnosno pravo davatelja instrumenta financijskog osiguranja da uslijed porasta njegove vrijednosti zatraži povlačenje odgovarajućeg dijela instrumenta financijskog osiguranja, te odredbe ugovora odnosno takvo stjecanje i isporuka ili povlačenje instrumenta financijskog osiguranja neće biti pobojno ili ništetno samo zato (i) što je učinjeno u propisanom razdoblju prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog ili pokretanje likvidacijskog postupka ili poduzimanja mjera reorganizacije u odnosu na davatelja ili primatelja instrumenta financijskog osiguranja, ili (ii) što je učinjeno na sam dan otvaranja stečajnog ili pokretanja likvidacijskog postupka ili poduzimanja mjera reorganizacije, ali prije trenutka donošenja odgovarajuće odluke o tome, ili (iii) što su odgovarajuće financijske obveze nastale prije dana na koji je isporučen zamjenski ili dodatni instrument financijskog osiguranja, odnosno prije dana na koji je povučen višak instrumenta financijskog osiguranja.

Na ugovor o financijskom osiguranju i na temelju njega stečena prava podredno se na odgovarajući način primjenjuju odredbe drugih propisa o pobijanju dužnikovih pravnih radnji te o poništenju ili proglašenju ništetnim pravnih poslova i drugih pravnih radnji. Ugovor o financijskom osiguranju i temeljem njega poduzete radnje, a osobito isporuka, odnosno stjecanje ili povlačenje instrumenta financijskog osiguranja, ne mogu se pobijati po odredbama o pobijanju pravnih radnji stečajnog dužnika koje se u smislu propisa koji uređuje stečajni postupak smatraju kongruentnim namirenjem.

Otvaranje stečajnoga postupka ne utječe na kvalificirane financijske ugovore koji su poravnati posredstvom središnje druge ugovorne strane ako su ugovorne strane ugovorile obračunavanje (netiranje), te se naknada zbog neispunjenja može tražiti u skladu sa sadržajem ugovora. Ako nakon obračunavanja (netiranja) međusobnih tražbina preostane obveza stečajnoga dužnika, vjerovnik takvu tražbinu može ostvarivati u stečajnom postupku kao stečajni vjerovnik. Kvalificiranim financijskim ugovorima smatraju se financijski ugovori u kojima je jedna od strana kreditna institucija, a kojima nastaju obveze koje se moraju ispuniti u određeno vrijeme ili tijekom određenoga roka, bez obzira na to jesu li sklopljeni pod uvjetom ili nisu, a osobito ugovori s financijskim instrumentima u smislu Zakona o tržištu kapitala, repo ugovori i ostali ugovori o financijskom osiguranju u smislu Zakona o financijskom osiguranju te transakcije kupoprodaje strane valute. Navedena zaštita primjenjuje se ako je nalog unesen u sustav poravnanja prije otvaranja stečajnog postupka, sanacije ili postupka likvidacije, ali se ista neće primjenjivati na naloge koji su prihvaćeni u sustav poravnanja, ali su naknadno otkazani sukladno pravilima sustava poravnanja.

CSDR – Disciplina namire

Uredbom (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (dalje u tekstu: CSDR) te tehničkim standardima

donesenih temeljem nje su uvedene mjere nadzora europskih centralnih depozitorija vrijednosnih papira (CSD) i definiraju se opća pravila i poslovni standardi za namiru transakcija vrijednosnim papirima diljem europskog gospodarskog područja. Cilj CSDR-a je poboljšati i olakšati namiru financijskih instrumenata, uz povećanje sigurnosti i učinkovitosti, kroz jedinstvena pravila namire na svim tržištima EU. CSDR je stupio na snagu 17. rujna 2014. godine te njeni određeni dijelovi kroz faze stupaju na snagu.

Od 01.02.2022. na snagu stupa Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/1229 od 25. svibnja 2018. o dopuni Uredbe (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda o disciplini namire (dalje u tekstu: RTS disciplina namire).

Svrha Discipline namire je poboljšanje sigurnosti i učinkovitosti namire kroz:

- Mjere sprečavanja neuspjelih namira poput pravovremenog slanja instrukcija od strane profesionalnih ulagatelja i malih ulagatelja sa svim nužnim podacima potrebnim za namiru, pravovremeno osiguranje novčanih sredstava kod kupnji kao i dovoljne količine papira kod isporuka
- Mjere za rješavanje problema neuspjele namire poput uvođenja novčanih kazni i obveznih dokupa (buy in) vrijednosnih papira kod kasnog uparivanja i neuspjelih namira transakcija vrijednosnim papirima.

Zakonodavstvo EU je 24.11.2021. donijelo odluku o odgodi obveznih dokupa (buy in) stoga neće biti u primjeni u sklopu CSDR regulative od 01.02.2022.

Ova se regulativa primjenjuje na sve sudionike u procesu namire uključujući i one sudionike koji su locirani izvan europskog gospodarskog područja kao što su Švicarska i Velika Britanija.

Njome se nalaže investicijskim društvima poduzimanje svih mjera potrebnih za sprečavanje neuspjelih namira poput pravovremene dostave instrukcija sa svim nužnim podacima potrebnim za namiru.

Iznos za namiru je jedan od uvjeta za uparenje u dvjema odgovarajućim instrukcijama za namiru. Razina tolerancije predstavlja najveću razliku između iznosa namire u dvjema odgovarajućim uputama o namiri koje se još mogu upariti.

Razine tolerancije za iznose za namiru su:

- za iznose namire do 100.000 eur razina tolerancije po instrukciji za namiru iznositi će 2 EUR
- za iznose za namiru iznad 100.000 eur razina tolerancije će iznositi 25 EUR.

U slučaju neuspjele namire na domaćem ili stranom tržištu na predviđeni datum, centralni depozitorij će strani odgovornoj za neuspjelu namiru zaračunati novčanu kaznu. Neuspjela namira je nenamirena transakcija na dan namire. Sve nakon predviđenog datuma namire je neuspjela namira.

Klijent je odgovoran za neuspjelu namiru ukoliko ne poduzme sve mjere potrebne za uspješnu namiru poput pravovremene dostave instrukcija sa svim nužnim podacima potrebnim za namiru, ukoliko ne osigura potrebne količine vrijednosnih papira/novčanih sredstava za realizaciju transakcije, ukoliko ne poštuje utvrđena vremena za uspješnu realizaciju transakcije (COT-ove) koji su definirani u ugovornoj dokumentaciji za pružanje usluga skrbništva.

Ukoliko dođe do neuspjele namire, Banka će klijenta o tome obavijestiti pisanim putem do 14h slijedećeg radnog dana. U slučaju da Banka od SKDD-a (u slučaju neuspjele namire na domaćem tržištu) tj. od Globalnog skrbnika (u slučaju neuspjele namire na stranim tržištima) bude terećena za trošak neuspjele namire, ona će iznos takvog troška prefakturirati klijentu odgovornom za neuspjelu namiru. Račun za trošak neuspjele namire klijentu će Banka dostaviti po zaprimanju obračuna.

U slučaju neuspjele namire na stranim tržištima iznos novčane kazne koji će Banka zaprimiti od Globalnog skrbnika će se preračunati u protuvrijednost domaće valute po srednjem tečaju Banke na datum prefakturiranja troška.

Novčana kazna će se naplaćivati i u slučajevima kasnog uparenja na domaćem ili stranom tržištu odnosno za svaku instrukciju za namiru uparenu nakon predviđenog datuma namire te će se isto trošak prefakturirati

klijentu. Ukoliko dođe do kasnog uparenja Banka će klijenta o tome obavijestiti pisanim putem do 14h sljedećeg radnog dana.

Račun za trošak kasnog uparenja će se dostaviti po zaprimanju obračuna od SKDD-a (u slučaju kasnog uparenja na domaćem tržištu) tj. od Globalnog skrbnika (u slučaju kasnog uparenja na stranim tržištima), U slučaju kasnog uparenja na stranim tržištima iznos novčane kazne će se preračunati u protuvrijednost domaće valute po srednjem tečaju Banke na datum prefakturiranja troška.

CSDR regulativa nudi mogućnost obostranog otkaza uparenih transakcija. Da bi otkaz takvih transakcija bio moguć klijent treba pravovremeno, sve dok transakcija nije namirena, čak i dok je u statusu neuspjela, Banci i drugoj ugovornoj strani u procesu namire dati nalog za otkaz transakcije. Transakcija se može otkazati isključivo u dogovoru sa suprotnom stranom. Centralni depozitorij (bilo domaći bilo strani, ovisno o slučaju) će naplatiti kaznu za svaki dan nenamire nakon predviđenog datuma namire za uparene instrukcije. Centralni depozitorij će vratiti sredstva nakon otkaza transakcija ukoliko je jedna strana ispunila svoju obvezu plaćanja, a transakcija je naknadno otkazana.

CSDR regulativa također omogućava djelomičnu namiru transakcija na europskom gospodarskom području, u zemljama koje usvoje ovakvu mogućnost, isključivo uz uvjet da klijent zahtjeva takvu vrstu namire. Na lokalnom tržištu djelomična namira i dalje neće biti moguća.

7. RAZVRSTAVANJE KLIJENATA SUKLADNO ZAKONU O TRŽIŠTU KAPITALA

Banka je dužna svoje Klijente s obzirom na njihovo znanje, iskustvo, financijsku situaciju i ulagačke ciljeve, razvrstati na male i profesionalne ulagatelje.

Profesionalnim ulagateljem smatra se Klijent koji posjeduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj procjeni s time povezanih rizika.

Unutar ove kategorije Klijenta postoje dvije pod-kategorije:

Klijenti koji su sukladno ZTK klasificirani kao profesionalni ulagatelji

- Klijenti koji su profesionalni ulagatelji na zahtjev pod uvjetom da ispunjavaju uvjete propisane ZTK-om i da je Banka udovoljila takvom zahtjevu Klijenta.

Subjekti koji se smatraju profesionalnim ulagateljima sukladno ZTK su:

1. subjekt koji za djelovanje na financijskom tržištu mora imati primjereno odobrenje ili podliježe nadzoru nadležnog nadzornog tijela:

- investicijsko društvo
- kreditna institucija
- druga financijska institucija s odobrenjem za rad izdanim od nadležnog tijela ili regulirana prema posebnim propisima
- društvo za osiguranje
- subjekt za zajednička ulaganja i njegovo društvo za upravljanje
- društvo za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinski fondovi
- mirovinsko osiguravajuće društvo
- trgovac robom i robnim izvedenicama
- lokalna pravna osoba i
- drugi institucionalni ulagatelj čija glavna djelatnost nije obuhvaćena gornjim kategorijama (osim lokalne pravne osobe), a podliježu obvezi odobrenja ili nadzora za djelovanje na financijskom tržištu;

2. veliko poduzeće koje, na razini pojedine pravne osobe u odnosu na prethodnu poslovnu godinu, zadovoljava najmanje dva od sljedećih uvjeta:

- a) ukupna aktiva iznosi najmanje 20 000 000 EUR
- b) neto prihod u iznosu od najmanje 40 000 000 EUR,
- c) kapital u iznosu od najmanje 2 000 000 EUR

3. nacionalna i regionalna vlada, javno tijelo za upravljanje javnim dugom, središnja banka, međunarodna i nadnacionalna institucija kao što je Svjetska banka, Međunarodni monetarni fond, Europska središnja banka, Europska investicijska banka i slične međunarodne organizacije;
4. drugi institucionalni ulagatelj čija je glavna aktivnost ulaganje u financijske instrumente uključujući i subjekte koji se bave sekuritizacijom imovine ili drugim transakcijama financiranja.

Malim ulagateljem smatra se Klijent koji ne posjeduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj procjeni s time povezanih rizika.

Subjekti koji se smatraju malim ulagateljima prilikom pružanja investicijskih usluga i obavljanja aktivnosti za koje je Banka dobila suglasnost HANFA-e su:

- svi ulagatelji koji nisu razvrstani u kategoriju profesionalnih ulagatelja.
- ulagatelji koji zadovoljavaju uvjete da se razvrstaju u profesionalne ulagatelje, a koji od Banke pisano zatraže viši tretman s višim stupnjem zaštite odnosno da budu razvrstani u kategoriju malih ulagatelja.

Kvalificirani nalagodavatelji

Klijent Kvalificirani nalagodavatelj je svaki od niže navedenih subjekata za čiji račun ili s kojim Banka izvršava naloge i/ili zaprima i prenosi naloge i/ili trguje za vlastiti račun i/ili joj pruža pomoćne usluge izravno povezane s tim transakcijama.

Kvalificirani nalagodavatelji u smislu ZTK-a su:

- investicijska društva
- kreditne institucije
- društva za osiguranje
- UCITS fond i društvo za upravljanje UCITS fondom
- društva za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinski fondovi
- druga financijska institucija koja podliježe obvezi ishoda odobrenja za rad prema posebnim propisima ili čije je poslovanje uređeno zakonodavstvom Europske unije
- nacionalna vlada i javno tijelo za upravljanje javnim dugom i središnja banka
- nadnacionalne organizacije

Kvalificirani ulagatelji

Kvalificiranim ulagateljima u smislu pružanja investicijskih usluga pokroviteljstva i/ili usluge provedbe ponude financijskih instrumenata uz obvezu otkupa te usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa smatraju se:

- a) osobe koje se u skladu sa ZTK smatraju profesionalnim ulagateljima
- b) osobe koje se u skladu sa ZTK na zahtjev tretiraju kao profesionalni ulagatelji i
- c) osobe koje su kvalificirani nalagodavatelji u smislu ZTK, osim ako su takve osobe zatražile da ih se tretira kao male ulagatelje

Izmjena kategorizacije Klijenta

Promjena kategorizacije Klijenta se može pokrenuti na inicijativu Klijenta ili Banke s ciljem da se:

- Klijenta koji je razvrstan u kategoriju profesionalnog ulagatelja tretira kao malog ulagatelja
- Klijenta koji je razvrstan u kategoriju kvalificiranog ulagatelja tretira kao profesionalnog ili kao malog ulagatelja
- Klijenta koji je razvrstan u kategoriju malog ulagatelja tretira kao profesionalnog ulagatelja (samo na inicijativu Klijenta)

Banka može na zahtjev Klijenta koji se smatra malim ulagateljem tretirati kao profesionalnog ulagatelja pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti sukladno ZTK i da je Banka udovoljila takvom zahtjevu Klijenta.

Reklasifikacija Klijenta – malog ulagatelja se provodi na temelju pisanog zahtjeva takvog Klijenta ako Banka procijeni da Klijent, ovisno o vrsti transakcije ili usluge, posjeduje dovoljno znanja, iskustva i stručnog znanja da je sposoban donositi vlastite odluke o ulaganjima i razumjeti uključeni rizik, s obzirom da za takvog Klijenta Banka ne može pretpostaviti da isti posjeduje stručno znanje i iskustvo, istovjetno znanju i iskustvu

Klijenta profesionalnog ulagatelja. Sukladno ZTK-a trebaju biti zadovoljena najmanje dva od navedenih kriterija:

- Klijent je na za njega mjerodavnom tržištu kapitala izvršio prosječno 10 transakcija značajnog volumena, unutar svakog tromjesečja, unatrag godine dana,
- veličina Klijentovog portfelja financijskih instrumenata prelazi 500.000,00 EUR,
- Klijent radi ili je radio u financijskom sektoru najmanje godinu dana na stručnim poslovima koji zahtijevaju znanje o transakcijama ili uslugama za koje se status profesionalnog ulagatelja traži.

Mjerodavno tržište je tržište na kojem se trguje financijskim instrumentima za koje Klijent želi dobiti status profesionalnog ulagatelja, a portfelj financijskih instrumenata podrazumijeva i novčana sredstva i financijske instrumente.

Klijenti se mogu odreći više razine zaštite malog ulagatelja koju jamče pravila poslovnog ponašanja samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. Klijent pisano zatraži tretman profesionalnog ulagatelja, uz napomenu traži li taj status općenito ili u odnosu na pojedinu investicijsku uslugu, transakciju, vrstu transakcije ili proizvod,
2. Banka ga pisanim putem jasno upozori na prava i zaštitu koju gubi odabirom statusa profesionalnog ulagatelja;
3. Klijent u pisanoj obliku potvrdi, u dokumentu odvojenom od ugovora, da je svjestan posljedica gubitka prava i zaštite malog ulagatelja.

Profesionalni ulagatelj dužan je izvijestiti Banku o svakoj promjeni koja bi mogla utjecati na njegov status, primjerice promjena kapitala, imovine društva, promjena vlasničke strukture i slično, a kako bi Banka bila u mogućnosti poduzeti primjerene mjere u vezi s promjenom statusa Klijenta ako sazna da Klijent više ne ispunjava uvjete propisane za profesionalnog ulagatelja.

8. PROCJENA PRIKLADNOSTI I PROCJENA PRIMJERENOSTI

A) PROCJENA PRIKLADNOSTI

Prilikom pružanja investicijskih usluga (osim usluga investicijskog savjetovanja i upravljanja portfeljem – kod kojih se osim znanja i iskustva traže i dodatni podaci), Banka će, osim u slučaju kada ZTK dopušta drugačije postupanje, na temelju podataka koje joj dostavi Klijent, izraditi profil o znanju i iskustvu (potencijalnog) Klijenta – malog ulagatelja na području ulaganja (uzimajući u obzir prirodu Klijenta, prirodu i opseg usluga, vrstu i složenost proizvoda ili transakcije te uključene rizike) kako bi ocijenila da li je proizvod ili investicijska usluga koja mu se nudi ili koju sam traži od Banke za njega prikladan.

U slučaju (potencijalnog) Klijenta - profesionalnog ulagatelja, Banka može razumno pretpostaviti da isti ima potrebna znanja i iskustvo za procjenu rizika u vezi s onim investicijskim uslugama ili transakcijama ili vrstama transakcija ili proizvoda za koje je razvrstan kao profesionalni ulagatelj.

Navedeni profil o znanju i iskustvu (potencijalnog) Klijenta - malog ulagatelja mora sadržavati sljedeće podatke:

- osnovne podatke o (potencijalnom) Klijentu,
- vrstu usluge, transakcija i financijskih instrumenata koji su poznati (potencijalnom) Klijentu, prirodu, volumen i učestalost transakcija (potencijalnog) Klijenta s financijskim instrumentima i razdoblje u kojem su izvršene,
- zvanje i trenutačno zanimanje (potencijalnog) Klijenta,

Ovisno o prikupljenim podacima o znanju i iskustvu, Banka razvrstava Klijenta u četiri kategorije:

- bez znanja
- niža razina znanja,
- srednja razina znanja,
- napredna razina znanja.

Banka prema internim pravilima određuje koja razina znanja je potrebna da bi Klijent mogao trgovati s određenim financijskim instrumentom.

Ako Banka na temelju prikupljenih podataka od (potencijalnog) Klijenta procijeni da neki proizvod ili usluga nisu prikladni za (potencijalnog) Klijenta, Banka će na to u standardiziranom obliku upozoriti Klijenta ili potencijalnog Klijenta. U slučaju da Klijent i nadalje inzistira da mu Banka pruži investicijsku uslugu, dužan je potpisati Izjavu o namjeri korištenja investicijske usluge na vlastitu odgovornost.

Ako Klijent ne želi dati Banci podatke o svom znanju i iskustvu ili ako nije dao dovoljno podataka o svom znanju i iskustvu te Banka zbog nedostatka potrebnih podataka nije u mogućnosti utvrditi je li neki proizvod ili usluga prikladna za (potencijalnog) Klijenta, upozorit će ga na to u standardiziranom obliku. U ovom slučaju kad Banka nije u mogućnosti utvrditi da li su neki proizvod ili usluga prikladni za (potencijalnog) Klijenta, postoji mogućnost da navedeni proizvod ili usluga nisu prikladni za njega te da isti može biti izložen rizicima koji prelaze granice njegovog znanja i iskustva i/ili eventualno nema dovoljno znanja i iskustva da ih ispravno procijeni i/ili kontrolira s ciljem minimiziranja njihovih posljedica po njega. U slučaju da Klijent i nadalje inzistira da mu Banka pruži investicijsku uslugu, dužan je potpisati Izjavu o namjeri korištenja investicijske usluge na vlastitu odgovornost.

Smatra se da usluga nije pružena na inicijativu Klijenta u slučaju kada Klijent uslugu zatraži kao reakciju na osobno upućeno priopćenje Banke, a koje sadrži poziv ili je usmjerena na to da utječe na Klijenta u vezi s određenim financijskim instrumentom ili određenom transakcijom. U ovom slučaju usluga je pružena na inicijativu Banke.

Smatra se da je usluga pružena na inicijativu Klijenta u slučaju kada je Klijentov zahtjev za pružanje usluge rezultat komunikacije u kojima je sadržana promidžba ili ponuda financijskih instrumenata, izvršenih na bilo koji način koji je po svojoj prirodi općenit i upućen javnosti, većoj skupini ili vrsti (potencijalnih) klijenata (na primjer reklame, brošure, plakati).

B) PROCJENA PRIMJERENOSTI

Prilikom pružanja usluga investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem, Banka je dužna, napraviti procjenu primjerenosti Klijenta ili potencijalnog Klijenta.

Banka uzimajući u obzir prirodu i opseg usluge, procjenjuje jesu li usluga i financijski instrumenti primjereni za Klijenta, a posebno jesu li u skladu sa spremnošću Klijenta na preuzimanje rizika i njegovom sposobnošću za podnošenje gubitaka.

Procjena koju izrađuje Banka obuhvaća sljedeće kriterije:

1. usklađenost transakcije s ulagačkim ciljevima klijenta, uključujući prihvatljiv rizik za klijenta i preferencije u pogledu održivosti“,
2. financijska sposobnost Klijenta da podnese rizike ulaganja koji proizlaze iz transakcija i
3. znanje i iskustvo Klijenta dostatno za razumijevanje rizika povezanih s transakcijom ili uslugom koja mu se pruža.

Banka prikuplja podatke o znanju i iskustvu Klijenta te ovisno o Klijentovim podacima o ulagačkim ciljevima te njegovoj financijskoj situaciji na području ulaganja ga razvrstava u jednu od sljedeće tri kategorije profila rizičnosti Klijenta:

- konzervativan (niska sklonost riziku),
- balansiran (umjerena sklonost riziku),
- dinamičan (visoka sklonost riziku).

Klijentove preferencije u pogledu održivosti predstavljaju odluku klijenta ili potencijalnog klijenta o tome hoće li, i u kojem rasponu, uključiti bilo koji od sljedećih održivih financijskih instrumenata u svoju investiciju:

- (a) **Okolišno održiva ulaganja** - financijski instrument za koji klijent ili potencijalni klijent utvrdi da se minimalni udio ulaže u okolišno održiva ulaganja tj. ulaganja u jednu ili više gospodarskih djelatnosti koje se na temelju Uredbe (EU) 2020/852 smatraju okolišno održivim;
- (b) **Održiva ulaganja** - financijski instrument za koji klijent ili potencijalni klijent utvrdi da se minimalni udio ulaže u održivo ulaganje tj. ulaganje u gospodarsku aktivnost kojom se doprinosi ostvarenju okolišnih ciljeva tj. ciljeva u pogledu upotrebe energije, obnovljivih izvora energije, sirovina, vode i zemljišta, u pogledu stvaranja otpada, emisija stakleničkih plinova ili u pogledu bioraznolikosti i

kružnoga gospodarstva ili ulaganje u gospodarsku aktivnost kojom se doprinosi ostvarenju socijalnih ciljeva, a posebno ulaganja kojima se doprinosi borbi protiv nejednakost ili, potiče socijalna kohezija, socijalna integracija i radni odnosi, ili ulaganje u ljudski kapital ili gospodarski ili socijalno ugrožene zajednice, pod uvjetom da se takvim ulaganjima ne nanosi bitna šteta bilo kojem od tih ciljeva i da društva u koja se ulaže slijede prakse dobrog upravljanja, a osobito u pogledu dobrih upravljačkih struktura, odnosa sa zaposlenicima, isplaćivanja naknada za osoblje i izvršavanje poreznih obveza.

- (c) **Ulaganja koja uzimaju u obzir glavne štetne učinke** - financijski instrument koji uzima u obzir glavne štetne učinke na čimbenike održivosti.

Ako Klijent ne želi dati Banci podatke potrebne za procjenu primjerenosti, Banka zbog nedostatka potrebnih podataka nije u mogućnosti utvrditi je li neki proizvod ili usluga primjerena za Klijenta ili potencijalnog Klijenta. Sukladno ZTK u tom slučaju Banka ne smije preporučiti investicijsku uslugu ili financijski instrument Klijentu ili potencijalnom Klijentu.

Ako prilikom pružanja usluge investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem niti jedna usluga ili financijski instrument nisu primjereni za Klijenta, Banka ne smije preporučiti ili donijeti odluku o trgovanju u vezi s istima.

9. INVESTICIJSKO SAVJETOVANJE

Sukladno ZTK investicijsko savjetovanje znači davanje osobnih preporuka Klijentu, bilo na zahtjev Klijenta ili na inicijativu Banke u pogledu jedne transakcije ili više njih koje se odnose na financijske instrumente.

Osobna preporuka smatra se preporukom danom Klijentu u njegovu svojstvu ulagatelja ili potencijalnog ulagatelja ili u svojstvu zastupnika ulagatelja ili potencijalnog ulagatelja. Ta se preporuka predstavlja kao prikladna preporuka za tu osobu ili se temelji na razmatranju okolnosti u kojima se ta osoba nalazi.

Preporuka se ne smatra osobnom preporukom ako je izdana isključivo javnosti.

Karakteristike investicijskog savjetovanja u Banci:

- Banka pruža zavisno investicijsko savjetovanje koje se temelji na ograničenom rasponu financijskih instrumenata izdanih od članica Erste grupe ili subjekata usko povezanih s Bankom u smislu ZTK ili ostalih izdavatelja te obveznica čiji je izdavatelj Republika Hrvatska.
- Banka daje osobne preporuke isključivo u odnosu na ulaganje u sljedeće vrste financijskih instrumenata:
  - Investicijske fondove kojima upravlja Erste Asset Management d.o.o. i Erste Asset Management GmbH,
  - Strukturirane obveznice izdavatelja Erste Group Bank AG i ostalih izdavatelja,
  - Pokrivene obveznice izdavatelja Erste Group Bank AG,
  - Obveznice Republike Hrvatske, Banke, Erste Group Bank AG i ostalih izdavatelja.

Osobna preporuka koju daje Banka kao rezultat pružene usluge investicijskog savjetovanja za prethodno navedene financijske instrumente vrijedi 5 radnih dana od dana kada je dana osobna preporuka.

Banka zadržava pravo proširiti osobne preporuke u odnosu na ulaganje i drugih financijskih instrumenata.

- Banka pruža zavisno investicijsko savjetovanje te joj je stoga i dalje dopušteno primanje dodatnih poticaja, pod uvjetom da su ispunjeni zahtjevi propisani relevantnim propisima;
- Za uslugu investicijskog savjetovanja, usluga periodičke procjene primjerenosti trenutno se ne pruža niti će se u budućnosti pružati;
- Banka ne daje osobne preporuke vezane uz prodaju, upis, zamjenu, otkup, držanje ili pokroviteljstvo određenog financijskog instrumenta.

Preferencije prema održivosti i investicijsko savjetovanje:

- Ako klijent želi ostvariti svoje investicijske ciljeve ulaganjem u jednu određenu vrstu održivog instrumenta (izabranu između tri vrste održivih instrumenata navedenih u dijelu B) Procjena primjerenosti) točke 8. ovog dokumenta), klijentu moraju biti preporučeni održivi financijski instrumenti sukladno njegovim preferencijama prema održivosti i ostalim specifikacijama.
- Ako klijent želi ostvariti svoje investicijske ciljeve ulaganjem u održive financijske instrumente, ali klijent nije u mogućnosti ili ne želi specificirati svoje preferencije u pogledu održivosti na način da odabere jednu ili više određenih vrsta održivih financijskih instrumenata kako su navedene u dijelu B) Procjena primjerenosti) točke 8. ovog dokumenta, klijentu mora biti preporučen minimalno jedan održivi proizvod u sklopu investicijskog savjeta, a ako takvog proizvoda nema u ponudi ili isti nije primjeren za klijenta uzimajući u obzir ostale odgovore iz procjene primjerenosti, neće mu biti preporučen niti jedan proizvod.
- Ako klijent ne izrazi želju da se njegovi investicijski ciljevi ostvare putem financijskih instrumenata koji se odnose na održivost, klijent će se smatrati „održivo-neutralnim“ i niti jedan održivi proizvod mu ne mora biti preporučen. Ipak, moguće je da investicijska preporuka uključi neki održivi proizvod, ako je isti primjeren za klijenta.
- Ako, nastavno na klijentove specifikacije vezane uz investicijske ciljeve i preferencije u pogledu održivosti, nema primjerenog proizvoda za preporučiti radi ograničenog broja takvih proizvoda u ponudi, klijent može prilagoditi svoje preferencije o održivosti. Ako klijent ne želi prilagoditi svoje preferencije o održivosti, Banka neće moći preporučiti proizvod.

Čimbenici održivosti koji su uzeti u obzir u postupku odabira financijskih instrumenata pri investicijskom savjetovanju ovise o pojedinom financijskom instrumentu. U ponudi održivih proizvoda dostupni će biti samo proizvodi koji udovoljavaju kriterijima održivosti Erste Group Bank AG, Erste Asset Management d.o.o. i Erste Asset Management GmbH.

10. UPRAVLJANJE PORTFELJEM

Upravljanje portfeljem predstavlja upravljanje portfeljem na temelju ovlaštenja Klijenta na individualnoj i diskrecijskog osnovi pri čemu takav portfelj uključuje jedan financijski instrument ili više njih te drugu imovinu (dalje u tekstu: Portfelj).

Banka je pružanje dijela aktivnosti vezanih uz uslugu upravljanja portfeljem, što bez ograničenja uključuje organiziranje Portfelja, vođenje Portfelja i gospodarenje Portfeljem klijenata te vrednovanje imovine u portfelju klijenata, izdvojila društvu Erste Asset Management d.o.o. Zagreb, Ivana Lučića 2a, OIB: 68572873963. Neovisno o tome, Banka u cijelosti ostaje odgovorna Klijentu za pružanje ugovorene usluge upravljanja portfeljem.

Cilj usluge upravljanja portfeljem je povećanje vrijednosti imovine Klijenta koju je povjerio na upravljanje Banci.

Prilikom pružanja usluga upravljanja portfeljem, Banka će uzimajući u obzir prirodu i opseg usluge, procijeniti jesu li usluga i financijski instrumenti primjereni za Klijenta, a posebno jesu li u skladu sa spremnošću Klijenta na preuzimanje rizika i njegovom sposobnošću na podnošenje gubitaka.

Ugovorom o upravljanju portfeljem i Općim uvjetima upravljanja portfeljem u smislu Zakona o tržištu kapitala i uređena su međusobna prava i obveze Banke i Klijenta glede financijske usluge upravljanja imovinom klijenata i savjetovanje u vezi s tim koju se Banka obvezuje obavljati za račun Klijenta po njegovu nalogu. Opći uvjeti upravljanja portfeljem u smislu Zakona o tržištu kapitala dostupni su na internetskoj stranici Banke: <https://www.erstebank.hr/hr/opci-uvjeti-i-metodologija/gradjanstvo>.

Klijent će Ugovorom o upravljanju portfeljem sklopljenim s Bankom odabrati određenu strategiju kojom će se Banka rukovoditi pri upravljanju portfeljem Klijenta. Sve strategije su navedene u dokumentu Popis strategija koje se Klijentu uručuju prije sklapanja Ugovora o upravljanju portfeljem. Banka će također omogućiti Klijentu usporedbu i procjenu uspješnosti pružanja usluge upravljanja portfeljem putem metode Sharpeovog omjera koja je pojašnjena u dokumentu Popis strategija.

Klijent se ugovarajući uslugu upravljanja portfeljem i odabirući neku od strategija upravljanja portfeljem izlaže određenim rizicima koji proizlaze iz same činjenice da će Banka za račun portfelja Klijenta kupovati i prodavati financijske instrumente. Ti rizici istovjetni su rizicima koji su opisani u ovom dokumentu u dijelu koji navodi i objašnjava rizike povezane uz ulaganje u određene vrste financijskih instrumenata.

Vrste transakcija koje se mogu izvršiti za račun klijenta radi realizacije ciljeva odabrane strategije su kupnja i prodaja financijskih instrumenata.

Zabranjeni financijski instrumenti ili vrste transakcije ne postoje, no Banka će se u svakom slučaju ograničiti na ulaganje u one financijske instrumente koji su uključeni u odabranu strategiju. Banka u svakom trenutku zadržava pravo donijeti odluku ne ulagati u određene financijske instrumente koji su uključeni u odabranu strategiju ili ne koristiti određene vrste transakcija što bez ograničenja uključuje slučaj izmjena regulative, političke sankcije, rizičnost sektora i dr.

Radi izbjegavanja dvojbi, pojam „financijski instrumenti“ odnosi se samo na one instrumente koji su obuhvaćeni definicijom tog pojma sadržanom u ZTK, a koji su pogodni za ostvarenje svrhe Ugovora o upravljanju portfeljem i u koje je Banka sukladno važećoj regulativi i smjernicama Erste Grupe ovlaštena ulagati sredstva Klijenta.

Vrijednost financijskih instrumenata u Portfelju Banka obračunava sukladno važećim propisima za utvrđivanje vrijednosti neto imovine otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom, osim u dijelu priznavanja dividendi koje se u vrijednost portfelja priznaju na dan stvarnog primitka novčanog iznosa ili drugog prava proizašlog iz korporativne akcije.

Vrijednost Portfelja Klijenta izračunava se za svaki dan, i to drugog sljedećeg radnog dana, na temelju vrijednosti njegovih financijskih instrumenata i depozita u financijskim institucijama te drugih imovinskih vrijednosti uz odbitak obveza.

Vrednovanje imovine i obveza izračunava se kako proizlazi iz aktualnog Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine UCITS fonda i cijene udjela u UCITS fondu koji se prilaže Ugovoru o upravljanju portfeljem i čini njegov sastavni dio.

Prilikom pružanja usluge upravljanja portfeljem, Banka pruža periodičku procjenu primjerenosti koja sadržava ažuriranu izjavu o tome kako određena investicija odgovara sklonostima, ciljevima i drugim obilježjima malog ulagatelja i profesionalnog ulagatelja.

Banka kvartalno Klijentu dostavlja redoviti izvještaj o aktivnostima upravljanja portfeljem na trajnom mediju. U slučajevima kad se Klijent izjasni da želi primati informacije o izvršenim transakcijama po izvršenju svake pojedinačne transakcije, Banka će Klijentu bez odgode na trajnom mediju dostavljati, nakon što osoba ovlaštena za upravljanje portfeljem izvrši transakciju, bitne informacije u vezi s navedenom transakcijom. U tom slučaju će Banka redoviti izvještaj dostavljati Klijentu minimalno jednom godišnje.

11. TROŠKOVI I IZDACI

Sukladno ZTK kako bi:

- osigurala da su Klijenti svjesni svih troškova i naknada koji će nastati u vezi s pružanjem investicijskih i pomoćnih usluga te
- omogućila evaluaciju tih informacija i usporedbu s različitim financijskim instrumentima i investicijskim uslugama

Banka je u obvezi Klijentima dostaviti jasne i sveobuhvatne informacije o svim troškovima i naknadama pravodobno prije pružanja takvih usluga.

Informacije o troškovima:

Svi podaci o naknadama navedeni su u cjeniku svake investicijske usluge i/ili pomoćne usluge koje Banka pruža i obavlja (dalje u tekstu: Cjenik) i koji je svakom Klijentu ili potencijalnom Klijentu dostupan prije ugovaranja navedenih usluga i aktivnosti.

Za sve ostale naknade, troškove i povezane izdatke na koje se referira u Cjeniku, potrebno je kontaktirati relevantnu organizacijsku jedinicu Banke naznačenu u ovome dokumentu. Banka Klijentu prije ugovaranja transakcije komunicira trošak usluge.

Banka će izvršiti ex ante i ex post izvještavanje Klijenata o troškovima, naknadama i dodatnim poticajima povezanim uz pružanje investicijske usluge.

Ex ante podrazumijeva da su sve relevantne informacije o troškovima, naknadama i dodatnim poticajima dostavljene klijentu pravodobno na trajnom mediju prije pružanja investicijske usluge, kako bi se osiguralo da je klijent (mali ulagatelji, profesionalni ulagatelji) sposoban donijeti informiranu odluku o ulaganju.

Ex post podrazumijeva objavu informacija o stvarnim troškovima i naknadama te dodatnim poticajima nakon pružanja investicijske usluge.

Podaci o troškovima za izvedenice su navedeni u Dokumentu s ključnim informacijama (KID) koji se prije prodaje izvedenice dostavlja malom ulagatelju sukladno Uredbi o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi).

Kod prodaje otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom kojima upravlja Erste Asset Management d.o.o. prije kupnje istih od strane Klijenta, Klijentu se dostavlja UCITS KID u kojem je naveden trošak povezan s kupnjom fondova.

Kod ex ante i ex post objave informacija o troškovima, naknadama i dodatnim poticajima Banka će zbrojiti sve troškove i povezane naknade koje investicijsko društvo ili druge strane, ako je Klijent upućen takvim drugim stranama, zaračunavaju za investicijsku uslugu ili investicijske usluge i/ili pomoćne usluge koje pružaju Klijentu i sve troškove i povezane naknade koji su povezani s proizvodnjom financijskih instrumenata i njihovim upravljanjem.

Troškovi se iskazuju uz poštovanje sljedećih pravila:

- Agregirani troškovi i naknade ukupno se zbrajaju te su izraženi i kao novčani iznos i kao postotak;
- Plaćanja od trećih osoba koje Banka primi u vezi s investicijskom uslugom pruženom Klijentu specificiraju se po stavkama odvojeno;
- Kada je bilo koji dio ukupnih troškova i naknada potrebno platiti ili kad on predstavlja iznos u stranoj valuti, Banka dostavlja naznaku takve valute kao i važeće tečajevne za konverziju i troškove. Banka će obavijestiti Klijenta i o načinima plaćanja ili drugim načinima ispunjavanja obveza.

Što se tiče pružanja investicijskih usluga profesionalnim ulagateljima ili kvalificiranim nalagodavateljima, Klijent i Banka mogu ugovoriti ograničenu primjenu naprijed navedenih zahtjeva za objavljivanjem troškova/naknada i dodatnih poticaja osim u sljedećim slučajevima:

- u slučaju pružanja usluga investicijskog savjetovanja i usluge upravljanja portfeljem profesionalnim ulagateljima i u slučaju da financijski instrumenti u sebi sadržavaju izvedenicu, bez obzira na to koja se investicijska usluga pružena profesionalnom ulagatelju;
- u slučaju pružanja bilo kojih investicijskih usluga Kvalificiranim nalagodavateljima kada financijski instrumenti u sebi sadržavaju izvedenicu, a Kvalificirani nalagodavatelj namjerava takav proizvod ponuditi svojim klijentima.

Banka će poslati ex post izvještaj Klijentu na trajnom mediju kojim se potvrđuje izvršenje naloga (prodaja) što je prije moguće, a najkasnije prvog radnog dana nakon izvršenja ili, ako investicijsko društvo primi potvrdu od treće strane, ne kasnije od prvog radnog dana nakon primitka takve potvrde treće strane.

Banka će dostavljati godišnje ex post informacije o svim troškovima i naknadama povezanim s izvršenim transakcijama u vezi kupoprodaje financijskih instrumenata, izvedenica te o realiziranim investicijskim i pomoćnim uslugama ako je:

- prodavala financijske instrumente ili
- ako je Klijentu dostavila dokument s ključnim informacijama ili dokument s ključnim informacijama za ulagatelje (KID) u vezi s financijskim instrumentima i
- ako ima ili je imala kontinuirani odnos s Klijentom tijekom godine.

Ex post informacije temelje se na nastalim troškovima i dostavljaju se na personaliziranoj osnovi.

12. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I RIZICI ZA ULAGATELJE

- **FINANCIJSKI INSTRUMENTI** se dijele na:

a) **prenosive vrijednosne papire** - vrste vrijednosnih papira koji su prenosivi na tržištu kapitala, kao što su:

- dionice ili drugi vrijednosni papiri istog značaja koji predstavljaju udio u kapitalu ili članskim pravima u društvu, kao i potvrde o deponiranim dionicama,
- obveznice i druge vrste sekuritiziranog duga, uključujući i potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima,
- svi ostali vrijednosni papiri koji daju pravo na stjecanje ili prodaju takvih prenosivih vrijednosnih papira ili na temelju kojih se može obavljati plaćanje u novcu koje se utvrđuje na temelju prenosivih vrijednosnih papira, valuta, kamatnih stopa ili prinosa, robe, indeksa ili drugih mjernih veličina.

b) **instrumente tržišta novca** - sve vrste instrumenata kojima se uobičajeno trguje na tržištu novca, kao što su:

- trezorski zapisi,
- blagajnički i komercijalni zapisi i
- certifikati o depozitu, osim instrumenata plaćanja.

c) udjele u subjektima za zajednička ulaganja

Subjekt za zajednička ulaganja označava:

- a) subjekt za zajednička ulaganja koji je dobio odobrenje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga sukladno zakonu kojim se uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom i društava za upravljanje koji njim upravljaju i zakonu kojim se uređuje osnivanje i rad alternativnih investicijskih fondova i društava za upravljanje koja njima upravljaju,
- b) subjekt za zajednička ulaganja koji je dobio odobrenje za rad u nekoj od država članica i koji, sukladno propisima matične države članice, ispunjava uvjete iz Direktive Europskog parlamenta i Vijeća broj 2009/65/EZ od 13. srpnja 2009. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa koji se odnose na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS), te iz Direktive 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. godine o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010c, drugi strani subjekt za zajednička ulaganja uključujući i subjekte različite od navedenih pod b)., kao i subjekte za zajednička ulaganja s odobrenjem za rad u trećoj državi.

d) izvedenice u koje se ubrajaju:

- da) opcije (engl. Options), budućnosnice (engl. Futures), zamjene (engl. Swaps), kamatni unaprijedni ugovori (engl. Forward rate agreements) i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na vrijednosne papire, valute, kamatne stope ili prinose, emisijske jedinice ili druge izvedene instrumente financijske indekse ili financijske mjerne veličine koje se mogu namiriti fizički ili u novcu,
- db) opcije, budućnosnice, zamjene, unaprijedni ugovori i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne ugovorne strane, osim zbog povrede ili drugog razloga za raskid ugovora,
- dc) opcije, budućnosnice, zamjene i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, pod uvjetom da se njima trguje na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP) ili organiziranoj trgovinskoj platformi (OTP), osim onih koji se odnose na veleprodajne energetske proizvode kojima se trguje na organiziranoj trgovinskoj platformi i koji se moraju namiriti fizički u skladu s uvjetima iz Delegirane uredbe (EU) br. 2017/565,
- dd) opcije, budućnosnice, zamjene, unaprijedni ugovori i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, ako nisu navedeni u dc) i ako nemaju komercijalnu namjenu, koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata,
- de) izvedeni instrumenti za prijenos kreditnog rizika,
- df) financijski ugovori za razlike (engl. Financial contracts for differences),
- dg) opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na klimatske varijable, vozarine, stope inflacije ili druge službene ekonomske statističke podatke, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne ugovorne strane, osim zbog povrede ili drugog razloga za raskid ugovora, kao i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na imovinu, prava, obveze, indekse i mjerne veličine koje nisu navedene u točki dg), a koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata, uzimajući

u obzir, među ostalim, trguje li se njima na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi ili organiziranoj trgovinskoj platformi

Financijski instrumenti mogu se razvrstati na jednostavne i kompleksne financijske instrumente.

Jednostavni financijski instrumenti su:

- a) dionice uvrštene na uređenom tržištu ili istovjetnom tržištu treće zemlje ili na MTP-u, ako se radi o dionicama trgovačkih društava, isključujući dionice ili udjele u subjektima za zajednička ulaganja koji nisu UCITS fondovi i dionice u koje su ugrađene izvedenice,
- b) obveznice ili drugi oblik sekuritiziranog duga uvršten na uređenom tržištu ili istovjetnom tržištu treće zemlje ili na MTP-u, isključujući obveznice ili druge oblike sekuritiziranog duga u koje su ugrađene izvedenice ili je prema njihovoj strukturi Klijentu otežano razumijevanje povezanih rizika,
- c) instrument tržišta novca, isključujući one u koje su ugrađene izvedenice ili je prema njihovoj strukturi Klijentu otežano razumijevanje povezanih rizika,
- d) dionice ili udjele u UCITS fondovima, isključujući strukturirane UCITS fondove kako su definirani Delegiranom uredbom (EU) br. 583/2010,
- e) strukturirane depozite, isključujući one prema čijoj strukturi je Klijentu otežano razumijevanje rizika povrata ili troškove izlaska prije dospjeća proizvoda ili
- f) drugi ne kompleksni financijski instrumenti koji ispunjavaju kriterije iz Delegirane uredbe (EU) br. 2017/565.

Kompleksni financijski instrumenti su:

Financijski instrumenti koji nisu razvrstani u kategoriju jednostavnih financijskih instrumenata smatrat će se kompleksnim financijskim instrumentima, osim ako nije drugačije propisano u ZTK-a.

- RIZICI ZA ULAGATELJE

Klijent prilikom donošenja odluke o kupnji ili prodaji financijskih instrumenata treba obratiti pozornost na rizike vezane uz određeni financijski instrument.

Rizik je kvantificirana vjerojatnost gubitka ili povrata manjeg od očekivanog. Rizik se može definirati i kao poznavanje nekog stanja u kojemu se kao posljedica neke odluke može pojaviti niz rezultata. Vjerojatnost ostvarivanja svakog rezultata može biti poznata ili može biti predmetom osobne procjene donositelja odluke što je čest slučaj (u ovom slučaju ulagatelja i/ili izdavatelja).

Glavni cilj ulagatelja je ostvariti pozitivan povrat ulaganja, međutim, svako ulaganje je rizično. Stoga, ulaganje možda neće osigurati očekivani povrat ili će doći do gubitka uloženog kapitala. Općenito, postoji izravni odnos između iznosa očekivanog povrata i stupnja rizika, tj. što je veći očekivani povrat, veći je i rizik od nastanka gubitaka. Različiti financijski instrumenti nose različite rizike. Jedna od metoda za ograničavanje rizika od gubitaka je ulaganje u skupinu financijskih instrumenata, a ne u jedan ili nekoliko sličnih financijskih instrumenata te ulaganje u financijske instrumente različitih izdavatelja (načelo diverzifikacije rizika).

Sukladno odredbama ZTK-a ne može se pretpostaviti da mali ulagatelj, za razliku od profesionalnog ulagatelja, posjeduje znanje i iskustvo potrebno za procjenu rizika u vezi s onim investicijskim uslugama ili transakcijama ili vrstom transakcije ili proizvoda za koje je razvrstan kao mali ulagatelj.

OPĆI INVESTICIJSKI RIZICI:

1. Rizik likvidnosti - predstavlja rizik da se određeni financijski instrument neće moći dovoljno brzo kupiti ili prodati bez značajnog gubitka vrijednosti uslijed smanjenje likvidnosti tržišta.

2. Kreditni rizik - nastaje iz mogućnosti da se potraživanja koja nastaju uslijed ulaganja u prenosive vrijednosne papire, instrumente tržišta novca, jedinice u subjektima za zajednička ulaganja i izvedenice neće naplatiti u predviđenom iznosu i roku sukladno ugovoru uslijed pogoršanja boniteta, kreditnog rejtinga ili otvaranja stečajna nad izdavateljem.

Sastavni dio kreditnog rizika jest i valutno inducirani kreditni rizik. On se javlja kod ulaganja u prenosive vrijednosne papire, instrumente tržišta novca, jedinice u subjektima za zajednička ulaganja u izvedenice odobrenih u stranim valutama, ili kod onih uz valutnu klauzulu, u situacijama kada dolazi do znatnijeg pada

vrijednosti domaće valute, i to zbog toga što se u tim slučajevima povećava izloženost na osnovi porasta vrijednosti tih plasmana izraženih u domaćoj valuti.

3. Tržišni rizici - predstavljaju rizik promjene vrijednosti (povećanja ili smanjenja) financijskog instrumenta i uslijed promjene cijena odnosno kretanja na financijskim tržištima.

- **Kamatni rizik** - sastavni je dio tržišnog rizika i predstavlja rizik smanjenja vrijednosti financijskog instrumenta uslijed promjene razine kamatnih stopa na tržištu.
- **Valutni rizik** - ili rizik promjene tečaja pokazuje osjetljivost financijskog instrumenta na fluktuacije tečajeva stranih valuta. Da bi se Klijent zaštitio od rizika eventualnih nepovoljnih međuvalutarnih kretanja potrebno je kontrolirati i pratiti otvorenost ukupne devizne pozicije, otvorenost u svakoj pojedinoj valuti, kao i kretanje tečaja domaće u odnosu na ostale svjetske valute.

4. Rizik druge ugovorne strane – rizik pojedine ugovorne strane da druga ugovorna strana neće moći ispuniti svoje ugovorne obaveze.

5. Rizici neispunjenja obveze druge ugovorne strane povezani s državom podrijetla druge ugovorne strane - odnosno rizici druge države, su rizici za prihode ili kapital koji nastaju kao posljedica poslovanja Klijenta na politički i ekonomsko nesigurnim tržištima i proizlaze iz aktualne političke i ekonomske situacije, društvenog sustava, reformi i ostale situacije u društvu.

6. Operativni rizici - razvojem financijskog sektora i bankarstva, intenzivnom primjenom informatike, rastom elektronskog poslovanja i bankarstva, ujedinjavanjima i preuzimanjima unutar bankarskog sektora, povećanjem broja transakcija, daljnjim širenjem palete proizvoda i usluga, učestalost *outsourcinga*, te intenzivno korištenje financijskih tehnika za smanjenje kreditnog i tržišnog rizika dovode do značajnog povećanja operativnog rizika u poslovanju. Operativni rizik je rizik gubitka koji rezultira iz neadekvatnog ili pogrešnog internog procesa, ljudskog faktora i sustava ili vanjskih događaja.

7. Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije), **rizik smanjenja vrijednosti ili pretvaranja relevantnih instrumenata kapitala i rizik stečaja** - u određenim, zakonom predviđenim situacijama, u kojima se utvrdi da izdavatelj instrumenta propada ili je vjerojatno da će propasti, može doći do otpisa, u cijelosti ili djelomično, obveza izdavatelja koje proizlaze iz određenih financijskih instrumenata, odnosno do umanjenja ili otpisa tražbina koje za klijenta proizlaze iz financijskih instrumenata, kao i do pretvaranja takvih obveza, odnosno tražbina u kapital.

Bail in je mehanizam kojim sanacijsko tijelo sukladno Direktivi 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava (BRRD) koja je implementirana u Republici Hrvatskoj kroz Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava, otpisuje i pretvara obveze izdavatelja financijskih instrumenata u sanaciji u kapital. Cilj tog postupka je stabilizacija poslovanja subjekata u sanaciji. Usporedive posljedice i isti cilj ima i smanjenje vrijednosti ili pretvaranje relevantnih instrumenata kapitala u instrumente redovnog osnovnog kapitala, koja je također mjera propisana Zakonom o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava, koju nadležna tijela mogu poduzeti u određenim slučajevima prije otvaranja postupka sanacije radi sprječavanja propasti institucije koja je izdavatelj financijskog instrumenta, kao i u postupku sanacije. Naposljetku, i u stečajnom postupku nad institucijom izdavateljem financijskog instrumenta klijenta, također može doći do otpisa u cijelosti ili djelomično obveza izdavatelja koje proizlaze iz određenih financijskih instrumenata, kao i do pretvaranja takvih obveza, u kapital.

Prilikom ulaganja u financijske instrumente ulagatelji trebaju voditi računa o sljedećem:

- Ako je ulagatelj uložio u financijski instrument koji je podložan bail-in mehanizmu i predstavlja obvezu nekog od izdavatelja na koje se primjenjuje Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava, a nad izdavateljem je otvoren postupak sanacije ili se utvrdi da izdavatelj neće moći nastaviti redovno poslovanje ako se ne izvrši smanjenje vrijednosti ili pretvaranje relevantnih instrumenata kapitala ili postoji druga pretpostavka za smanjenje vrijednosti ili pretvaranje relevantnih instrumenata kapitala, ulagatelj je izložen riziku gubitka kapitala jer instrumenti koji predstavljaju obvezu izdavatelja nisu osigurani sustavom zaštite ulagatelja ili osiguranja depozita tj. kad ulagatelj ulaže u bilo koji instrument kojeg je izdavatelj kreditna institucija ili pak posredno ulažu u instrumente kreditne institucije (kao dio imovine fonda, temeljna imovina izvedenice itd.), izložen je potpunom ili djelomičnom gubitku zbog bail-in mehanizma;
- u slučaju propasti izdavatelja i posljedične sanacije ili stečaja, utjecaj na ulagatelje presudno ovisi o rangiranju obveze u insolventijskoj hijerarhiji tj. redosljedu smanjivanja vrijednosti, ukupnom iznosu

nastalog gubitka, odnosno obveza izdavatelja te primijenjenom sanacijskom planu u postupku sanacije, odnosno eventualno primijenjenom stečajnom planu u stečajnom postupku. Opće načelo sanacije je da vjerovnici institucije u sanaciji snose gubitke nakon dioničara u skladu s redoslijedom prvenstva njihovih tražbina prema zakonu kojim se uređuje stečajni postupak. Zakon o sanaciji kreditnih institucija propisuje redoslijed smanjenja vrijednosti ili pretvaranja instrumenta ili obveza podložnih bail-in mehanizmu u postupku sanacije, kao i redoslijed prvenstva smanjenja vrijednosti ili pretvaranja relevantnih instrumenata kapitala za apsorpciju gubitka prije otvaranja postupka sanacije

- u slučaju sanacije:
- a) dioničari i vjerovnici subjekata u sanaciji mogu snositi značajan gubitak jer sanacijska tijela mogu smanjiti njihova potraživanja bez njihove privole, u iznimnim slučajevima i na nulu ili se vrijednosni papir može pretvoriti u obične dionice ili druge vlasničke instrumente u svrhu stabilizacije i apsorpcije gubitaka;
- b) prijenos imovine na prijelaznu instituciju ili prodaju dijela imovine može ograničiti sposobnost izdavatelja da ispuní obveze otplate ili može rezultirati djelomičnim gubicima ili nema gubitaka ako se prenose i relevantne obveze;
- c) može se mijenjati ročnost instrumenata ili kamatna stopa po tim instrumentima, a plaćanja se mogu obustaviti na određeno vrijeme;
- Ulagatelji u instrumente subjekata koji podliježu bail in-u imaju pravo na isplatu naknade iz sanacijskog fonda ako su u postupku sanacije snosili veći gubitak od gubitka koji bi snosili da je u vrijeme kad je donesena odluka o sanaciji nad subjektom u sanaciji proveden stečajni postupak.

8. Ostali rizici - ostali rizici predstavljaju ostale potencijalne učinke koje unutarnji i vanjski utjecaji imaju na vrijednost prihoda i kapitala i čine ih:

- strateški rizik ili rizik poslovne orijentacije - je rizik za prihode i kapital koji nastaje kao posljedica neadekvatnih poslovnih odluka ili nepravilnog provođenja istih.
- rizik reputacije - je rizik koji nastaje kao posljedica negativnog javnog mnijenja na ugled Klijenta
- rizik usklađenosti (sa zakonskim/poreznim propisima)- je rizik za prihode ili kapital Klijenta koji nastaje kao posljedica povreda ili neusklađenosti sa zakonskim/poreznim propisima, propisanim praksama, etičkim standardima ili drugom regulativom.

U nastavku su navedeni opisi financijskih instrumenata te rizika koji se odnose na određeni financijski instrument.

PRENOSIVI VRIJEDNOSNI PAPIRI

- DIONICA

Dionica je vrijednosni papir kojim uplatitelj dokazuje svoj ulog u temeljni kapital dioničkog društva. Ona je vlasnički vrijednosni papir koji daje određena prava (pravo glasa, pravo na upravljanje) u trgovačkom društvu koje je registrirano kao dioničko društvo. Na temelju dionice za njezinog imatelja nastaju i određene obveze prema društvu. U pravilu je nasljedna, ali postoji i mogućnost da se u odnosu na nasljeđivanje i trgovanje u statutu predvide i određena ograničenja. Dionice su dugoročni instrumenti financiranja bez unaprijed određenog roka dospijea odnosno povrata uloženog iznosa

Proizvod je namijenjen kvalificiranim nalogodavateljima, profesionalnim ulagateljima te malim ulagateljima uz uvjet da je taj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

Stjecanjem udjela u vlasništvu ostvaruju se sljedeća prava:

- pravo na isplatu dividende – omogućuje dioničarima sudjelovanje u raspodjeli dobiti kompanije i usko je povezano s pravom glasa na skupštini dioničara,
- pravo glasa na skupštini dioničara – dioničari vlasnici dionica donose odluke značajne za poslovanje društva, među kojima je i odluka o isplati dividende (Iznimka: povlaštene dionice)
- pravo na informiranje o poslovanju društva – dioničari poduzeća imaju pravo na uvid u temeljne informacije o poslovanju dioničkog društva, a to su sve činjenice koje mogu imati utjecaja na kretanje cijene dionice na tržištu,

- pravo na sudjelovanje u likvidacijskoj masi ako dođe do prestanka postojanja dioničkog društva. Ovo pravo dioničari imaju tek nakon podmirenja obveza prema vjerovnicima društva (zaposlenici, dobavljači, kreditori i sl.).

Povrat

Jedno od osnovnih svojstava dionice je da donosi dividendu, što znači, sudjelovanje vlasnika dionice u profitu koje u određenom razdoblju ostvari dioničko društvo. Prinos pri ulaganjima u vlasnički kapital sastoji se od isplate dividendi kao i dobitaka i gubitaka temeljem razlike u cijeni dionice te se prinos ne može predvidjeti sa sigurnošću. Dividenda predstavlja raspodjelu zarade dioničarima na način na koji je odlučeno na glavnoj skupštini (sastanku dioničara). Iznos dividende izražava se kao apsolutni iznos po dionici ili kao postotak nominalne vrijednosti dionice. Prinos dobiven iz dividende u odnosu na cijenu dionice naziva se prinos od dividendi. Općenito, znatno je niži od dividende iskazane kao postotak nominalne vrijednosti. Veći dio zarade od ulaganja u vlasnički kapital obično se ostvaruje od uspješnosti dionice/kretanja cijene (vidjeti tržišni rizik).

Rizici ulaganja u dionice

Ulaganje u dionice pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja na tržištu kapitala je vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene cijena dionica (tržišni rizik) – Dionicama se obično trguje na javnoj burzi. U pravilu, cijene se određuju prema dnevnoj ponudi i potražnji. Ulaganje u dionice može dovesti do znatnih gubitaka. Općenito, cijena dionice ovisi o kretanju poslovanja trgovačkog društva u pitanju kao i o općem ekonomskom i političkom okruženju. Osim toga, iracionalni čimbenici (osjećaji ulagatelja, javno mišljenje) mogu također utjecati na kretanje cijena dionica i time na povrat od ulaganja.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – Dionice mogu biti denominirane u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute.
- Kreditni rizik – kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da izdavatelj dionice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze. Kao dioničar, držite udjel u društvu. Vaša ulaganja stoga mogu postati bezvrijedna, osobito u slučaju nesolventnosti društva.
- Rizik likvidnosti – utrživost se može ograničiti u slučaju dionica s uskim tržištem (osobito dionice koje kotiraju na „nereguliranom“ tržištu, izvan uređenih tržišta). Ako dionice kotiraju na nekoliko burzi, to može dovesti do razlika u njihovoj prenosivosti na različite međunarodne burze (npr. kotacije američkih dionica u Frankfurtu).
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod kupoprodaje vrijednosnih papira neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) – dionice mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja.. Npr. dionice koje je Banka izdala ili će Banka tek izdati mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja..

Rizici na burzovnim tržištima, posebice sekundarnim (npr. istočna Europa, Latinska Amerika itd.)

- Na sekundarnim tržištima za većinu burzi ne postoji izravna linija komunikacije, tj. svi se nalozi moraju proslijediti telefonom što može dovesti do pogrešaka i kašnjenja.
- Na nekim sekundarnim burzovnim tržištima, limitirani nalozi za kupnju i prodaju općenito nisu mogući. To znači da se limitirani nalozi ne mogu izdati dok se zahtjev ne preda telefonom lokalnom brokeru, što može dovesti do kašnjenja. U nekim se slučajevima takva ograničenja uopće ne mogu izvršiti.
- Na nekim burzovnim tržištima teško je kontinuirano primati trenutne cijene, što otežava procjenu postojećeg položaja Klijenta.
- Ako se na burzi ukine kotacija, na toj burzi više neće biti moguće vidjeti takve vrijednosne papire. Prijenos na drugo burzovno tržište također može stvarati probleme.

- Na nekim burzama sekundarnog tržišta vrijeme trgovanja uopće ne odgovara zapadnoeuropskim standardima. Kratko vrijeme trgovanja od samo tri ili četiri sata može dovesti do zagušenja ili nemogućnosti obrade naloga vrijednosnih papira.

Trgovanje dionicama

Dionicama se trguje na burzi, a nekad i izvan uređenog tržišta. U slučaju trgovanja na burzama, moraju se poštovati odgovarajuća burzovna pravila (jedinice trgovanja, vrste naloga, namirenje ugovora itd.). Ako dionica kotira na različitim burzama u različitim valutama (npr. američka dionica kotira u eurima na Frankfurtsoj burzi) to za sobom povlači tečajni rizik. Obratite se svom investicijskom savjetniku za dodatne informacije.

Pri kupnji dionica na stranom tržištu, imajte na umu da strana tržišta uvijek naplaćuju „naknade treće strane“ koje se obračunavaju uz uobičajene bankovne naknade.

Izlazna strategija

Kupljene dionice mogu se prodati na burzama na kojima su izlistane. Mjesta trgovanja mogu zaustaviti ili obustaviti trgovanje određenim dionicama. Osim toga, vrlo je teško prodati nelikvidne dionice (kada nema kupca i/ili prodavača na tržištu).

Kretanje cijena dionica u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Cijena
Razvoj ekonomske situacije izdavatelja (specifične karakteristike izdavatelja)*	Pozitivno	
	Negativno	
Tržišna očekivanja koja se odnose na buduća kretanja izdavatelja/industrije/ekonomije u cjelini*	Pozitivno	
	Negativno	
Općeniti razvoj tržišta dionica*	Pozitivno	
	Negativno	
Politički i psihološki faktori*	Pozitivno	
	Negativno	
*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.		

Cijene dionica variraju te mogu biti pod utjecajem raznih mikro i makro čimbenika kao što su ekonomske, političke, tržišne promjene te promjene specifične za izdavatelja. Takve promjene mogu negativno utjecati na cijenu dionice koje mogu rasti ili padati bez obzira na performanse izdavatelja dionice. Osim toga, ne može se jamčiti da će izdavatelji koji su povijesno plaćali dividende i dalje nastaviti isplaćivati dividende ili da će u budućnosti isplaćivati dividende u trenutnim iznosima. Smanjenje ili ukidanje isplata dividende može imati negativan utjecaj na cijenu dionica.

- **POTVRDA O DEPONIRANIM VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA ZA DIONICE (GDR – Global Depository Receipts)**

Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima su vrijednosni papiri koji su prenosivi na tržištu kapitala i koji predstavljaju vrijednosne papire inozemnog izdavatelja, a koji se mogu uvrstiti na uređeno tržište i kojima se može trgovati neovisno o vrijednosnim papirima inozemnog izdavatelja. Proizvod je namijenjen kvalificiranim nalogodavateljima, profesionalnim ulagateljima te malim ulagateljima uz uvjet da je taj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

Potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima je vrijednosni papir koji sadrži pravo imatelja tog vrijednosnog papira da od izdavatelja potvrde o deponiranju zahtijeva:

1. ispunjenje obveze iz vrijednosnog papira na koji se ta potvrda odnosi (osnovni vrijednosni papir) i/ili
2. da za njegov račun ostvaruje prava iz osnovnog vrijednosnog papira prema izdavatelju osnovnog vrijednosnog papira.

Potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima izdaje se kao nematerijalizirani vrijednosni papir.

Za izdavanje potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima moraju biti ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. osnovni vrijednosni papiri su:
  - a) izdani kao nematerijalizirani vrijednosni papiri upisani kod odgovarajućeg središnjeg depozitorija ili
  - b) u zbirnoj pohrani kod tog središnjeg depozitorija.
2. osnovni vrijednosni papiri su kod središnjeg depozitorija iz točke 1. upisani u korist računa izdavatelja potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima i
3. izdavatelj potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima treba osigurati da se na teret njegova računa iz točke 2. ovoga stavka upiše zabrana raspolaganja.

Cijene potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima se temelje na vrijednostima osnovnih vrijednosnih papira, ali njima se trguje i namiruje ih se neovisno o osnovnom vrijednosnom papiru temeljem koje su potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima izdane. Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima omogućuju Izdavatelju dionica pristup investitorima na tržištima kapitala izvan svoje matične zemlje.

Stjecanjem potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima ostvaruju se sljedeća prava:

- pravo na isplatu dividende koja je vezana za osnovne vrijednosne papire na temelju kojih su izdane potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima
- pravo na sudjelovanje u likvidacijskoj masi ako dođe do prestanka izdavatelja osnovnog vrijednosnog papira. Ovo pravo imatelji potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima imaju tek nakon podmirenja obveza prema vjerovnicima tog Izdavatelja (zaposlenici, dobavljači, kreditori i sl.).
- imatelji potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima nemaju nikakva glasačka prava.

Rizici ulaganja u Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima

Ulaganje u Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja na tržištu kapitala je vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene cijena osnovnog vrijednosnog papira (tržišni rizik) – Potvrdoma o deponiranim vrijednosnim papirima se obično trguje na burzi i njihova cijena se određuju prema dnevnoj ponudi i potražnji te stoga ulaganje u potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima može dovesti do znatnih gubitaka. Cijene Potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima variraju te mogu biti pod utjecajem raznih mikro i makro čimbenika kao što su ekonomske, političke, tržišne promjene te promjene specifične za Izdavatelja. Takve promjene mogu negativno utjecati na cijenu Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima koje mogu rasti ili padati bez obzira na performanse Izdavatelja osnovnog vrijednosnog papira.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima mogu biti denominirane u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute. Valuta Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima i valuta isplate kapitalne dobiti osnovnog vrijednosnog papira se mogu razlikovati ako su dionice izdane u npr. EUR, a potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima u USD te će u tom slučaju isplata kapitalne dobiti biti u EUR te to također povećava rizik promjene tečaja.
- Kreditni rizik – kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da izdavatelj osnovnog vrijednosnog papira na temelju koje su izdane Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze. Navedeno može utjecati na cijenu potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima smanjujući njihovu vrijednost.
- Rizik likvidnosti – prodaja potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima može biti ograničena u slučaju kada mali broj potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima kotira na burzi (osobito GDR-ovi koje kotiraju na „nereguliranom“ tržištu, izvan uređenih tržišta).
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod kupoprodaje vrijednosnih papira neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.

Trgovanje Potvrdama o deponiranim vrijednosnim papirima

Potvrdama o deponiranim vrijednosnim papirima se trguje na burzi, a nekad i izvan uređenog tržišta. U slučaju trgovanja na burzama, moraju se poštovati odgovarajuća burzovna pravila (jedinice trgovanja, vrste naloga, namirenje ugovora itd.). Ako GDR kotira na npr. SAD-u u USD-ovima, a dionica u Republici Hrvatskoj u EUR to za sobom povlači tečajni rizik.

Pri kupnji Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima na stranom tržištu potrebno je voditi računa da strana tržišta uvijek naplaćuju „naknade treće strane“ koje se obračunavaju uz uobičajene bankovne naknade.

Izlazna strategija

Kupljene Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima se mogu prodati na burzama na kojima su izlistane. Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima se mogu i zamijeniti za osnovni vrijednosni papir na temelju kojih su izdane na način da se Klijent obrati Izdavatelju kod koga je deponiran osnovni vrijednosni papiri sa zahtjevom o zamjeni. Zamjenu Potvrda o deponiranim vrijednosnim papirima će provesti Izdavatelj vrijednosnog papira ili financijskoj instituciji s kojom je Izdavatelj osnovnog vrijednosnog papira sklopio ugovor o pohrani deponiranih vrijednosnih papira.

Mjesta trgovanja mogu zaustaviti ili obustaviti trgovanje određenim potvrdama o deponiranim vrijednosnim papirima i/ili osnovnim vrijednosnim papirom. Osim toga, vrlo je teško prodati Potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima koje su izdane na temelju nelikvidnih osnovnih vrijednosnih papira (kada nema kupca i/ili prodavača na tržištu).

Kretanje cijena GDR-ova u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Cijena
Razvoj ekonomske situacije izdavatelja (specifične karakteristike izdavatelja)*	Pozitivno	
	Negativno	
Tržišna očekivanja koja se odnose na buduća kretanja izdavatelja/industrije/ekonomije u cjelini*	Pozitivno	
	Negativno	
Općeniti razvoj tržišta dionica*	Pozitivno	
	Negativno	
Politički i psihološki faktori*	Pozitivno	
	Negativno	
*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.		

- OBVEZNICA

Obveznica je dugoročni dužnički vrijednosni papiri. Dospijeće može biti između 2 i 30 godina. Obično imatelji obveznica dobivaju periodičke uplate, kupone, a glavnica po dospelju. Obveznice se najčešće izdaju bez opcija, ali mogu biti izdane i po diskontu, bez isplata kupona nego samo glavnice po dospelju. Također, mogu biti izdane i s drugim ugrađenim opcijama (konvertibilne u dionice, vezane na inflaciju, raniji opoziv, pravo na reotkup itd.). Cijena je u izravnoj vezi s kamatnim stopama na tržištu. Ako kamatne stope rastu, cijena obveznica pada i obrnuto. Dodatno, promjena cijene je veća ako je dospelje duže. Depozitorij i registar za domaća izdanja je SKDD.

Proizvod je namijenjen kvalificiranim nalogodavateljima, profesionalnim ulagateljima te malim ulagateljima uz uvjet da je taj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

Obveznice mogu biti podijeljene po više različitih kriterija:

- Prema izdavatelju
  - Državne obveznice
  - Municipalne (gradske, općinske) obveznice
  - Korporativne obveznice
  - Bankovne obveznice
- Prema primarnom tržištu
  - Domaće obveznice
  - Strane obveznice
  - Euroobveznice
- Prema kamatnim stopama
  - Obveznice s fiksnom kamatnom stopom
  - Obveznice s promjenjivom kamatnom stopom (floating-rate notes, FRN)
  - Obveznice s kombiniranom kamatnom stopom
- Prema učestalosti isplate kamate
  - Diskontne obveznice (zero coupon bonds)
  - Obveznice s godišnjom isplatom kamata
  - Obveznice s isplatom kamata češće od godine dana
- Prema učestalosti isplate glavnice
  - Jednokratno (bullet)
  - Amortizirajuće obveznice
  - Amortizirajući fond (sinking fund)
  - Opozive obveznice.

Povrat

Prinos obveznice sastoji se od kupona, osim ako je izdana obveznica bez kupona, i svih razlika između kupovne cijene i cijene postignute pri prodaji/otkupu obveznice. Povrat se stoga može odrediti unaprijed jedino ako se obveznica drži do dospijea. Uz promjenjive kamatne stope, povrat se ne može odrediti unaprijed. Usporedbe radi, godišnji prinos (koji se temelji na jednokratnoj otplati) računa se u skladu s međunarodnim standardima. Prinosi od obveznica koji su znatno iznad uobičajene razine, uvijek bi se trebali preispitati, s povećanjem kreditnog rizika kao mogućim objašnjenjem. Cijena postignuta pri prodaji obveznice prije otkupa (tržišna cijena) ne zna se unaprijed. Stoga povrat može biti viši ili niži od početnog izračunanog prinosa. Uz to, troškovi transakcije, ako ih ima, moraju se oduzeti od ukupnog povrata.

Rizici ulaganja u obveznice:

Ulaganje u obveznice pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja na tržištu kapitala je vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene cijene obveznice (tržišni rizik) – sredstva uložena u obveznice kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Ako se obveznica drži do dospijea, ulagatelj će dobiti cijenu otkupa navedenu u uvjetima obveznice. Obratite pažnju na rizik od prijevremene isplate izdavatelja, u rasponu dozvoljenom uvjetima izdavanja. Ako se obveznica proda prije dospijea, ulagatelj će primiti trenutnu tržišnu cijenu. Tu cijenu određuje ponuda i potražnja, koja je također podložna trenutnoj razini kamatne stope. Na primjer, cijena vrijednosnih papira s fiksnom stopom pasti će ako kamate na obveznice s usporedivim rokom dospijea porastu. Suprotno tomu, obveznica će dobiti na vrijednosti ako kamate na obveznice s usporedivim rokom dospijea padnu. Promjena izdavateljeve kreditne sposobnosti također može utjecati na tržišnu cijenu obveznice. U slučaju obveznica s promjenjivom kamatnom stopom, čija je stopa indeksirana na stope kapitalnog tržišta, rizik od toga da kamate budu ili postanu nepromjenjive znatno je veći nego kod obveznica čija kamatna stopa ovisi o stopama tržišta novca.
- Stupanj promjene cijena obveznice kao odgovor na promjenu razina kamata opisan je pokazateljem „duracije“. Duracija ovisi o preostalom vremenu do roka dospijea obveznice. Što je veća duracija, veći je učinak promjena opće kamatne stope na cijenu, bilo u pozitivnom ili negativnom smjeru.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – obveznice mogu biti denominirane u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute.

- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da izdavatelj obveznice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze. Kreditna sposobnost dužnika mora se stoga uključiti u odluku o ulaganju. Kreditni rejtinzi (ocjene kreditne sposobnosti društava) koje izdaju neovisne agencije za ocjenjivanje pružaju neke smjernice u tom pogledu. Najviša je kreditna sposobnost „AAA“ (npr. za obveznice njemačke vlade) U slučaju niskog rejtinga (npr. „B“ ili „C“) rizik neispunjavanja obveza (kreditni rizik) je viši, no kao kompenzaciju, instrumenti obično isplaćuju višu kamatu (premija za rizik). Ulaganja sa rejtingom „BBB“ ili višem, općenito se smatra da pripadaju „investicijskom razredu“.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod kupoprodaje vrijednosnih papira neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) – obveznice mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja.. Npr. obveznice koje je Banka izdala ili će Banka tek izdati mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije što može dovesti potpunog gubitka vrijednosti ulaganja..

Trgovanje obveznicama

Obveznicama se trguje na burzi ili izvan uređenog tržišta. Banka će na zahtjev ponuditi kupovne i prodajne cijene određenih obveznica. U slučaju obveznica kojima se također trguje i na burzi, cijene formirane na burzi mogu se znatno razlikovati od kotacija izvan tržišta.

Izlazna strategija

U normalnim tržišnim uvjetima obveznica se može prodati prije datuma dospjeća. Pri prodaji obveznica, prinos može biti manji ili veći u usporedbi s prinosom u trenutku njihove akvizicija. Prinos također može biti negativan. Budući da se obveznicama trguje OTC zbog negativnih kretanja na tržištu ili nelikvidnost moglo bi biti teško pronaći kupca za obveznicu u dužem vremenskom razdoblju.

Kretanje prinosa obveznica u različitim tržišnim uvjetima:

	Tržišna kamatna stopa*		Kreditni bonitet izdavatelja se*	
	Rast	Pad	Poboljšava	Pogoršava
	Kretanje prinosa obveznice			
Prinos obveznice s fiksnom kamatnom stopom	↘	↗	↗	↘
Prinos obveznice s promjenjivom kamatnom stopom (floating-rate notes, FRN)	→	→	↗	↘
Prinos diskontne obveznice (zero coupon bonds)	↘	↗	↗	↘
Prinos opozive obveznice	↘	↗	↗	↘

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

- STRUKTURIRANE OBVEZNICE

Strukturirane obveznice su vrsta obveznica gdje isplata glavnice i/ili kupona ovisi o kretanju cijene temeljne imovine (eng. underlying) kao i o ispunjenju uvjeta definiranih od strane izdavatelja. Ima više vrsta strukturiranih obveznica koje se primjerice, razlikuju po trajanju proizvoda (kratkoročno, dugoročno), po tome postoji li garancija glavnice po dospjeću proizvoda (i ako da u kojem postotku) ili ne, je li prinos fiksni ili varijabilan, što je temeljna imovina (dionica, košara dionica, indeks, cijena robe, valute), mogućnošću prijevremenog dospjeća itd.

Uvrštavamo ih u dužničke vrijednosne papire, odnosno u bilanci izdavatelja vode se kao obveza (dug), što znači da osim tržišnog rizika, strukturirane obveznice u sebi nose rizik izdavatelja, odnosno rizik insolventnosti izdavatelja. Izdavatelji strukturiranih obveznica su u većini slučajeva banke.

Prilikom izdanja strukturiranih obveznica izdavatelj objavljuje prospekt ili informacijski memorandum, konačne uvjete izdanja te ostalu relevantnu dokumentaciju, koja sadrži sve bitne elemente – oznaku obveznice (ISIN – International Securities Identification Number), ukupni iznos izdanja, dospijeće, visinu i datume isplate kupona, valuta, namjenu, povezane rizike, razdoblje upisa te ostale bitne uvjete izdanja.

Banka u svojoj ponudi ima sljedeće vrste strukturiranih obveznica:

- **Strukturirane obveznice s garancijom glavnice (ex Garant strukturirane obveznice)**

Proizvodi koji daju potpunu ili djelomičnu garanciju glavnice po dospijeću proizvoda (iznos propisan uvjetima izdanja) i temeljne imovine tijekom razdoblja praćenja proizvoda. Ulagatelj po dospijeću prima iznos glavnice uvećan za prinos proizvoda koji može biti fiksni (kamatni kupon ili minimalna otkupna cijena) i/ili varijabilni. Varijabilni prinos na proizvod ovisi o rezultatu koji će zabilježiti temeljna imovina, a ovisno o proizvodu može biti i maksimalno ograničen.

- **Strukturirane obveznice bez garancije glavnice gdje rezultat ulaganja ovisi isključivo o kretanju cijene temeljne imovine**

Protect proizvodi (ex Worst of strukturirane obveznice)

U slučaju da je kretanje cijene temeljne imovine povoljno, po dospijeću proizvoda ulagatelj dobiva uloženu glavnica u novcu te pripadajući kamatni kupon. U slučaju da je kretanje temeljne imovine nepovoljno (primjerice, probijena je sigurnosna barijera za vrijeme trajanja proizvoda), po dospijeću proizvoda ulagatelju će biti isplaćen kamatni kupon. Ovisno o uvjetima izdanja, ulagatelj će primiti i novčana sredstva i/ili temeljenu imovinu (npr. određeni broj dionica).

Express proizvodi

Kod ovakvih proizvoda postoji mogućnost prijevremenog dospijeća proizvoda. Proizvod prijevremeno dospijeva u slučaju ispunjenja određenih uvjeta (npr. tržišna vrijednost temeljne imovine na datume vrednovanja je jednaka ili veća od početne cijene) te tada ulagatelj dobiva uloženu glavnica i godišnji kupon (ili kako je propisano Konačnim uvjetima). Ako ne dođe do prijevremenog dospijeća, promatra se vrijednost temeljne imovine na zadnji datum vrednovanja. Ako je tada vrijednost temeljne imovine povoljna (npr. iznad ili jednaka barijeri početne cijene izdanja), ulagatelju će se isplatiti uložena glavnica te kupon za posljednju godinu. Ukoliko je vrijednost temeljne imovine nepovoljna, ulagatelju će se isporučiti temeljna imovina, te eventualno isplatiti manji dio u novcu (ili kako je propisano Konačnim uvjetima). Sama isplata godišnjeg kamatnog kupona također može varirati i ovisi o uvjetima izdanja odnosno samom proizvodu pa može ili ne mora bit isplaćen za vrijeme trajanja proizvoda.

Strukturirane obveznice su namijenjene kvalificiranim nalagodavateljima, profesionalnim ulagateljima te malim ulagateljima uz uvjet da je taj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

Rizici povezani s ulaganjem u strukturirane obveznice

1. Rizik insolventnosti izdavatelja na datum dospijeća.
2. Rizik nelikvidnosti sekundarnog tržišta je prisutan jer iako sekundarno tržište strukturiranih proizvoda postoji, nije niti približno tako likvidno kao što su to tržišta osnovnih instrumenata ili financijskih izvedenica.
3. Valutni rizik – ulaganje u proizvod koji je denominiran u stranoj valuti, a ne u EUR.
4. Tržišni rizik – rizik da se cijena temeljnog instrumenta neće kretati u skladu s očekivanjem ulagatelja
5. Rizik značajnog ili potpunog gubitka glavnice – u slučaju prodaje proizvoda prije datuma dospijeća; u slučaju pada vrijednosti temeljne imovine ispod barijere, ukoliko dođe do likvidacije temeljne imovine (vrijednost jednaka nuli).
6. Proizvod ne omogućava osigurano stjecanje prinosa.
7. Rizik prijevremenog otkupa – Za sve vrste strukturiranih obveznica izdavatelj zadržava pravo prijevremenog otkupa, a informacije o mogućnosti prijevremenog otkupa navedene su u Konačnim uvjetima izdanja i Prospektu. U najgorem slučaju, ulagatelj može izgubiti i cijeli iznos uloženog, ovisno o vrsti obveznice. Također, treba napomenuti da u slučaju kada je temeljni instrument dionica

ili košarica dionica, ulagatelj nema prava koja proizlaze iz dionica, odnosno nema pravo na isplatu dividende.

8. Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) – strukturirane obveznice mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno regulativi koja uređuje sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja. Npr. strukturirane obveznice koje je izdala Erste Group Bank AG ili će ih tek izdati mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja.

- POKRIVENE OBVEZNICE

Pokrivene obveznice (covered bonds) su vrsta dužničkih vrijednosnih papira koje izdaju kreditne institucije i koje su osigurane kreditima (uglavnom stambenim kreditima) i dugom javnog sektora. Takva imovina koja služi kao pokriće i osiguranje upisuje se u poseban registar koji je kreditna institucija dužna uspostaviti prije izdavanja pokrivenih obveznica. Izdavalatelj je odgovoran za isplatu kupona i glavnice, dok se imovina za osiguranje koristi samo u slučaju nemogućnosti izvršenja obveza izdavalatelja. Mogu biti izdane s fiksnim rokom ili s mogućnošću produljenja roka dospjeća pri čemu se rok može produljiti samo u slučaju da se otvori postupak prisilne likvidacije ili sanacije kreditne institucije. Ulagatelji u pokrivene obveznice imaju dvostruku zaštitu: prva razina je izravna tražbina prema kreditnoj instituciji koja je izdala obveznice, dok je kao druga razina zaštite pravo prvenstva u naplati potraživanja iz imovine koja je dana kao pokriće i to u slučaju prisilne likvidacije ili sanacije izdavalatelja. Imatelji obveznica dobivaju periodičke uplate, kupone, a glavnice po dospelju.

Pokrivene obveznice namijenjene su kvalificiranim nalogodavateljima, profesionalnim ulagateljima te malim ulagateljima uz uvjet da je taj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

Rizici povezani s ulaganjem u pokrivene obveznice

1. Rizik insolventnosti izdavalatelja.
2. Rizik da imovina koja je u osiguranju nije u svakom trenutku dovoljna za pokrivanje izdavalateljevih obveza ili da zamjenska imovina nije dodana na vrijeme kao osiguranje.
3. Rizik da imatelji neće primiti iznos glavnice na planirani datum dospjeća, što se može dogoditi u slučaju da dospjevaju unutar razdoblja produljenja roka dospjeća drugih pokrivenih obveznica istog izdavalatelja.
4. Rizik nelikvidnosti sekundarnog tržišta je prisutan jer iako sekundarno tržište pokrivenih obveznica postoji, nije niti približno tako likvidno kao što su to tržišta drugih financijskih instrumenata.
5. Valutni rizik – ulaganje u proizvod koji je denominiran u stranoj valuti, a ne u EUR.
6. Tržišni rizik – rizik da se cijena pokrivenih obveznica neće kretati u skladu s očekivanjem ulagatelja.
7. Rizik značajnog ili potpunog gubitka glavnice – u slučaju prodaje proizvoda prije datuma dospjeća.
8. Rizik prijevremenog otkupa – izdavalatelj zadržava pravo prijevremenog otkupa, a informacije o mogućnosti prijevremenog otkupa navedene su u Konačnim uvjetima izdanja i Prospektu. U najgorem slučaju, ulagatelj može izgubiti i cijeli iznos uloženog.
9. Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) – pokrivene obveznice mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno regulativi koja uređuje sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do gubitka onog dijela vrijednosti ulaganja koje nije pokriveno pripadajućim osiguranjem.

INSTRUMENTI TRŽIŠTA NOVCA

Trezorski, blagajnički i komercijalni zapisi te certifikati o depozitu su kratkoročni utrživi dužnički vrijednosni papiri. Prodaju se uz diskont tako da im je cijena pri prodaji niža od nominale, a o dospelju isplaćuje se nominalni iznos zapisa.

Trezorski zapisi su financijski instrumenti koje izdaje Ministarstvo financija s rokovima dospelja 91, 182, 364 i 728 dana. Upisuju se na aukcijama koje objavljuje Ministarstvo financija, a nakon toga se njima trguje na sekundarnom tržištu.

Proizvod je namijenjen kvalificiranim nalogodavateljima, profesionalnim ulagateljima samo pravnim osobama te malim ulagateljima samo pravnim osobama uz uvjet da je taj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

Blagajnički zapisi su instrument monetarne politike centralne banke i predstavljaju dug države. Upisuju se na aukcijama koje objavljuje Hrvatska Narodna Banka, a nakon toga se njima trguje na sekundarnom tržištu.

Komercijalni zapisi predstavljaju dug izdavatelja, poduzeća, kao rezultat njegove potrebe za kratkoročnim financiranjem. Komercijalne zapise izdaju poduzeća te oni predstavljaju nesigurniji financijski instrument od trezorskih i blagajničkih zapisa. Komercijalni zapis je najčešće neosigurani financijski instrument. Proizvod je namijenjen kvalificiranim nalogodavateljima, profesionalnim ulagateljima te malim ulagateljima uz uvjet da je taj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

Certifikati o depozitu su vrijednosni papiri tržišta novca koje izdaju banke, obično s rokom dospjeća od 30 do 360 dana.

Rizici ulaganja u instrumente tržišta novca:

Ulaganje u instrumente tržišta novca pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja na tržištu kapitala je vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene cijena instrumenta tržišta novca (tržišni rizik) – Sredstva uložena u instrumente tržišta novca kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – instrumenti tržišta novca mogu biti denominirani u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da izdavatelj instrumenta tržišta novca neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik likvidnosti – u pravilu, ne postoje organizirana sekundarna tržišta za instrumente tržišta novca. Stoga nije moguće jamčiti da će se instrumenti moći lako prodati. Rizik likvidnosti postaje manje važan ako izdavatelj jamči isplatu uloženog kapitala u bilo kojem trenutku i kreditno je sposoban da to učini.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod kupoprodaje vrijednosnih papira neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) – instrumenti tržišta novca mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja..

Izlazna strategija

U normalnim tržišnim uvjetima instrumente tržišta novca se može prodati prije datuma dospjeća. Pri prodaji instrumenata, prinos može biti manji ili veći u usporedbi s prinosom u trenutku njihove akvizicija. Budući u pravilu, ne postoje organizirana sekundarna tržišta za instrumente tržišta novca moglo bi biti teško pronaći kupca za instrumente tržišta novca u dužem vremenskom razdoblju.

Kretanje prinosa instrumenata tržišta novca u različitim tržišnim uvjetima:

	Tržišna kamatna stopa*		Kreditni bonitet izdavatelja se*	
	Rast	Pad	Poboljšava	Pogoršava
	Prinos			
Prinos trezorskih, blagajničkih, komercijalnih zapisa te certifikata o depozitu	↘	↗	↗	↘

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

IZVEDENICE

Izvedenice su ugovori čija je vrijednost izvedena iz nekog drugog financijskog instrumenta.

Izvedenice su namijenjene kvalificiranim nalogodavateljima, profesionalnim ulagateljima pravnim osobama te malim ulagateljima pravnim osobama uz uvjet da je ovaj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

- Terminska kupoprodaja deviza (FX Outright Forward)

Kupnja ili prodaja valute za neku drugu valutu po dogovorenom tečaju sa danom namire u budućnosti. Razlika u tečaju između FX Spot transakcije i FX Outright forward transakcije je posljedica razlike u kamatnim stopama na valute uključene u transakciju.

Rizici ulaganja u FX outright Forward:

Ulaganje u FX outright Forward pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja u FX outright Forward predstavlja vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene tržišnih cijena FX outright Forward-a (tržišni rizik) – Sredstva uložena u FX outright Forward kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – FX outright Forward je denominiran u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute. Kupnjom/prodajom FX outright Forward-a kupac/prodavalatelj je izložen mogućim gubicima ako tečaj na tržištu počinje padati/rasti.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da ugovorna osoba neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod namire izvedenice po dospijeću i/ili u toku trajanja izvedenice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) – FX outright Forward mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja.

Izlazna strategija

FX Outright Forwarda je kreiran za držanje do dospijeća. Međutim, proizvod se može terminirati prije dospijeća kad se obje strane usuglase o glavnim uvjetima terminacije proizvoda. Ako se proizvod terminira prije dospijeća, Klijent može očekivati značajan gubitak.

Kretanje vrijednosti FX forwarda-a u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Kupnja bazne valutu	Prodaja bazne valute
Razvoj ekonomske situacije u vezi s relevantnom valutom/valutama*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Tržišna očekivanja koja se odnose na buduća kretanja relevantne valute/valuta*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Vijesti bitne za relevantnu valutu/valute*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Politički i psihološki faktori*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

Za FX forarde u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/devizno-trziste/terminska-kupoprodaja-strane-valute>

- Neisporučiva terminska kupoprodaja deviza (Non-delivery FX Outright Forward)

Specijalni slučaj kada dvije suprotne FX Outright Forward transakcije s istim parom valuta i istim danom namire, gdje se kupljeni i prodani iznosi valuta ne izmjenjuju, nego se saldiraju i samo se preostala razlika namiruje (razlika između FX Outright Forward stope u otvaranju i stope u zatvaranju pozicije pomnožena s iznosom valute). Namira transakcija je u budućnosti, više od dva radna dana od dana trgovanja.

Rizici ulaganja u Non-delivery FX outright Forward:

Ulaganje u Non-delivery FX outright Forward pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja u Non-delivery FX outright Forward predstavlja vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene tržišnih cijena Non-delivery FX outright Forward-a (tržišni rizik) – Sredstva uložena u Non-delivery FX outright Forward kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – Non-delivery FX outright Forward je denominiran u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute. Kupnjom/prodajom Non-delivery FX outright Forward-a kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako tečaj na tržištu počinje padati/rasti.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da ugovorna osoba neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod namire izvedenice po dospeljeću i/ili u toku trajanja izvedenice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) – Non –delivery FX outright Forward mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja.

Izlazna strategija

Non –delivery FX Outright Forward je kreiran za držanje do dospeljeća. Međutim, proizvod se može terminirati prije dospeljeća kad se obje strane usuglase o glavnim uvjetima terminacije proizvoda. Ako se proizvod terminira prije dospeljeća, Klijent može očekivati značajan gubitak.

Kretanje vrijednosti Non-delivery FX Outright Forward- a u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Kupnja bazne valutu	Prodaja bazne valute
Razvoj ekonomske situacije u vezi s relevantnom valutom/valutama*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Tržišna očekivanja koja se odnose na buduća kretanja relevantne valute/valuta*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Vijesti bitne za relevantnu valutu/valute*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Politički i psihološki faktori*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

Za Non-delivery FX Outright Forward u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/devizno-trziste/terminska-kupoprodaja-strane-valute>.

- Valutni swap (FX Swap)

Kombinacija dvije komplementarne FX transakcije sa istim parom valuta od kojih je jedna FX Spot ili FX outright forward, a druga FX outright forward sa različitim datumima valuta i tečajevima. Iznos «zamišljene» glavnice, datum dospjeća i tečajevi se odrede u trenutku dogovora. FX swap se sastoji od kombinacija spot i forward transakcija: *Spot purchase + forward sale* ili *Spot sale + forward purchase*, ili od dvije forward transakcije s različitim dospjećima: *Forward purchase + forward sale* ili *Forward sale + forward purchase*. U svakom slučaju obje transakcije koje tvore FX swap moraju biti dogovorene u istom trenutku, u protivnom postoji rizik promjene tečaja.

Tečaj svih forward transakcija unutar FX swap transakcije se izračunava preko FX spot tečaja i razlike u kamatama na valute uključene u transakciju.

Rizici ulaganja u FX Swap:

Ulaganje u FX Swap pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja u FX Swap predstavlja vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene tržišnih cijena FX Swap-a (tržišni rizik) – Sredstva uložena u FX Swap kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Rizik promjene kamatnih stopa (kamatni rizik) – je sastavni dio tržišnog rizika i proizlazi iz volatilnosti budućih kretanja kamatnih stopa na tržištu. Kupnjom/prodajom FX Swap-a kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako kamatne stope na tržištu počinju padati/rasti.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – FX Swap je denominiran u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute. Kupnjom/prodajom FX Swap-a kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako tečaj na tržištu počinje padati/rasti.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da ugovorna osoba neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod namire izvedenice po dospjeću i/ili u toku trajanja izvedenice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) – Fx swap može biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja.

Izlazna strategija:

FX Swap je kreiran za držanje do dospjeća. Međutim, proizvod se može terminirati prije dospjeća kad se obje strane usuglase o glavnim uvjetima terminacije proizvoda. Ako se proizvod terminira prije dospjeća, Klijent može očekivati značajan gubitak.

Funkcioniranje i performanse FX swap-a u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Vrijednost Fx swap-a	
		Strana A prodaja bazne valute /kupnja varijabilne valute	Strana B kupnja bazne valute /prodaja varijabilne valute
Promjena u diferencijalima kamatnih stopa između ugovorenih valuta*	Povećanje razlike između kamatnih stopa između ugovorenih valuta	↘	↗
	Smanjenje razlike između kamatnih stopa između ugovorenih valuta	↗	↘

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

Za FX swap u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/devizno-trziste/valutni-swap>.

- Kamatni swap (Interest Rate Swaps)

Dogovor dviju strana o periodičnim isplata kamata tijekom života IRS, na određene datume na osnovu iznosa «zamišlene» glavnice. Jedna strana plaća fiksnu kamatnu stopu, dok druga plaća promjenjivu kamatnu stopu baziranu na nekoj referentnoj stopi (LIBOR, EURIBOR i sl.). To je vanbilančni proizvod jer se glavnica nikad ne izmjenjuje nego samo služi za izračun kamata. Iznos «zamišljene» glavnice se može i mijenjati (smanjivati – *Amortizing Swap* ili povećavati – *Accreting Swap*). Strane se mogu dogovoriti da se izmjenjuje samo razlika u kamatnim stopama. IRS se obično upotrebljava za upravljanje i zaštitu od rizika promjene kamatnih stopa, ali se može koristiti i u spekulativne svrhe. IRS mogu biti:

- fiksna/promjenjiva (coupon swap ili plain vanilla swap)
- promjenjiva/promjenjiva (basis swap).

Rizici ulaganja u Interest Rate Swap:

Ulaganje u Interest Rate Swaps pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja u Interest Rate Swaps predstavlja vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene tržišnih cijena Interest Rate Swaps (tržišni rizik) – Sredstva uložena u Interest Rate Swaps kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Rizik promjene kamatnih stopa (kamatni rizik) – je sastavni dio tržišnog rizika i proizlazi iz volatilnosti budućih kretanja kamatnih stopa na tržištu. Kupnjom/prodajom Interest Rate Swaps kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako kamatne stope na tržištu počinju padati/rasti.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – Interest Rate Swap može biti denominiran u različitoj valuti od domicilne (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute. Kupnjom/prodajom Interest Rate Swap-a kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako tečaj na tržištu počinje padati/rasti.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da ugovorna osoba neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod namire izvedenice po dospelju i/ili u toku trajanja izvedenice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) – Interest Rate Swap može biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja.

Izlazna strategija

Interest Rate Swap je kreiran za držanje do dospelja. Međutim, proizvod se može terminirati prije dospelja kad se obje strane usuglase o glavnim uvjetima terminacije proizvoda. Ako se proizvod terminira prije dospelja, Klijent može očekivati značajan gubitak.

Funkcioniranje i performanse Interest Rate Swap-a u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Vrijednost IRS-a za stranu koja plaća fiksnu kamatnu stopu	Vrijednost IRS-a za stranu koja plaća varijabilnu kamatnu stopu
Promjene relevantnih dugoročnih kamatnih stopa*	Pozitivne	↗	↘
	Negativne	↘	↗

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

Strana koja plaća fiksnu kamatnu stopu ostvaruje profit u slučaju porasta tržišnih kamatnih stopa. Strana koja prima plaća varijabilnu kamatnu stopu ostvaruje profit u slučaju pada tržišnih kamatnih stopa.

Za Interest Rate Swap u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/kamatno-trziste/kamatni-swap>.

- Međualutni kamatni swap (Cross Currency Swaps)

Slično Interest rate swapovima, predstavlja dogovor dviju strana o periodičnim isplata kamata tijekom života swap-a, na određene datume na osnovu iznosa «zamišljene» glavnice. Jedna strana plaća fiksnu ili promjenjivu kamatnu stopu, dok druga plaća fiksnu ili promjenjivu kamatnu baziranu na nekoj referentnoj stopi (LIBOR, EURIBOR i sl.) s time da je iznos „zamišljene“ glavnice u različitim valutama. Tijekom života swapa strane plaćaju kamate u valuti koju su primili kada su se glavnice izmijenile.

Izmjena glavnice može biti:

- Na početku i na kraju ugovornog perioda,
- Nema izmjene glavnice,
- Samo na početku ugovornog perioda,
- Samo na kraju ugovornog perioda.

Rizici ulaganja u Cross Currency Swap:

Ulaganje u Cross Currency Swap pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja u Cross Currency Swap predstavlja vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene tržišnih cijena Cross Currency Swap-a (tržišni rizik) – Sredstva uložena u Cross Currency Swap kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Rizik promjene kamatnih stopa (kamatni rizik) – je sastavni dio tržišnog rizika i proizlazi iz volatilnosti budućih kretanja kamatnih stopa na tržištu. Kupnjom/prodajom Cross Currency Swap-a kupac/prodavalatelj je izložen mogućim gubicima ako kamatne stope na tržištu počinju padati/rasti.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – Cross Currency Swap može biti denominiran u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute. Kupnjom/prodajom Cross Currency Swap-a kupac/prodavalatelj je izložen mogućim gubicima ako tečaj na tržištu počinje padati/rasti.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da ugovorna osoba neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod namire izvedenice po dospeljeću i/ili u toku trajanja izvedenice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) – Cross Currency Swap može biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do potpunog gubitka vrijednosti ulaganja..

Izlazna strategija

Cross Currency Swap je kreiran za držanje do dospeljeća. Međutim, proizvod se može terminirati prije dospeljeća kad se obje strane usuglase o glavnim uvjetima terminacije proizvoda. Ako se proizvod terminira prije dospeljeća, Klijent može očekivati značajan gubitak.

Funkcioniranje i performanse Cross Currency Swap u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Vrijednost CC swap-a	
		Strana A prodaja bazne valute /kupnja varijabilne valute	Strana B kupnja bazne valute /prodaja varijabilne valute
Promjena u diferencijalima kamatnih stopa između ugovorenih valuta*	Povećanje razlike između kamatnih stopa između ugovorenih valuta	↘	↗
	Smanjenje razlike između kamatnih stopa između ugovorenih valuta	↗	↘

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

Za Cross Currency Swap u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/kamatno-trziste/kamatni-swap>.

ETF

ETF (engl. Exchange Traded Fund) je investicijski fond kojim se trguje na burzi, za razliku od tipičnog investicijskog fonda koji nije uvršten na burzu. Cijena udjela u tipičnom investicijskom fondu računa se samo jednom na kraju dana dok se cijena udjela/dionice ETF-a mijenja kontinuirano tijekom dana ovisno o ponudi i potražnji na tržištu. ETF ima minimalno jednog održavatelja tržišta (engl. *market maker*) odnosno zasebnog brokera koji omogućava ulagatelju kupnju ili prodaju ETF-a u svakom trenutku te osigurava da cijena udjela/dionice ETF-a na burzi ne odstupa bitno od neto vrijednosti imovine (NAV) po udjelu/dionici ili indikativnog NAV-a, ako je primjenjivo. Indikativni NAV je neto vrijednost imovine ETF-a unutar radnog dana. Propast izdavatelja odnosno društva za upravljanje ETF-om nema utjecaja na imovinu ETF-a budući da se radi o imovini koja je izdvojena od imovine društva.

ETF-ove karakteriziraju visoka likvidnost (radi uloge održavatelja tržišta), niski troškovi i jednostavnost ulaganja.

Postoji više vrsta ETF-ova, pri čemu izdajamo **dioničke ETF-ove** (omogućuju izloženost košarici dionica, uglavnom specifičnog industrijskog sektora ili geografskog područja); **obvezničke ETF-ove** (izloženost državnim, korporativnim ili municipalnim obveznicama), **robne ETF-ove** (daju mogućnost izlaganja robama kao što su nafta, zlato, energenti).

ETF može u sebi imati ugrađenu i polugu (engl. Leverage) što znači da upotrebljava financijsku izvedenicu kako bi pojačao povrat na temeljnu imovinu, primjerice u odnosu 2:1 ili 3:1 što rezultira s dvostruko ili trostruko većom volatilnošću temeljne robe. Uporaba poluge povećava potencijalnu dobit, ali i potencijalne gubitke.

Prije ulaganja u ETF-ove svakako je potrebno upoznati se s Prospektom i Dokumentom s ključnim informacijama (KID) pojedinog ETF-a.

Rizici ulaganja u ETF-ove:

1. Rizik promjene cijene ETF-a (tržišni rizik) – cijena udjela/dionice u ETF-u će pasti u slučaju pada vrijednosti temeljne imovine u koju je uloženo u sklopu ETF-a što znači da postoji mogućnost gubitka uloženog iznosa.
2. *Tracking error* rizik – rizik da uspješnost ETF-a odstupa od uspješnosti temeljne imovine radi različitih faktora (primjerice, naknada, transakcijskih troškova, nesavršene replikacije).
3. Valutni rizik – ulaganje u ETF koji je denominiran u stranoj valuti, a ne u EUR čime se ulagatelj izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute.
4. Kreditni rizik – rizik da izdavatelj imovine u koju je uloženo u sklopu ETF-a neće u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze, što će negativno utjecati na vrijednost imovine ETF-a
5. Rizik likvidnosti – rizik nemogućnosti kupnje/prodaje ETF-a neovisno o prisutnosti održavatelja tržišta.

ETC

ETC (engl. *Exchange Traded Commodity*) je dužnički financijski instrument kojim se trguje na burzi i koji ulagatelju daje mogućnost izloženosti robama vezanim uz, primjerice, poljoprivredu (kukuruz, pšenica), energiju (nafta, prirodni plin) ili metale (zlato, srebro, bakar) i to bez obaveze fizičkog vlasništva nad takvom robom. Cijena ETC-a se kreće ovisno o kretanju cijene temeljne robe (što može biti pojedinačna roba ili košarica više roba). Iako se ne smatraju investicijskim fondovima, svaki ETC ima NAV odnosno neto vrijednost imovine koja ovisi o ulaganjima koja čine ETC. ETC-ove izdaju financijske institucije te je prije ulaganja potrebno provjeriti kreditni rejting izdavatelja.

ETC može u sebi imati ugrađenu i polugu, što znači da je strukturiran na način da se kretanje cijene robe množi s određenim faktorom (primjerice, 2 ili 3) što rezultira s dvostruko ili trostruko većom volatilnošću temeljne robe. Uporaba poluge povećava potencijalnu dobit, ali i potencijalne gubitke.

Rizici ulaganja u ETC-ove:

1. Rizik promjene cijene ETC-a (tržišni rizik) – cijena ETC-a će pasti u slučaju pada vrijednosti imovine u koju je uloženo u sklopu ETC-a što znači da postoji mogućnost gubitka uloženog iznosa. Cijena temeljne robe pod utjecajem je raznih globalnih faktora te zna biti visoko volatilna.
2. *Tracking error* rizik – rizik da uspješnost ETC-a odstupa od uspješnosti temeljne robe radi različitih faktora (primjerice, naknada, transakcijskih troškova, nesavršene replikacije).
3. Kreditni rizik - vjerojatnost da izdavatelj instrumenta ETC-a neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
4. Valutni rizik – ulaganje u ETC koji je denominiran u stranoj valuti, a ne u EUR čime se ulagatelj izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute.
5. Rizik likvidnosti – rizik nemogućnosti kupnje/prodaje ETC-a.
6. Rizik druge ugovorne strane – rizik da izdavatelj ili druge strane uključene u ETC ne ispune svoje ugovorne obveze što će se negativno odraziti na vrijednost ETC-a.

13. UDJELI U SUBJEKTIMA ZA ZAJEDNIČKA ULAGANJA

- **Investicijski fondovi kojima upravlja Erste Asset Management d.o.o.**

1. Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom

Otvoreni investicijski fond predstavlja zasebnu imovinu, bez pravne osobnosti, koju osniva društvo za upravljanje i kojom društvo za upravljanje upravlja u svoje ime i za zajednički račun imatelja udjela u toj imovini u skladu s odredbama Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom („Narodne novine“ br. 44/2016, uključujući i sve naknadne izmjene i dopune; dalje u tekstu „ZOIF“), prospekta i pravila toga fonda. Udjeli u otvorenom investicijskom fondu se, na zahtjev imatelja udjela, otkupljuju, izravno ili neizravno, iz imovine otvorenog investicijskog fonda.

Ulaganjem sredstava u otvorene investicijske fondove, investitori dobivaju profesionalnu uslugu ulaganja njihovih sredstva u financijske instrumente kao što su obveznice, dionice, komercijalni i trezorski zapisi itd. Na taj način investitor postaje sudionik financijskog tržišta, gdje kroz diverzifikaciju ulaganja u razne financijske instrumente može ostvariti primjereni prinos na svoja ulaganja.

Primanje zahtjeva za kupnju/otkup/ prijenos udjela u subjektima u zajednička ulaganja i prosljeđivanje istih društvu za upravljanje smatra se investicijskom uslugom zaprimanja i prijenosa naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata iz članka 5., st. 1., točka 1., ZTK-a.

Radi stvaranja realne slike o ulaganju, kao i donošenja primjerene odluke o ulaganju u fond, zainteresirani ulagatelj mora voditi računa o temeljnom investicijskom pravilu prema kojem je očekivani povrat na uložena sredstva razmjerni riziku koji se pri ulaganju preuzima, odnosno, što je veći očekivani povrat na uložena sredstva, to je veći rizik koji se preuzima takvim ulaganjem.

Erste Asset Management d.o.o. upravlja UCITS fondovima, odnosno otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom:

- a) koji imaju za isključivi cilj zajedničko ulaganje imovine, prikupljene javnom ponudom udjela u fondu, u prenosive vrijednosne papire ili u druge oblike likvidne financijske imovine, a koji posluju po načelima razdiobe rizika;
- b) čiji udjeli se, na zahtjev ulagatelja, otkupljuju izravno ili neizravno, iz imovine fonda; i
- c) koji su osnovani u skladu s dijelom 10. ZOIF-a.

Pri upravljanju fondovima društvo za upravljanje nastoji ostvariti primjereni prinos na sredstva uložena u fond, vodeći pri tome računa o sigurnosti, profitabilnosti, razdiobi rizika i likvidnosti kako je to definirano

prospektom svakog fonda. UCITS fondovi su namijenjeni kvalificiranim nalogodavateljima, profesionalnim ulagateljima te malim ulagateljima uz uvjet da je ovaj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

2. Alternativni investicijski fondovi

Alternativni investicijski fond predstavlja zasebnu imovinu, bez pravne osobnosti, koju osniva društvo za upravljanje i kojom društvo za upravljanje upravlja u svoje ime i za zajednički račun imatelja udjela u toj imovini u skladu s odredbama Zakona o alternativnim investicijskim fondovima („Narodne novine“ br. 21/2018, uključujući i sve naknadne izmjene i dopune; dalje u tekstu: „ZAIF“) i pravilima toga fonda. Udjeli u alternativnom investicijskom fondu se, na zahtjev imatelja udjela, otkupljuju, izravno ili neizravno, iz imovine alternativnog investicijskog fonda.

Alternativni mješoviti investicijski fondovi s privatnom ponudom namijenjeni su ulagateljima fizičkim osobama koji se u skladu sa ZTK na vlastiti zahtjev mogu tretirati kao profesionalni ulagatelji te malim ulagateljima (kategorizacija sukladno ZTK) pod uvjetom da udovoljavaju kriterijima za kvalificirane ulagatelje sukladno Zakonu o alternativnim investicijskim fondovima uz uvjet da je ovaj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

Ulaganjem sredstava u alternativne investicijske fondove, ulagatelji dobivaju profesionalnu uslugu ulaganja njihovih sredstva u financijske instrumente kao što su obveznice, dionice, komercijalni i trezorski zapisi itd. Na taj način ulagatelj postaje sudionik financijskog tržišta, gdje kroz diverzifikaciju ulaganja u razne financijske instrumente može ostvariti primjereni prinos na svoja ulaganja.

Radi stvaranja realne slike o ulaganju, kao i donošenja primjerene odluke o ulaganju u fond (kako je niže definiran), zainteresirani ulagatelj mora voditi računa o temeljnom investicijskom pravilu prema kojem je očekivani povrat na uložena sredstva razmjernan riziku koji se pri ulaganju preuzima, odnosno, što je veći očekivani povrat na uložena sredstva, to je veći rizik koji se preuzima takvim ulaganjem.

Erste Asset Management d.o.o. upravlja alternativnim fondovima s privatnom ponudom:

- a) koji imaju za isključivi cilj zajedničko ulaganje imovine, prikupljene privatnom ponudom udjela u fondu, u prenosive vrijednosne papire ili u druge oblike likvidne financijske imovine, a koji posluje po načelima razdiobe rizika;
- b) čiji udjeli se, na zahtjev ulagatelja, otkupljuju izravno ili neizravno, iz imovine fonda; i
- c) koji su osnovani u skladu s dijelom 12. ZAIF-a.

Pri upravljanju fondovima društvo za upravljanje nastoji ostvariti primjereni prinos na sredstva uložena u fond, vodeći pri tome računa o sigurnosti, profitabilnosti, razdiobi rizika i likvidnosti kako je to definirano pravilima pojedinog fonda.

Ponuda otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom i alternativnih investicijskih fondova kojima upravlja Erste Asset Management d.o.o. se nalazi na internet stranici <https://www.erste-am.hr/hr/ulagatelji>.

- **Investicijski fondovi kojima upravlja Erste Asset Management GmbH**

UCITS fondovi Erste Asset Managementa GmbH su namijenjeni kvalificiranim nalogodavateljima, profesionalnim ulagateljima te malim ulagateljima uz uvjet da je ovaj proizvod prikladan ili primjeren za takvu vrstu ulagatelja.

Ponuda otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom kojima upravlja Erste Asset Management GmbH se nalazi na internet stranici <https://www.erste-am.hr/hr/ulagatelji>.

Klijenti mogu kupiti investicijske fondove kojima upravljaju Erste Asset Management d.o.o. i Erste Asset Management GmbH putem distribucijske mreže Banke.

Rizici povezani s ulaganjem u udjele u otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom (udjeli u UCITS fondovima) i alternativne investicijske fondove (udjeli u AIF fondovima) su sljedeći:

- Kreditni rizik – predstavlja vjerojatnost da izdavalatelj financijskog instrumenta koji je uključen u imovinu fonda ili osoba s kojom investicijsko društvo u svoje ime, a za račun fonda, sklapa poslove na financijskim tržištima, neće u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze, što bi negativno utjecalo na likvidnost i vrijednosti imovine fonda.
- Valutni rizik - imovina fonda se može uložiti u financijske instrumente denominirane u različitim valutama (npr. euro, američki dolar), čime je taj dio imovine izložen riziku promjene tečaja pojedine valute u odnosu na obračunsku valutu u kojoj se mjeri prinos na ulaganje u fondu. Postoji rizik deprecijacije (pada) i aprecijacije (rasta) tečaja tih valuta, što može utjecati na rast ili pad vrijednosti udjela u fondu.
- Rizik promjene kamatnih stopa - predstavlja vjerojatnost da će prinos do dospelja kupljenih dužničkih vrijednosnih papira porasti odnosno da će u trenutku kada se dužnički vrijednosni papir treba unovčiti biti veći od onog uz koji je kupljen, a što će za posljedicu imati gubitak.
- Tržišni rizik - imovina fonda koja je uložena u financijske instrumente kojima se trguje na tržištima izložena je dnevnim promjenama cijena što utječe na rast ili pad vrijednosti imovine odnosno neto vrijednosti udjela.
- Rizik likvidnosti - vjerojatnost da će fond imati teškoće pri pronalaženju sredstava za namiru obveza povezanih s povlačenjem udjela iz fonda ili financijskim instrumentima zbog nemogućnosti brze prodaje financijske imovine po cijeni približno jednakoj fer vrijednosti te imovine ili pri prodaji željene količine nekog instrumenta u željenom trenutku.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa - rizik značajne promjene zakonskih i/ili poreznih propisa na način koji negativno utječe na profitabilnost ulaganja u financijske instrumente i položaj ulagatelja. Ovaj rizik posebno je važan ako ulagatelj ulaže u strane investicijske fondove čiji zakonski, a posebno porezni tretman može biti bitno drugačiji od onoga domaćih investicijskih fondova i time znatno utjecati na isplativost ulaganja.

14. SAŽETAK POLITIKE IZVRŠAVANJA NALOGA

14.1. Općenito

- a) Sukladno odredbama ZTK Banka je usvojila Politiku izvršavanja naloga kojom se utvrđuju ključni koraci koje Banka poduzima kako bi se postigao najpovoljniji ishod pri izvršavanju naloga malog ulagatelja, profesionalnog ulagatelja ili kvalificiranog nalogodavatelja. Politika izvršavanja naloga se uručuje Klijentima prije pružanja relevantne investicijske usluge te će se smatrati da je Klijent zadavanjem svakog Naloga dao suglasnost na Politiku izvršavanja naloga.
- b) Ovim sažetkom Politike izvršavanja naloga nastoji se malom ulagatelju pružiti osnovne informacije o Politici izvršavanja naloga s naglaskom na ukupne troškove koje mali ulagatelj snosi prilikom trgovanja te na podatke o Mjestima izvršenja naloga. Ovaj sažetak sadrži i poveznicu na podatke o kvaliteti izvršenja naloga.
- c) Izvršavanje naloga po najpovoljnijim uvjetima za Klijenta jedan je od ključnih načina zaštite ulagatelja sukladno ZTK. Zahtjevi se odnose na investicijska društva koja zaprimaju i prenose naloge Klijenata u vezi jednog ili više financijskih instrumenata te izvršavaju naloge za račun Klijenata. Nalozi Klijenata, koje Banka zaprima i prenosi i/ili izvršava, dalje će se navoditi samo kao Nalozi.
- d) Kada investicijsko društvo izvršava Nalog u ime malih ulagatelja, najpovoljniji ishod se utvrđuje u smislu ukupne naknade, koja predstavlja cijenu financijskog instrumenta te troškove koji se odnose na izvršenje. Navedeni troškovi uključuju sve troškove koji se izravno odnose na izvršenje Naloga, uključujući naknade Mjesta izvršenja, naknade prijeboja i namire i sve ostale naknade koje se plaćaju trećim osobama uključenim u izvršenje Naloga.

14.2. Standardi izvršenja Naloga

Banka izvršava Naloga Klijenata u skladu sa sljedećim standardima:

- a) Banka poduzima razumne korake kako bi na dosljedan način postigla najpovoljniji ishod pri izvršenju Naloga Klijenata. Banka izvršava Naloga Klijenata na Mjestima izvršenja, koja se smatraju pogodnim za tu svrhu. Mjesta izvršenja uključuju uređena tržišta (UT), multilateralne trgovinske platforme (MTP), organizirane trgovinske platforme (OTP), sistematske internalizatore (SI), održavatelje tržišta (OT) i ostale pružatelje likvidnosti (OPL).
- b) Prilikom izvršenja Naloga, za potrebe određivanja relativne važnosti čimbenika kao što su cijena, troškovi, brzina, vjerojatnost izvršenja i namire, veličina, vrsta i druge okolnosti relevantne za izvršavanje Naloga Banka uzima u obzir kategorizaciju Klijenta, obilježja Naloga Klijenta, obilježja financijskih instrumenata koji su predmet tog Naloga i obilježja Mjesta izvršenja na koja se Nalog može usmjeriti.
- c) Ako postoji posebna izričita uputa Klijenta koja se odnosi na Nalog ili na posebno obilježje Naloga, Banka će izvršiti Nalog u skladu s takvom uputom čime se smatra da je obveza Banke postizanja najpovoljnijeg ishoda za Klijenta ispunjena. Klijent treba imati na umu da u tom slučaju Banka nije dužna provesti Nalog u skladu s Politikom izvršavanja naloga.
- d) Pri odabiru druge strane kojoj se prenosi Nalog za izvršenje (u daljnjem tekstu: broker), Banka primjenjuje standardizirani postupak odabira prilikom kojeg se na redovnoj osnovi procjenjuje imaju li brokeri učinkovite politike izvršenja i strukture koje osiguravaju najpovoljnije izvršenje na dosljednoj osnovi u skladu s Politikom izvršavanja naloga i ZTK-a.
- e) Banka je dužna na zahtjev Klijenta dokazati da je Nalog izvršen u skladu s Politikom izvršavanja naloga ili u skladu sa Klijentovim posebnim uputama.
- f) Banka nudi izvršenje Naloga malih ulagatelja u sljedećim financijskim instrumentima: dionice, burzovno utrživi fondovi (ETF), obveznice, investicijski fondovi, certifikati i varanti, OTC izvedenice.

14.3. Naknade

Svi podaci o naknadama navedeni su u cjeniku svake investicijske usluge i/ili pomoćne usluge koje Banka pruža i obavlja (dalje u tekstu: Cjenik) i koji je svakom Klijentu ili potencijalnom Klijentu dostupan prije ugovaranja navedenih usluga i aktivnosti. Za sve ostale naknade, troškove i povezane izdatke na koje se referira u Cjeniku, potrebno je kontaktirati relevantnu organizacijsku jedinicu Banke naznačenu u ovom dokumentu. Banka Klijentu prije ugovaranja transakcije komunicira trošak usluge. Za OTC izvedenice Banka Klijentu ne zaračunava trošak transakcije.

14.4. Praćenje i pregled politike izvršenja

- a) Najpovoljnije Mjesto izvršenja za određeni financijski instrument se utvrđuje na temelju numeričkog modela bodovanja na način da se faktorima vezanima uz izvršenje Naloga dodjeljuju različiti ponderi i isti se vrednuju pomoću modela bodovanja. Mjesto izvršenja s najviše bodova je izabrano kao Mjesto izvršenja
- b) Izbor Mjesta izvršenja sukladno Politici izvršavanja naloga se godišnje revidira. Postupak provjere se može raditi i češće, primjerice kada se pojave indicije da su važni kriteriji kod odabira pojedinog Mjesta izvršenja postali nevažeći ili neprihvatljivi. Banka će pravovremeno obavijestiti svoje Klijente o materijalnim promjenama koje se odnose na Politiku izvršavanja naloga.
- c) Banka je razvila procedure i postupke za provjeru kvalitete izvršenja Naloga. Provjere se izvršavaju po faktorima izvršenja za svaku od vrsta financijskih instrumenata navedenih u točki 13.2. Izvješća o kvaliteti izvršenja objavljena od strane Mjesta izvršenja služe kao ulazni parametar kod procjene od strane Banke.
- d) Za OTC izvedenice, Banka provjerava jesu li cijene ugovorene s Klijentima u skladu s tržišnim cijenama. U postupcima vrednovanja i pregleda procesa koji provodi Banka u tu svrhu, redovito se uzimaju u obzir podaci s tržišta.

14.5. Top 5 izvještaji i izvještaj o kvaliteti izvršenja

- a) Banka će objavljivati, na godišnjoj razini:
  - pet najboljih mjesta izvršenja u smislu volumena trgovanja za sve izvršene Naloga Klijenata i

- pet najboljih investicijskih društava u smislu volumena trgovanja kojima je u prethodnoj godini prenijela ili predala Naloga Klijenata na izvršenje
- b) Banka će objavljivati na tromjesečnoj razini, podatke koji se odnose na kvalitetu izvršenja Naloga Klijenata, gdje Banka djeluje u svojstvu sistematskog internalizatora ili drugog pružatelja likvidnosti.
- c) Predmetni izvještaji će se objavljivati na internetskoj stranici Banke: <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/stednja-i-investicije/investicije/brokerske-usluge>.

15. Prilog 1. Sažetka Politike izvršavanja naloga - Mjesta izvršenja – za malog ulagatelja

Financijski instrumenti	Zemlja	Mjesto izvršenja	Pristup	Usmjeravanje
Dionice i ETF	Austrija	Vienna Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
		Erste Best Execution		
		Erste group Fond Execution		
		Erste Group Systematic Internaliser		
	Njemačka	Xetra Frankfurt	vlastiti pristup Erste Group1	elektronski
		Börse Frankfurt	vlastiti pristup Erste Grupe1 ili broker	elektronski
		Börse Stuttgart	broker	elektronski
		Tradegate	broker	elektronski
		Börse München	broker	elektronski
		Börse Berlin	broker	elektronski
		Börse Hamburg	broker	elektronski
		Börse Hannover	broker	elektronski
	Danska	NASDAQ OMX – Copenhagen	broker	elektronski
	Finska	NASDAQ OMX – Helsinki	broker	elektronski
	Francuska	NYSE Euronext – Paris	broker	elektronski
	Velika Britanija	London Stock Exchange	broker	elektronski
	Italija	Borsa Italiana	broker	elektronski
	Hrvatska	Zagreb Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
	Nizozemska	Euronext Amsterdam	broker	elektronski
	Norveška	Oslo Bors	broker	elektronski
	Poljska	Warsaw Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
	Rumunjska	Bukarest Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
	Švedska	Nasdaq Stockholm	broker	elektronski
	Švicarska	SIX Swiss Exchange	broker	elektronski
		Six Swiss - Blue Chips Segment	broker	elektronski
		Six Swiss Exchange	broker	elektronski
		Scoach SWX	broker	elektronski
	Slovenija	Ljubljana Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
	Slovačka	Bratislava Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
	Španjolska	Bolsa de Madrid	broker	elektronski
	Češka	Prague Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
	Madžarska	Budapest Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
	Australija	Australian Securities Exchange	broker	elektronski
	Hong Kong	Hong Kong Stock Exchange	broker	elektronski
	Japan	Tokyo Stock Exchange	broker	elektronski
	Kanada	Toronto Stock Exchange	broker	elektronski
		Canadian National Stock Exchange	broker	elektronski
		Toronto Stock Exchange	broker	elektronski
		TSX Venture Exchange	broker	elektronski
		Vancouver	broker	elektronski
USA	New York Stock Exchange	broker	elektronski	
	NASDAQ	broker	elektronski	
	NYSE American	broker	elektronski	
	BATS US	broker	elektronski	

		NYSE Arca	broker	elektronski
	Crna Gora	Montenegro berza	broker	elektronski
	Srbija	Belgrade Stock Exchange	broker	elektronski
		OTC		
Obveznice	Hrvatska	Zagreb Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	
	Njemačka	Börse Frankfurt	broker	elektronski
		Börse Stuttgart	broker	elektronski
		Börse München	broker	elektronski
		Börse Berlin	broker	elektronski
		Börse Hamburg	broker	elektronski
	Austrija	Vienna Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
	MTFs	MTF Bloomberg	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
		MTF MarketAxess	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
		Erste Group		elektronski
	OTC			
Investicijski fondovi	Njemačka	Börse Frankfurt	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
		Börse München	broker	elektronski
		Börse Berlin	broker	elektronski
		Börse Hamburg	broker	elektronski
		Börse Stuttgart	broker	elektronski
		investicijska društva	broker	elektronski
		OTC		
Cerifikati i varanti	Austrija	Vienna Stock Exchange	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
	Njemačka	Xetra Frankfurt	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
		Börse Frankfurt	vlastiti pristup Erste Grupe1	elektronski
		Börse Stuttgart	broker	elektronski
		Erste Group		elektronski
		izdavatelji (OTC)		elektronski
OTC izvedenice		Erste Group		manualno

¹ Odnosi se na korištenje subjekata unutar Erste Grupe (Erste Group Bank AG i njezinih podružnica i povezanih društava), uključujući, ali ne ograničavajući se na Ceska Sporitelna A.S., Slovenska Sporitelna A.S., Erste Investment Hungary Zrt., Banca Comerciala Romania S.A., Erste Bank a.d. Novi Sad, Erste&Steiermärkische Bank d.d., Erste Securities Polska S.A. i njihovih ogranaka i podružnica u EU.

Banka zaprima i prenosi Naloge u svezi jednog ili više financijskih instrumenata radi izvršenja društvu Erste Group Bank A.G. za globalna tržišta, društvu Erste Bank a.d. Novi Sad za tržište Republike Srbije, društvu WOOD & Company Financial Services a. s. za tržište Slovenije. U slučaju kada je mjesto izvršenja Zagrebačka burza, Banka sama izvršava Naloge za račun Klijenata.

16. Prilog 2. Sažetka Politike izvršavanja naloga - Pojmovnik

Mjesta izvršenja uključuju:

- Mjesta trgovanja (UT, MTP, OTP)
- Sistematski internalizator (SI)
- Održavatelj tržišta (OT)
- Ostali pružatelji likvidnosti (OPL)

Mjesto trgovanja

Uključuje uređeno tržište, MTP i OTP.

Uređeno tržište (UT)

Multilateralni sustav kojim upravlja i/ili kojeg vodi tržišni operater, a spaja ili olakšava spajanje višestrukih interesa trećih strana za kupnju i prodaju financijskih instrumenata – u okviru sustava i u skladu s njegovim ne diskrecijskim pravilima – na način koji dovodi do sklapanja ugovora u vezi s financijskim instrumentima koji su uvršteni za trgovanje prema njegovim pravilima i/ili sustavima, i koje posjeduje odobrenje za rad i funkcionira redovito.

Multilateralna trgovinska platforma (MTP)

Multilateralni sustav, kojim upravlja investicijsko društvo ili tržišni operater i koji spaja višestruke interese trećih strana za kupnju i prodaju financijskih instrumenata – u okviru sustava i u skladu s ne diskrecijskim pravilima – na način koji dovodi do sklapanja ugovora, koji nije uređeno tržište (UT).

Organizirana trgovinska platforma (OTP)

Multilateralni sustav koji nije uređeno tržište ili MTP i u kojem višestruki interesi trećih strana za kupnju i prodaju obveznica, strukturiranih financijskih proizvoda, emisijskih jedinica ili izvedenica mogu biti u interakciji unutar sustava na način koji dovodi do sklapanja ugovora.

Sistematski internalizator

Investicijsko društvo koje na organiziran, učestao i sustavan način te u znatnoj mjeri trguje za vlastiti račun kada izvršava naloge Klijenata izvan uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a, bez upravljanja multilateralnim sustavom.

Održavatelj tržišta

Osoba koja neprekidno djeluje na financijskim tržištima spremna trgovati za vlastiti račun tako da kupuje i prodaje financijske instrumente uz korištenje vlastitog kapitala po cijenama koje ona utvrđuje.

Mali ulagatelji

Definirano u poglavlju 6. ovog dokumenta.

Profesionalni ulagatelji

Definirano u poglavlju 6. ovog dokumenta.

Kvalificirani nalogodavatelji

Definirano u poglavlju 6. ovog dokumenta.

Broker

Osoba koja je ovlaštena za:

- zaprimanje i prijenos naloga u vezi jednog ili više financijskih instrumenata
- izvršavanje naloga za račun Klijenta.

17. ODGOVORNO ULAGANJE

Banka, kao aktivni partner svojim Klijentima, želi ih podržati u prevladavanju društvenih i ekoloških izazova i prilika te u tome procesu biti uzor svojim zaposlenicima i cijelom financijskom sektoru.

Održiva gospodarska aktivnost za Banku kao članicu Erste grupe predstavlja stvaranje dodane vrijednosti za ljude, okoliš i zajednice u kojima posluje. Ovaj se pristup ostvaruje kroz sljedeća područja:

- Raznolikost - jedinstvenost pojedinaca (dob, spol, kulturno podrijetlo) ključna je za pronalaženje inovativnih rješenja i poslovni uspjeh.
- Okoliš – Banka teži ostvarivanju izravnog pozitivnog učinka na upravljanje prirodnim resursima te neizravno svojim poslovanjem.
- Društvena odgovornost – Banka je predana financiranju kulturnih i društvenih aktivnosti, ali i poticanjem svojih zaposlenika da se osobno uključe u svoje zajednice.

Integracija održivosti u financijske proizvode može dugoročno imati pozitivan učinak na gospodarstvo i cjelokupno društvo.

Za Banku, održivo ulaganje je ulaganje u gospodarsku djelatnost koje doprinosi:

- okolišnom cilju koji se mjeri, na primjer, ključnim pokazateljima učinkovitosti resursa o korištenju energije, obnovljivim izvorima energije, sirovinama, vodi i zemljištu, proizvodnji otpada i emisiji stakleničkih plinova ili o njegovom utjecaju na biološku raznolikost te kružna ekonomija ili
- društvenom cilju, posebno ulaganje koje pridonosi suzbijanju nejednakosti ili koje potiče socijalnu koheziju, socijalnu integraciju i radne odnose, ili ulaganje u ljudski kapital ili ekonomski ili socijalno ugrožene zajednice.

Rizik održivosti je događaj ili stanje koje se odnosi na ekološke aspekte, društvena/socijalna pitanja ili korporativno upravljanje čija bi pojava potencijalno mogla imati materijalne negativne učinke na vrijednost ulaganja.

Glavni štetni učinci (engl. *PAI – Principal Adverse Impact*) su negativni učinci koje pojedine odluke o ulaganju (u sklopu usluge upravljanja portfeljem) i pojedini savjeti o ulaganju (u sklopu usluge investicijskog savjetovanja) imaju na čimbenike održivosti.

Čimbenici održivosti odnose se na okolišna (E), socijalna (S) i upravljačka (G) pitanja. Primjerice, okolišna pitanja odnose se na doprinos očuvanju prirode i bioraznolikosti; socijalna pitanja uključuju borbu protiv nejednakosti, poticanje socijalne integracije i ulaganje u ljudski kapital, dok se upravljačka pitanja odnose na pitanja u vezi sa zaposlenicima, poštovanjem ljudskih prava, borbom protiv korupcije i podmićivanja.

Udovoljavajući regulatornim zahtjevima propisanim Uredbom (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenog 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga (dalje u tekstu: Uredba SFDR), Banka daje sljedeće izjave vezane uz rizik održivosti i razmatranje glavnih štetnih učinaka na čimbenike održivosti u području pružanja usluge investicijskog savjetovanja i upravljanja portfeljem:

Investicijsko savjetovanje

Nastavno na članak 3. stavak 2. i članak 6. stavak 2. Uredbe SFDR Banka izjavljuje da u sklopu pružanja usluge investicijskog savjetovanja ne uzima u obzir rizike održivosti tj. u postupku odabira financijskih instrumenata o kojima savjetuje ne razmatra način na koji proizvođači financijskih instrumenata uključuju rizike održivosti u svoje odluke o ulaganjima. Banka tako postupa iz razloga jer nemaju svi proizvođači o čijim financijskim instrumentima Banka savjetuje zakonsku obvezu objavljivanja informacija o razmatranju rizika održivosti u sklopu postupka upravljanja svojim proizvodima ili to kod pojedinih proizvoda nije primjenjivo.

Dodatno, a nastavno na članak 4. stavak 5. iste Uredbe, Banka izjavljuje kako u sklopu pružanja usluge investicijskog savjetovanja ne uzima u obzir glavne štetne učinke investicijskih preporuka na čimbenike održivosti budući da trenutno nije uspostavljen proces rangiranja/odabira financijskih instrumenata na temelju pokazatelja glavnih štetnih učinaka.

Napominje se kako Banka u postupku investicijskog savjetovanja odnosno izrade osobne preporuke za klijenta, od klijenata prikuplja i podatke o preferencijama u pogledu održivosti, u sklopu čega klijent može iskazati interes za održive proizvode odnosno želi li u svoje ulaganje uvrstiti neki od održivih financijskih instrumenata te takve podatke uzima u obzir kod kreiranja investicijske preporuke, o čemu više možete pročitati u točkama 8.B) i 9. ovog dokumenta.

Upravljanje portfeljem

Uslugu Upravljanja portfeljem Banka pruža u suradnji s društvom Erste Asset Management d.o.o. na koje je, između ostalog, izdvojila dio aktivnosti vezanih uz organiziranje portfelja, vođenje portfelja i gospodarenje portfeljem klijenata te vrednovanje imovine u portfelju klijenata. Sukladno tome, u nastavku teksta u bitnome se daju informacije o standardima koji se primjenjuju u razmatranju rizika održivosti u procesu odlučivanja o ulaganjima u sklopu pružanja usluge Upravljanja portfeljem.

Rizik održivosti

(informacije sukladno članku 6. stavku 1. točki (a) Uredbe SFDR)

Procedure za uzimanje u obzir relevantnih rizika održivosti integrirane su u procese Erste Asset Managementa d.o.o. te one uključuju identifikaciju relevantnih rizika održivosti, njihovo prevođenje u postojeće kategorije rizika te u konačnici njihovu procjenu.

Identificirani su sljedeći relevantni rizici održivosti:

- Okolišni rizici koji se odnose na ublažavanje posljedica klimatskih promjena, prilagodba klimatskim promjena i prijelaz na gospodarstvo s nižim udjelom ugljika, zaštita bioraznolikosti, upravljanje resursima, otpad i druge štetne emisije.
- Društveni/socijalni rizici koji se odnose na radne i sigurnosne uvjete te poštivanje radnog standarda, ljudskih prava i sigurnosti proizvodnje.
- Rizici upravljanja koji se odnose na obveze dubinske analize korporativnih menadžera, mjere za borbu protiv mita i korupcije te poštivanje relevantnih zakona i propisa.

Utvrđeni rizici održivosti uključeni su u definiciju indikatora temeljem kojih se ocjenjuje sama izloženost pojedinom riziku. Za prikupljanje podataka povezanih s održivošću, koji se naknadno koriste za analizu izdavatelja, EAM se oslanja također na vanjske podatke. Ti vanjski podaci uzimaju u obzir različite čimbenike utjecaja i različita ponderiranja, tako da mogu postojati različite ocjene održivosti za istog izdavatelja, a putem Internog modela ocjenjivanja tzv. ESGenius utvrđuje se podobnost ulaganja u pojedinog izdavatelja u odnosu na održivost. Kombiniranjem podataka različitih vanjskih podataka smanjuju se praznine u podacima i provjerava se vjerodostojnost različitih pristupa.

Alati za upravljanje i ograničavanje rizika održivosti pri donošenju investicijskih odluka su detaljnije opisani na [web stranici](#) Erste Asset Management d.o.o.

Procjena vjerojatnog utjecaja rizika održivosti na prinos portfelja

(informacije sukladno članku 6. stavku 1. točki (b) Uredbe SFDR)

Portfelj može, u određenim tržišnim fazama, imati nižu ukupnu uspješnost ili niži prinos u usporedbi s drugim financijskim proizvodima koji se temelje na imovini koja nije odabrana uzimajući u obzir kriterije održivosti i rizike održivosti. Međutim, smatra se kako uzimanje u obzir rizika održivosti može u konačnici imati pozitivan utjecaj na prinos, jer niži udio u portfelju ili potpuno isključenje iz portfelja financijskih instrumenata određenih izdavatelja čije poslovanje je podložnije nastupu rizika održivosti može ublažiti ili isključiti nerazmjerno negativne rezultate koji proizlaze iz pojave specifičnih rizika održivosti.

Glavni štetni učinci

(informacije sukladno članku 7. stavku 1. Uredbe SFDR)

U postupku odabira ulaganja na kojima se temelji portfelj ne uzimaju se u obzir glavni štetni učinci na čimbenike održivosti budući da se radi o proizvodu kojim se trenutno ne promiču okolišna ili socijalna obilježja niti koji ima za cilj održivo ulaganje. Iako pojedina ulaganja u sklopu upravljanja portfeljem mogu biti orijentirana na održivost, ne postoji potpuni proces uzimanja u obzir kriterija održivosti prilikom postupka odabira ulaganja. Sukladno tome nije moguće ciljano upravljati glavnim štetnim učincima portfeljnih ulaganja.

Podaci sukladno Uredbi o taksonomiji

(informacije sukladno članku 7. Uredbe (EU) 2020/852 od 18. lipnja 2020.)

Banka izjavljuje kako se kod ulaganja na kojima se temelji portfelj kojim se upravlja ne uzimaju u obzir kriteriji EU-a za okolišno održive gospodarske djelatnosti temeljem.

Više informacija možete naći na stranicama Banke [ovdje](#).